

Volumul 1

MEMORIU GENERAL

PUG COMUNA PRAID

1. INTRODUCERE

1.1. DATE DE RECUNOAȘTERE A DOCUMENTAȚIEI

- Denumirea lucrării: Planul Urbanistic General al Comunei Praid
- Nr. proiect: 524/2015 (revizuire proiect nr. 45/2006).
- Beneficiar: COMUNA PRAID reprezentată prin
BOKOR SÁNDOR – în calitate de PRIMAR,
- Proiectant: S.C. URBAN DESIGN S.R.L.
- Baza proiectării: Legea 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu completările și modificările ulterioare

Legislație conexă:

- Codul civil,
- Legea nr. 50/1991 cu modificările și completările ulterioare,
- Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții,
- Legea nr. 18/1991 a fondului funciar,
- Legea nr. 265/2006 cu modificările și completările privind protecția mediului,
- Legea nr. 7/1996 privind cadastrul și publicitatea imobiliară,
- Legea nr. 107/1996 a apelor,
- Legea nr. 26/1996 Codul silvic,
- Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice,
- Legea nr. 451/2002 pentru ratificarea Convenției europene a peisajului, adoptată la Florența la 20 octombrie 2000,
- Legea nr. 265/2006 privind protecția mediului,
- Legea nr. 575/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea V-a- zone cu risc natural,
- HGR nr. 525/1996 pentru aprobarea Regulamentului General de Urbanism, cu completările ulterioare,
- HGR nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor,
- HGR nr. 31/1996 pentru aprobarea Metodologiei de avizare a documentațiilor de urbanism privind zone și stațiuni turistice și a documentațiilor tehnice privind construcții din domeniul turismului,

- Ordinul MLPAT nr. 91/1991 privind foremularele, procedura de autorizare și conținutul documentațiilor,
- Ordinul Ministerului Sănătății nr. 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației,
- Ordinul Ministerului de Interne nr. 791/1998 pentru aprobarea Normelor metodologice de avizare și autorizare privind prevenirea și stingerea incendiilor,
- Ordinul Ministerului de Interne nr. 775/1998 pentru aprobarea Normelor generale de prevenire și stingere a incendiilor;

1.2. OBIECTIVELE LUCRĂRII

Ultima lucrare urbanistică PUG pentru localitatea Praid – proiect nr. 2781/1998 - a fost elaborată de S.C. PROIECT HARGHITA S.A, care necesită reactualizare. Prin lucrarea actuală se tratează următoarele probleme:

- Restabilirea și delimitarea teritoriului intravilan,
- Identificarea și reglementarea zonelor cu obiective turistice majore, care depășesc interesul local,
- Întroducerea în P.U.G. și în intravilan a cătunelor existente,
- Identificarea disfuncționalităților,
- Delimitarea zonelor cu risc,
- Stabilirea indicatorilor urbanistici pentru diferite zone funcționale,
- Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare,
- Protecția și conservarea mediului,
- Identificarea monumentelor,
- Stabilirea zonelor protejate și de protecție a monumentelor istorice și a siturilor arheologice reperate,
- Stabilirea și delimitarea zonelor cu interdicție temporară și definitivă de construire,
- Stabilirea destinației terenurilor aflate în extravilan.

1.3. SURSE DOCUMENTARE

La elaborarea prezentului proiect s-a folosit suportul topografic nou, datele și informațiile culese de pe teren, de la Primăria Comunei Praid, precum și din studii și proiecte deja existente;

Suportul topografic nou a fost întocmit de: Faur Róbert – topograf autorizat - S.C. EUROTOP S.R.L.

S-au studiat și preluat părți sau concluzii din următoarele documentații:

- STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI PRAID 2015-2020, elaborat de S.C. Pro Regio Consulting S.R.L. din Tg. Mureș,
- PLAN STRATEGIC DE DEZVOLTARE 2007-2013 elaborat de Administrația Publică Locală Praid în parteneriat cu Eurotop Consulting, firmă de consultanță în dezvoltare regională, finanțări și investiții,
- Studiu de impact asupra sănătății populației privind reducerea zonei de protecție sanitară a stației de ape reziduale menajere din Praid județul Harghita; elaborat de Institutul Național de Sănătate Publică, Centrul Regional de Sănătate Publică Târgu Mureș; întocmit în anul 2011.
- Studiu istoric – întocmit de istoricul Mihály János în anul 2010.
- Planul Urbanistic General al Comunei Praid proiect nr. 2781/1998 întocmit de S.C. PROIECT HARGHITA S.A. aprobat cu HCL nr. 40/2001, prelungită valabilitatea cu: HCL 45/2011, și HCL 35/2013.
- Studiu geotehnic și hidrologic privind lucrarea PUG al comunei Praid, întocmit de S.C. GEO-TECH S.R.L. în anul 2016.
- P.U.Z.-uri aprobate;

2. STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII URBANISTICE

Localitatea Praid este satul de reședință administrativă a comunei cu o populație de 6502 de locuitori.

Localitatea Praid este atestată ca și stațiune turistică de interes local, în Regiunea de Dezvoltare Centru.

Comuna Praid este amplasată în partea vestică a județului Harghita în mica depresiune subcarpatică Sovata-Praid-Corund, unde s-au dezvoltat vatra localităților Praid, Ocna de Sus, Ocna de Jos, Becaș și Bucin. Vatra localităților componente este accesibilă pe calea ferată Blaj-Praid, precum și prin drumul național D.N. 13A Sovata-Praid-Odorheiu Secuiesc-Miercurea Ciuc și prin drumul național D.N. 13B Praid-Trecătoarea Bucin-Gheorgheni.

Comuna Praid este situată printre coordonatele de 46 grade, 33 minute și 9 secunde latitudine nordică și 25 de grade, 7 minute și 28 secunde longitudine estică. (46° 33` 9 N 25° 7` 28 E)

Comuna Praid se află la următoarele distanțe de principalele centre urbanistice din zonă:

- Praid – Miercurea Ciuc 86 km (reședința de județ),
- Praid – Odorheiu-Secuiesc 37 km,
- Praid – Gheorgheni 50 km,
- Praid – Sovata 10 km (jud. Mureș),
- Praid – Târgu Mureș 73 km (jud. Mureș),
- Praid – Sighișoara 66 km (jud. Mureș).

2.1. EVOLUȚIE

Scurt istoric

Praidul s-a dezvoltat în localitate independentă din localitatea Ocna. Se presupune că satul străvechi se afla în răzorul „Cetatea Descăș”, de aici au coborât locuitorii în valea mai largă a Târnavei Mici. Scriitorul Balázs Orbán relatează că „Cetatea Descăș” este un munte fără cetate, la poala sudică a acestuia, într-un conglomerat imens, se află o peșteră de mari dimensiuni, care pe timp de război servește ca refugiu pentru locuitorii acestui ținut, și care, conform tradiției este zăvorâtă cu grinzi și scânduri de unde-i vine numele. La Cetatea Descăș și Căpălnaș găsim mai multe urme ale unor așezăminte umane. Căpălnaș și-a primit numele după capela Sfântu Ladislau, a cărei urme mai existau în 1852. Cea mai veche parte a satului actual erau străzile Bábirko și Nagyfiak care se află acum la poalele Vârfului Căpeți. Axa de NE-SV a așezămintelor ulterioare a fost dată de ruta Zsögöd-Centru-Căi ferate. Datorită așezării centrale și a salinei care se află aici, Praid s-a distins dintre așezămintele din jur și de la răscrucea secolelor a avut caracter orășenesc.

Localitatea Praid este menționată prima dată într-un document din 1564, localitatea vecină Ocna apare într-o mențiune anterioară din 1493. Din recensămintele anilor 1560 putem afla numărul călăreților, pedestrilor, gospodăriilor de iobagi, și putem deduce structura socială a regiunii. Un recensământ din 1635 relatează pe larg despre compoziția socială a Praidului și Ocnei. Tot din timpul lui György Rákóczi I. datează și scrisoarea care obligă secuii care se mută la oraș să „revină” în localitățile inițiale. Dintr-o listă redactată în 1655 aflăm că atât bărbații din Praid, cât și cei din Ocna au participat la campania de atunci.

În cele ce urmează, salina de la Praid se închiriază prima dată Scaunului Odorheiului, apoi în comun Scaunelor Mureșului, Ciucului și Odorheiului. Din izvoarele din această perioadă, aflăm că sarea s-a exploatat doar pe timp de iarnă. La începutul secolului XVIII, Praidul și zona sa a fost afectată de pestă, guvernul decretând ca sarea necesară să fie procurată din altă parte. În recensământul de la Odorhei din 1712 Praidul se află încă între cele mai mici sate. Eliminarea impozitelor speciale ale minerilor de la exploatarea de sare a fost hotărâtă la Dieta de la Sibiu din 1714, când acestea au reintrat în competența scaunului. Curtea nu mai are nevoie de armată, ci de impozite cât mai multe și mai sigure, peste care vin cheltuielile de întreținere ale armatei austriece desemnate. Recensământul din 1720 a constatat că există un total de 200 de gospodării la Praid și Ocna.

Din recensământul efectuat pentru scopuri de impozitare din secolul XIX, aflăm că în structura socială a Praidului au intervenit schimbări, nu mai apar secui pedestri, majoritatea familiilor apar ca și călăreți.

Potrivit descrierii din 1864 a lui Frigyes Pesty dintre locuitorii din Praid doar o optime se ocupă de exploatarea sării, majoritatea sunt agricultori sau se ocupă de creșterea animalelor. În zonă se intensifică exploatarea pădurilor, fabricile menționate de izvoare sunt în majoritatea lor legate de prelucrarea lemnului. Mineritul este și în această perioadă muncă sezonieră. La sfârșitul secolului apare un strat de întreprinzători străini.

Vestigiilor găsite la ocnele de sare din Praid nu li s-a putut stabili cu exactitate originea, dar se presupune că aparțin perioadei romane, deoarece pentru apărarea hotarelor imperiului, care se întindeau prin Munții Gurghiului și Harghita, au fost trimise unități romane, și se poate presupune că acești soldați stabiliți aici au profitat de posibilitatea procurării de sare. La hotarul Ocnei de Sus se afla un post roman, iar pe teritoriul Sărățeniului de azi un centru militar. Săpăturile de dimensiuni mai mici sau mai mari de pe suprafața zăcămintelor de sare, de la suprafață, sunt martorii acestor exploatări.

Popoarele numite barbare care au năvălit în Europa au reprezentat sfârșitul Imperiului Ro-man. Imperiul s-a retras treptat, astfel în acest teritoriu locul principal era ocupat nu de construcții, ci de lupte. Din această perioadă izvoarele nu amintesc nici o metodă prin care s-ar fi putut aduce sarea la suprafață, și se presupune că nici minele și ocnele de sare nu au funcționat. Dar referitor la faptul că ocnele din Maramureș erau utilizate de avari, poate însemna că avarii care au trecut și prin Sărățeni au extras sare și din ocnele de la Praid. În perioada bulgară de după perioada romană se poate presupune la fel existența mineritului de sare, dar la fel acest lucru are mai multă importanță din punct de vedere științific decât practic. Puținele urme, vestigii, care ne-au rămas din această perioadă nu au valoare doveditoare pe care arheologii să o dezbată serios.

În perioada regatului maghiar a crescut importanța extragerii sării din Transilvania. În măsura în care imperiul avansa spre est, populația a crescut, iar ocnele de sare erau utilizate nu doar pentru a satisface necesarul local, ci și pentru aprovizionarea cu sare a zonelor centrale. Alte dovezi care să arate importanța sării au fost scrisorile de privilegiu acordate ocnelor de sare. Acest fapt este semnificativ și din prisma dreptului comun, pentru că, ulterior, în istoria Transilvaniei momentele hotărâtoare sunt întotdeauna legate de menținerea unei astfel de scrisori de privilegiu, și recunoașterea celor cuprinse în ea.

Sarea existentă la Praid a constituit un element strategic și din acest motiv a atras multe ori reprezentanții puterii, influențând în oarecare măsură raporturile de drept comun existente la nivelul comunității. Totuși, cu o politică deșteaptă la nivel local și cu perseverență, influența puterii putea fi adaptată cutumelor și obiceiurilor existente. Spre deosebire de mina secuilor, salinele din Transilvania, Dej, Turda, Ocna au făcut parte până în secolul XVI din monopolul de stat, nici dreptul secuilor la comerț liber și la sare nu era restricționat, și a intrat sub control doar treptat.

Comerțul cu sarea a fost limitat, iar vânzarea sării a fost condiționată de aprobarea din partea judeului regal. Soarta salinei de la Praid a fost pecetluită de înfrângerea răscoalei din 1562, atunci când Zsigmond János a sechestrat salina în favoarea camerei.

În secolele XV-XVI privilegiile orânduirii transilvane și drepturile secuilor s-au modificat în funcție de interesele principelui actual. Influența orânduirii de multe ori a încetat odată cu aprobarea numirii principelui, măsuri concrete legate de concepția organizării producției și economiei se iau doar în timpul lui Bethlen. Până la acel moment organizarea monopolului de stat avea ca scop doar colectarea impozitului plătit turcilor, iar comerțul, înființarea unui sistem financiar transparent, respectiv utilizarea liberă a sării de către secui și scutirea acestora de impozite au loc doar în timpul lui Bethlen. Dreptul liber la sare al secuilor însă nu a fost nici așa pe deplin clarificat, iar volumul comerțului a fost stabilit doar de principe. Așa s-a procedat și mai târziu pe timpul celor doi Rakóczi până în 1561, când au fost reglementate drepturile iobagilor și oamenilor liberi.

Situația secuilor în timpul lui Apafi s-a îmbunătățit într-o oarecare măsură, mai ales pentru că în politica precaută a principelui, venitul din sare a devenit sursa care asigura impozitul pentru independența relativă față de turci. În această perioadă, ocna de sare a fost reprezentată când de Ocna, când de Praid.

În dezvoltarea exploatării de sare din secuime, apropierea sau depărtarea împăratului a constituit de fiecare dată un element hotărâtor, chiar dacă nu direct, dar în măsura în care orânduirea a fost capabil să își reprezinte interesele, să ducă o politică economică consecventă. În perioada următoare, economia din Transilvania intră sub influența Curții de la Viena care dorește centralizare completă. Apariția puterii străine, aparatul de stat excesiv în Transilvania, a dus la tendința de a păși pe căi laterale. Contrabanda cu sare a pornit și datorită conjuncturii favorabile oferite de scumpirile aduse odată cu noua putere.

Desigur privilegiile minerilor au scăzut semnificativ, dar cei implicați nu au vrut să se supună și au reușit să se unească împotriva acestor măsuri. La Praid, mișcarea nu a putut fi reprimată de autorități pentru că muncitorii angajați în locul celor disponibilizați cereau de asemenea drepturi depline. În această situație puterea a fost nevoită să cedeze, deoarece conjunctura a fost una nefavorabilă ei, fiecare zi nemuncită însemna pierderi.

La Praid din motive economice în 1873 au suspendat exploatarea pentru că părea că ocna Paralelă nou-deschisă va asigura cantitatea necesară de sare. Exploatarea sării a primit un imbold de la o nouă ramură industrială cu care a apărut și noua piață. A apărut industria chimică. Totodată construcția liniilor ferate influențează în mare măsură exploatarea sării în Transilvania și distribuția ei. În 1872 se construiește linia ferată din Ungaria de Est. În 1899 se realizează linia de pe Târnava Mică, ceea ce aduce noi dimensiuni transportului de sare.

În 1896 salina de la Praid, împreună cu cea de la Ocna Mureșului, Ocna Dejului, Ocna Sibiului și Turda aparțin de sectorul de minerit Ocna Mureș. În 1898 au început o serie de cercetări asupra muntelui, și ca urmare s-a deschis o nouă ocnă în partea de NE a Muntelui de Sare. La amplasarea ocnei Elisabeta s-a luat deja în considerare și integritatea Muntelui de Sare. În cele ce urmează au fost deschise numeroase galerii în ocna Elisabeta și la 200 metri de intrare s-a deschis salina Elisabeta.

În această perioadă în jurul anului 1896 salina de la Praid deținea drepturile asupra a două surse de apă: Brațul Târnavă Mică și dreptul la apa din pârâul Corund, 58 iugăr și 1333 stângen pătrați de imobile. Mineritul a întreținut Biserica romano-catolică și a întreținut drumul de 2,3 km de la salină. În perioada interbelică producția a fost transformată, s-au introdus noi metode, după 1920 a fost administrată de Organizația Monopolurilor de Stat din România, dar potrivit unei legi din 1929 statul a predat dreptul de exploatare a minelor Casei Autonome de Monopol.

Nu se știe prea multe despre cauzele deflagrației din 1939, dar este clar că fără nici un motiv clar au aruncat în aer una dintre ocne. Efectul se resimte și azi din păcate, deoarece groapa realizată artificial funcționează ca și lac de acumulare natural. În perioada comunistă, în salină s-au utilizat tehnologii mai moderne, astfel a crescut și cantitatea sării extrase. Din fericire, din punct de vedere profesional, cei din Praid nu au rămas cu nimic în urmă față de angajații altor saline din țară, geologii și inginerii șefi de calitate au reușit să contrabalanseze dezavantajele datorate politicii economice incorecte și centralizate. Dezvoltarea tehnologică insuficientă a însemnat o problemă serioasă, insurmontabilă, dar după schimbarea regimului s-a dezvoltat, într-un mod intensiv. Salinele sunt subordonate în continuare unui sistem administrativ centralizat, nu dispun liber de propriul profit, iar astfel nici managementul lor nu este performant. Fără un marketing global eficient, nu pot funcționa nici aceste obiective. Chiar dacă Ținutul Sării este o regiune ce poate fi delimitată și din punct de vedere geografic, ea reprezintă totuși o unitate culturală, datorită faptului că privilegiile oferite pentru a proteja regiunea au menținut o formă administrativă unitară. S-au menținut tradițiile ce tind spre o structură socială mai puțin diferențiată. Dezvoltarea economică a localității Praid, și evident a Ținutului Sării nu este determinată numai de situarea geografică, ci și de structura socială, respectiv avantajele și dezavantajele ce vin cu situația periferică a regiunii, precum și de importanța enormă a sării exploatare aici. Pentru prepararea alimentelor, dar mai ales pentru conservarea lor, sarea a fost modalitatea cea mai accesibilă pentru o bună perioadă de timp. Deja în Evul Mediu, mineritul și utilizarea sării exploatare avea un cadru reglementat. Față de acest cadru legislativ, însă s-au făcut concesiile în anumite perioade istorice pentru regiunea limitrofă estică a Transilvaniei.

Majoritatea acestor concesiuni aveau legătură cu popularea regiunii și răspândirea spre est a creștinătății. În funcție de posibilități, orașele, comunitățile în parte doreau să mențină aceste privilegii, prerogative obținute, pe care au încercat să le motiveze. Însă începând cu Evul Mediu raporturile de drept comun se schimbau des; astfel, în unele perioade, privilegiile legate de exploatarea sării erau retrase celor care utilizau salina, ca și urmare s-a schimbat structura economică în dezvoltare. Locuitorii localităților din Ținutul Sării au putut să profite doar de exploatarea materiei prime și din comerțul cu aceasta, dezvoltarea și punerea bazei industriei de prelucrare s-a putut realiza doar la sfârșitul secolului XIX și în secolul XX.

2.2. ELEMENTELE CADRULUI NATURAL

2.2.1. Relief

Peisajul montan stâncos, abrupt, care limitează pe partea de nord-est bazinul Praid este rezultatul activităților vulcanice care au avut loc într-o perioadă nu foarte îndepărtată din punct de vedere geologic. La poalele muntelui, sub colinele sălbatice împădurite, acolo unde cele două pâraie, Târnavă Mică și Corund, care taie în două platoul de origine vulcanică, își unesc albiile, s-a format spre nord-est nord-vest bazinul plat. În sensul mai larg, la formarea suprafeței Bazinului Carpatic au contribuit două continente străvechi mari și oceanul dintre ele. Toate materialele de rocă care se găsesc în această zonă sunt din această perioadă, și aceste procese sunt cele care au determinat formarea suprafeței. Suprafața ondulată și bogată în zonele de deal ale Bazinului Transilvaniei s-a format din bazinul străvechi al unei mări, în strânsă legătură cu lanțul înconjurător de munți. Geogenia Bazinului Transilvaniei este în strânsă legătură cu mișcarea tectonică a lanțului muntos ce înconjoară bazinul. Divizarea teritoriilor muntoase de bazin și rocoase s-a desfășurat în mai multe etape, și ceea ce totuși deosebește marcant cele două unități geografice sunt zonele de bazin din perioada cretacică care sunt în continuă scufundare, în timp ce rocile înconjurătoare potrivit suprafețelor deșerte demonstrabile și la acest moment, au perioade intensive de ridicare și altele de stagnare. În zonele de scufundare, formate în inelul rocilor s-a format un strat sedimentar, de o grosime de 5000 de m.

Masele de sare exploatare din salina de la Praid nu s-au depus sau precipitat în locul în care se află acum. Acest proces a decurs în mod asemănător celor care se desfășoară în zonele tropice și subtropice de azi. Cu aproximativ 20-22 de milioane de ani în urmă pe teritoriul bazinului de azi exista o mare de mică adâncime, iar stâncile ce formau malul mării, conglomeratele lanțului Carpatic de astăzi, au alunecat încet unul spre celălalt, blocând ieșirea care se afla undeva în zona Bucegi.

Astfel, marea de mică adâncime s-a transformat într-un golf, apa s-a îngroșat și pe măsura ce seca, conținutul de sare s-a depus treptat în mijlocul bazinului în formare. Dar zăcămintele de sare din Bazinul Transilvaniei s-au format pe marginea ei, la poalele munților. Acest lucru pare logic doar dacă cunoaștem caracteristicile sării. Stratul de sare precipitat în decursul a zeci de milioane de ani a fost acoperit de alte sedimente. Sub presiunea straturilor de mii și mii de metri, sarea nu a mai rămas solidă, ci a devenit maleabilă, și sub greutatea pe care o purta a alunecat spre marginea stratului de sedimente. Desigur, nici această mișcare nu a fost pe deplin uniformă pentru că forma stratului sedimentar ondulat și fisurat în acest timp a modificat în mod evident acest proces. În bolțile, fisurile formate, în adâncime, sarea alungată de presiune se ondulează și ajunge mai aproape de suprafață. Un masiv astfel format este și lanțul care se întinde de la Corund, parțial aproape de suprafață, până la Reghin și din acesta, masivul de sare de la Praid este doar o mică parte. Materialul, zăcămintul de sare de la Praid este sare gemă (halit), un minereu halogenid, care se cristalizează în sistem cubic, se fracturează neuniform, în formă de scoică, de-a lungul planurilor slabe formând un pătrat perfect. Culoarea variază în funcție de impurități, de la transparent, sticlos, în nuanțe diferite, de la albul laptelui până la gri închis, chiar mai mult dacă conține ioni de potasiu poate varia de la roz la purpuriu. Sarea gemă poate să apară și împreună cu mineralele evaporit în seria evaporit alături de ipsos, dolomit, anhidrit. Sarea care ajunge la suprafață, reacționează desigur în mod diferit la elementele naturale decât diferitele roci argiloase și marnoase înconjurătoare care se aflau inițial deasupra sa. Sarea reacționează sensibil la apă și în formă minerală, se dizolvă mereu, se schimbă și apare în atâtea feluri încât și observatorul cunoscător stă uimit în fața formelor sale neobișnuite. Apa pluvială crestează șanțuri, brazde marcante, formează pâlnii acolo unde se adună și îmbogățește suprafața cu forme asemănătoare carsturilor de calcar. Acțiunea comună a apei și sării se găsește pretutindeni în această zonă. Pârâul și-a croit drum prin deal după ce pâniile ce creseau valea s-au surpat pe rând și au format valea mai ușor de trecut pentru cursul apei. La poalele stâncilor de sare răspândite în coline sunt izvoare care curg spre pârâu și din apa saturată s-au precipitat straturi de sare. Dacă studiem geologia dealurilor care înconjoară bazinul Praidului, vis-a-vis de malul stâng al pârâului Corund și al Târnavei Mici putem întâlni o structură și un material cu totul diferite. Muntele Moara, Căpeți, Șiclod, Firtuș, Bucin sunt cele mai joase alungiri ale Munților Gurghiului, de fapt acelui mare vulcan, iar marginea craterului de cândva este actualul Vârf Seaca.

2.2.2 Rețeaua hidrografică

Principala apă fluvială a zonei Praid este râul Târnava Mică cu o lungime de 220 km care aparține zonei de acumulare a apei Mureșului. Brațul secundar de stânga al acestuia este pârâul Corund, brațele secundare pe partea dreaptă sunt pârâul Praid și Sebeș. Târnava Mică se varsă sub Blaj în Târnava Mare.

Târnava Mică își culege izvoarele de pe versantul sudic al masivului Saca (1777 m), de la altitudinea de 1190 m. Are o suprafață de bazin $S = 2.049 \text{ km}^2$ și o lungime de $L = 191 \text{ km}$ și un debit mediu pe cursul superior de $1 \text{ m}^3/\text{s}$.

Afluentul principal al Târnavii Mici pe raza comunei este pârâul Corund, afluent de stânga, având $S = 132 \text{ km}^2$ și $L = 22 \text{ km}$. Afluenții mai mici ai Târnavii Mici sunt pârâul Praidului, pârâul Stejarului, pârâul Fagului, pârâul Harom, pârâul Egreșul, pârâul Bureșilor, etc.

Deși la Praid nu există lac care să merite menționat, printre raritățile regiunii se numără lacurile sărate din jurul Sovatei. Alte particularități ale Ținutului Sării sunt izvoarele sărate care ies la suprafață în hotarul comunei Praid. Apele minerale și apele sărate acidulate se găsesc la zona de contact a izvoarelor sărate și a apelor acidulate. Apele sărate au existat dinaintea vulcanismului Harghitei, dar compoziția ulterioară s-a modificat semnificativ, provocată de erupția de bioxid de carbon care a urmat erupțiilor de lavă. Apele sărate pot să absoarbă o cantitate mai mare de bioxid de carbon decât cele dulci. Ca urmare a creșterii capacității de dizolvare accentuate a crescut conținutul mineralelor dizolvate. Izvoarele au obținut conținutul de sare din conglomeratele din epoca a treia, din masivele de sare și materiale cu conținut de sare.

2.2.3. Clima

Comuna Praid are un climat continental-moderat, de depresiune intramontană, mai răcoros, decât al Bazinului Transilvaniei.

Aici se individualizează un topoclimat specific, caracterizat prin frecvente inversiuni termice primăvara și toamna, care contribuie la producerea ceții și a înghețului timpuriu toamna și a înghețului târziu primăvara. Primele zile de îngheț apar în luna septembrie, iar ultimele zile de îngheț la începutul lunii mai.

Temperatura medie multianuală este de $8 \text{ }^\circ\text{C}$ în partea vestică a comunei și $6 \text{ }^\circ\text{C}$ în partea ei estică, în zona muntoasă. Luna cea mai caldă este luna iulie, cu valori de peste $18 \text{ }^\circ\text{C}$, iar cea mai rece ianuarie, cu valori între $-4 \text{ }^\circ\text{C}$ și $-8 \text{ }^\circ\text{C}$. Numărul anual al zilelor cu temperaturi $>25 \text{ }^\circ\text{C}$ este < 80 .

La regenerarea resurselor acvifere de suprafață și din subteran o importanță deosebită reprezintă precipitațiile. Precipitațiile medii anuale ating $800 - 1000 \text{ mm}$ în anii ploioși, respectiv sunt în jurul valorilor de $600 - 700 \text{ mm}$ în anii secetoși.

Numărul zilelor cu precipitații este 120 – 140/an, în perioada martie-septembrie cade 70% din cantitatea totală de precipitații. Numărul anual de zile cu ninsoare este de 30-40, stratul de zăpadă se menține pe sol între 80-120 zile.

Vânturile cele mai frecvente sunt cele din sectorul vestic și nord-vestic. Primăvara și toamna se fac simțite și vânturile din sectorul estic și sudic. Datorită reliefului depresionar viteza medie anuală a vânturilor este redusă, alternând cu intervale repetate de calm, cel mai frecvent în perioada de iarnă.

Lipsa activităților industriale poluante, contribuie la menținerea unui mediu curat, fără influențe nocive asupra organismului uman.

2.2.4. Caracteristici geotehnice și date seismice

Comuna Praid aparține de depresiunea Sovata-Praid-Corund de origine tectonică, la poalele munților Gurghiu, reprezintă o zonă foarte variată din punct de vedere geomorfologic și geologic. Geologia se caracterizează prin prezența la suprafață a masivului de sare care după datele forajelor depășește 1000m, iar în unele locuri se caracterizează prin existența andezitului. Din punct de vedere geomorfologic macro și microformele reliefului sunt determinate în primul rând de geologia zonei.

Solul se caracterizează prin apariția apelor sărate, salinitatea provenind din dizolvarea directă a masivului atât la adâncime cât și la suprafață.

Comuna se încadrează conform Normativ P100-1/2013 în zona seismică cu $a_g=0,15g$ și perioada de colț $T_c = 0,7$.

Adâncimea de îngheț conform STAS 6054/1985 este egală cu 1,1 m.

2.2.5. Resurse naturale

Solurile

Cel mai des întâlnit este solul brun de pădure. În cazul suprafețelor la altitudine mai joasă găsim trei tipuri. Solul brun lutos cu conținut scăzut de humus, solul argilos-lutos cu carbon de humus crud și cernoziomul de câmp cu o fertilitate scăzută. Pe podișurile vulcanice cât și în cazul suprafețelor mai joase mai găsim sol de pădure cu infiltrări de argilă. În zona montană și de deal găsim podzol gri și sol de pădure brun. Pe rocile vulcanice s-a format un sol fertil cu caracter jilav. Soluri sărăturoase s-au format mai ales pe suprafețele ce acoperă zăcămintele de sare.

Materialul, zăcămintul de sare de la Praid este sare gemă (halit), un minereu halogenid, care se cristalizează în sistem cubic, se fracturează neuniform, în formă de scoică, de-a lungul planurilor slabe formând un pătrat perfect. Culoarea variază în funcție de impurități, de la transparent, sticlos, în nuanțe diferite, de la albul laptelui până la gri închis, chiar mai mult dacă conține ioni de potasiu poate varia de la roz la purpuriu.

Sarea gemă poate să apară și împreună cu mineralele evaporit în seria evaporit alșuri de ipsos, dolomit, anhidrit. Sarea care ajunge la suprafață, reacționează desigur în mod diferit la elementele naturale decât diferitele roci argiloase și marnoase înconjurătoare care se aflau inițial deasupra sa. Sarea reacționează sensibil la apă și în formă minerală, se dizolvă mereu, se schimbă și apare în atâtea feluri încât și observatorul cunoscător stă uimit în fața formelor sale neobișnuite. Apa pluvială crestează șanțuri, brazde marcante, formează pâlnii acolo unde se adună și îmbogățește suprafața cu forme asemănătoare carsturilor de calcar. Acțiunea comună a apei și sării se găsește pretutindeni în această zonă. Pârâul și-a croit drum prin deal după ce pâlniile ce creștau valea s-au surpat pe rând și au format mai ușor de trecut pentru cursul apei. La poalele stâncilor de sare răpândite în coline sunt izvoare care curg spre pârâu și din apa saturată s-au precipitat straturi de sare.

Dacă studiem geologia dealurilor care înconjoară bazinul Praidului, vis-a-vis de malul stâng al pârâului Cordund și al Târnavei Mici putem înlâni o structură și un material cu totul diferite. Mintele Moara, Căpeți, Șiclod, Firtuș, Bucin sunt cele mai joase alungiri ale Munților Gurghiului, de fapt aceluși mare vulcan, iar marginea craterului de cândva este actualul Vârf Seaca.

Zăcămintele de sare care favorizează dezvoltarea industriei extractive și speleoterapia din salină.

Mai sunt izvoare de ape sărate favorizând dezvoltarea turismului balneo-climateric.

Existența fondurilor agricole și silvice favorizează agricultura și silvicultura.

Flora și fauna

Pe colinele ce înconjoară Praidul s-a dezvoltat o floră variată. Pe rocile vulcanice, pe solul sărat, pe versanții mai înalți și mai răcoroși, pe podișuri sau în văile mai adânci ale pârâielor au apărut asocieri de plante specifice. Sunt caracteristice pădurile foioase, fagii gri, pe versanții mai umbriți, mai răcoroși, (*Fagus Sylvatica*), pe versanții mai însoriți, mai calzi caracteristic este stejarul (*Quercus robur*), cedrul (*Quercus petraea*), carpenul (*Carpinus betulus*), frasinul (*Alnus glutinosa*) și teiul (*Tilia cordata*).

La nivelul arbuștilor din pădurile foioase se regăsește alunul (*Corilus avelana*), diferite tipuri de corn (*Cornus*), porombă (*Prunus spinosa*), măcieșul (*Rosa canina*), păducelul (*Crataegus monogyna*), socul negru (*Sambucus nigra*). Departe de sat pe suprafețele aflate la înălțime, arborii caracteristici pădurilor montane molidul (*Picea excelsa*), bradul (*Abies alba*) și laricele (*Larix decidua*) formează marile păduri.

La nivelul arbuștilor pădurilor rășinoase util este zmeurul (*Rubus ideaus*) și afinul (*Vaccinum myrtillus*). Dacă observăm vegetația joasă atunci în pădurile foioase găsim fragul de pădure (*Fragaria vesca*) și măcrișul iepurelui (*Oxalis acetosella*), feriga de pădure (*Dryopteris Filixmas*) și iarba dulce de munte (*Polypodium vulgare*).

Imensele pășuni, câmpii au următoarele plante caracteristice: iarba câmpului (*Agrostis tenuis*), păiușul de livadă (*Festuca pratensis*) și la nivelele de peste 700-800 m pieptănorița (*Cynosurus cristatus*), trifoiul roșu (*Trifolium pratense*), păiușul roșu (*Festuca rubra*) și țăpoșica (*Nardus stricta*). Pășunile frumoase montane sunt acoperite de graminee de munte și țăpoșica roșie.

Flora terenurilor sărate din regiunea Praid a fost studiată în detaliu, iar în anul 1837 a apărut descrierea botanică a lui Friedrich Fronius. Studiile menționează următoarele specii: *Salicornia herbacea* (brînca comună), *Alrnia marginata* Koch (mierluță), *Aster trigolium* L. (steluță), *Artiplex angustifolia*, *Artiplex laciniata*, *Artiplex triunghiularis* (specii de lobodă), soiul *Glyceria distans-salina* Schur (iarbă de sărătură), *Poa maritima* (firuță). Autorul descrie aici pentru prima dată specia americană cunoscută *Rudbeckia laciniata* (ghiorghhina sălbatică). Asocierea halofilă este specifică în regiunea stearpă dub jurul izvoarelor sărate *Salicornia Herbacea* (brânca roșie sau verde), *Aster tripolium* (steluța), *Spergularia salina*, *Salsola soda* (săricica), *Artemisia salina* (pelin), *Plantago maritima* (pătlăgina de țärm) și *Statice gmelini* (limba peștelui). Tisa, papucul doamnei și ghintura galbenă sunt ocrotite de lege și viețuiesc în împrejurimile Praidului.

Fauna regiunii desigur se adaptează florei. În vecinătatea imediată a satului nu mai regăsim pădurile originare, astfel viața sălbatică originală s-a redus semnificativ. Dintre mamiferele din pădure merită să fi menționate: vulpea (*Vulpes vulpes*), iepurele (*Lepus europaeus*), veverița (*Saricus vulgaris*), căprioara (*Capreolus capreolus*), porcul mistreț (*Sus scrofa*), cerbul (*Cervus elaphus carpatinus*), lupul (*Lups lupus*) și ursul brun (*Ursus arctos*). Specii de păsări caracteristice: cucul (*Cuculus cansorus*), turtureaua (*Streptopolia tartur*), pițigoii (*Parus major*), privighetoarea (*Luscinia megarhynchas*) și potânnichea (*Perdix perdix*). Totodată aici găsim ciuful de pădure (*Bubus bubus*). Acvila de munte (*Aquila crisaetos*) și cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*) pe care le întâlnim în pădurile comunei sunt ocrotite de lege. În pâraiele montane atât timp cât există apă suficient de curată, putem găsi păstrăvul.

2.3. RELAȚII ÎN TERITORIU

De-a lungul anilor, Praid, fiind o localitate care exploatează sarea, a devenit o localitate cu o circulație intensă. Cel mai ușor, accesul spre comună se realizează dinspre Sovata, constituind o unitate naturală cu localitățile dezvoltate pe valea Târnavei. Dinspre Praid două drumuri importante ne duc spre inima munților: primul este pasul prin vârful Bucin legându-l de bazinul Gheorgheni, celălalt constituie legătura orașului Odorheiul Secuiesc cu Scaunul Mureșului sau cu județul Mureș. Structura localității s-a format în urma întâlnirii cu succes a doi factori: pe de o parte, rolul natural de legătură între munte și zona cu caracter de bazin, pe de altă parte, rolul de centru de aprovizionare datorită sării care se exploatează aici. Dacă venim dinspre nord pe drumul de la Sovata, trecând peste pârâul Boerilor, pornim către peisajul montan prin porțiunea de șes numită Șașvereș. Pe partea stângă parcă se înalță deasupra noastră munții stâncoși de origine vulcanică, iar pe partea dreaptă se întinde o vale largă și prietenoasă, valea Târnavei Mici închisă de Piatra Șiclodului. Intrăm în sat după trecerea unui deal și urmează la o distanță foarte scurtă Târnavă Mică, apoi se poate vedea dealul ce se înalță în mijlocul satului. La poalele acestuia se găsește intrarea în salină, și dacă îl ocolim spre sud-vest, ajungem la Cheile Corundului. Pe cealaltă parte a dealului, drumul dinspre Corund din direcția Odorheiului coboară de pe dealul Calonda în bazinul Ținutului Sării, pe partea stângă înălțimile Silaș, Firtușu și Reda reprezentând Munții Gurghiului, pe partea stângă pe valea pârâului Corund ajungem prima dată la Ocna de Sus.

Tot pe partea stângă, în mijlocul șesului se ridică Dealul Sării cu stâncile de sare care se înalță pe partea abruptă dinspre apă și casele Ocnei de Jos. Dacă venim dinspre Gheorgheni prin pasul frigos al Bucinului ajungem în Praid pe valea Târnavei Mici.

Localitatea Praid este amplasată în intersecția a două drumuri principale care unesc direcțiile nord-sud și respectiv vest-est asigurând legături lesnicioase în direcția Odorhei Secuiesc și Gheorgheni, la capătul liniei ferate cu ecartamente înguste Blaj-Praid, la poalele muntelui de sare. Râul Târnavă Mică curge din direcția est spre zona vestică a localității unde se unește cu pârâul Praid.

Localitatea Ocna de Sus este traversată de drumul național D.N. 13 A, din direcția nord-vest spre zona sud-estică a localității și se situează între cotele 500-525 m față de nivelul mării.

Localitatea Ocna de Jos este traversată de drumul comunal, din direcția nord-est se încrucișează cu strada principală a localității care are traseu paralel cu pârâul Corund.

Localitatea Becaş, s-a format în jurul unui nucleu de câteva case, nu are o vatră conturată, reprezintă o aşezare tip cătun, cu o structură risipită.

Localitatea Bucin reprezintă o zonă de agrement pentru sporturi de iarnă și plimbări în aer liber, precum de asigurare a turismului de sfârșit de săptămână. Este traversată de drumul național D.N. 13 B, care leagă Praidul cu orașul Gheorgheni. Nu este dotată cu infrastructură edilitară corespunzătoare.

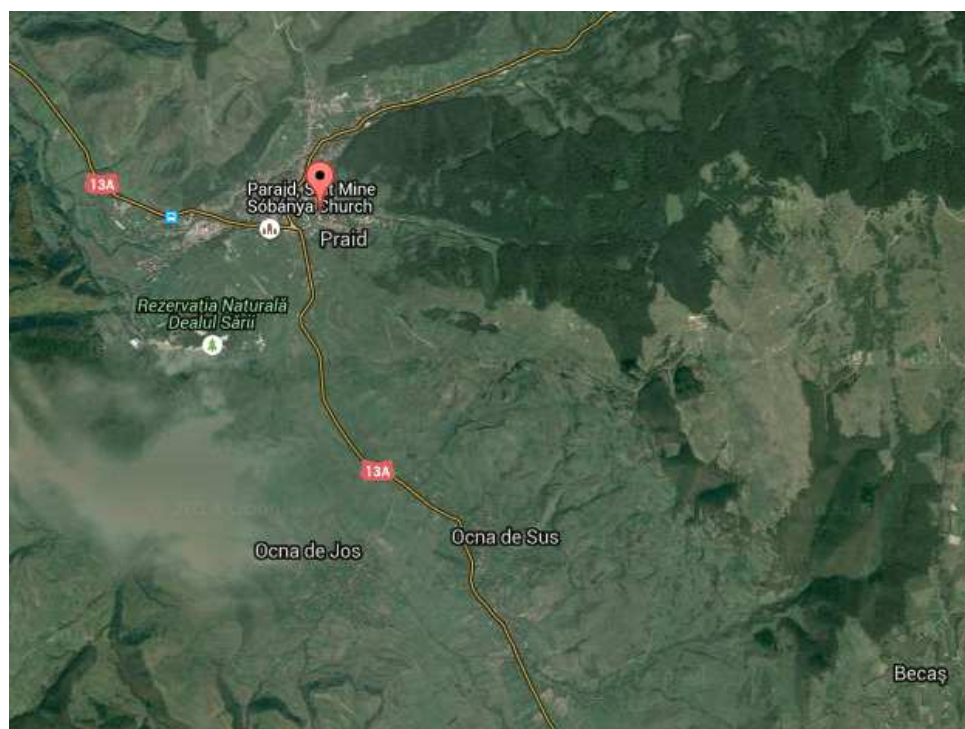
Teritoriul administrativ al comunei se învecinează cu:

- nord -comuna Joseni,
- est -comuna Vârșag,
- sud -comuna Corund,
- sud-vest -comuna Atid,
- vest -județul Mureș.

Bilanțul existent al suprafețelor

Comuna Praid se întinde pe o suprafață de 18.003 ha din care 8318 ha teren agricol (arabil, livezi, pomi, vii, pășuni, fânețe), 8.651 ha forestiere, 142 ha ape, bălți, 88 ha terenuri degradate și neproductive. Din suprafața localității de 18.003 hectare, 665,57 ha este intravilan și 17.304 ha extravilan.

Harta comunei Praid

Sursă: http://www.turistinfo.ro/praid/harta_praid.html

Terenuri pe categorii de folosință

Localitate	Total (ha)	Extravilan (ha)	Intravilan (ha)
Praid	-----	-----	375 ha
Becaș	-----	-----	10.07 ha
Ocna de Jos	-----	-----	141 ha
Ocna de Sus	-----	-----	139.5 ha
Total comună	18.003 ha	17304 ha	665.57 ha

Total terenuri (ha)	18003 ha
Terenuri agricole	8318 ha
Terenuri neagricole total	-----
Păduri și altă vegetație forestieră	8651 ha
Ocupată cu ape, bălți	142 ha
Ocupată cu construcții	172 ha
Căi de comunicații și căi ferate	167 ha
Terenuri degradate și neproductive	88 ha

Sursă: Primăria Praid

Din totalul 665,57de hectare intravilan, 24,15 hectare sunt ocupate de zona centrală și alte zone de interes public, 485,45 hectare sunt ocupate de zona de locuințe și funcțiuni complementare, 26,85 hectare de unități industriale și agricole, 27,6 hectare sunt ocupate de zona de parcuri, recreere, turism și sport, 19,45 hectare de zona de gospodărire comunală și 44 hectare sunt ocupate de zona cu destinații speciale și de echipare teritorială (căi de comunicare rutieră).

În ultimii ani datorită dezvoltării infrastructurii rutiere, apariției unor construcții noi, dezvoltării infrastructurii turistice, au avut loc modificări asupra mediului construit și cel natural.

2.4. POTENȚIAL ECONOMIC

Activitatea economică a comunei este destul de dezvoltată comparativ cu alte comune din județul Harghita. La realizarea potențialului economic al comunei Praid au conlucrat mai mulți factori: condiții naturale (geomorfologice, climatice etc.) favorabile pentru dezvoltarea industriei extractive a sării, preum și practicarea unei agriculturi cu randament relativ bun în Ocna de Sus, Ocna de Jos, Becaș.

Disponibilități suficiente de forță de muncă oferite de potențialul demografic al comunei, tradițiile remarcabile în anumite ramuri ale economiei (industria extractivă a sării, prelucrarea lemnului, etc.), o rețea de căi de comunicații feroviare și rutiere, toate acestea au mijlocit asigurarea unor legături cu diferite zone ale județului și ale țării și dezvoltarea economică a comunei.

În perioada 1999-2003 la nivel național numărul întreprinderilor mici a cunoscut o dezvoltare accelerată de 36,7%. Numărul microîntreprinderilor, de asemenea a crescut cu 12%. Numărul întreprinderilor mijlocii a crescut într-o măsură foarte mică, în timp ce numărul întreprinderilor mari

a scăzut cu 13%. Scăderea numărului de întreprinderi mari se explică în mare măsură prin restructurarea fostelor mari întreprinderi de stat.

În Praid, pe baza datelor statistice 2014 au fost înregistrate 746 unități economice, dintre care 55 de SRL-uri, și 691 persoane fizice autorizate și asociații familiale. Cea mai mare parte dintre agenți economici cu PFA sau AF sunt cu profil turistic. O mare parte dintre SRL-uri se ocupă de prelucrarea lemnului sau de fabricarea mobilei. În afară de acestea sunt multe firme cu profil turistic, de exemplu diferite unități de cazare, unități de servicii ospitaliere.

Densitatea întreprinderilor la 1000 de locuitori permite realizarea unei comparații cu nivelul județean și poate fi privit ca un indicator al spiritului antreprenorial al populației și al mediului economic. În comuna Praid, densitatea firmelor este de 114,73‰, situându-se cu mult peste nivelul județean (24‰) și de cel național (25,8‰).

1. Industria

În acest spațiu nu s-a practicat numai mineritul sării ci și a pietrei și exploatarea lemnului. Prelucrarea lemnului are o tradiție adânc înrădăcinată la Praid: pe de o parte dealurile, pădurile bogate ale munților au asigurat din belșug materia primă necesară, pe de altă parte a existat și o nevoie pentru această industrie. Sarea distruge tot ce este din fier, de aceea instrumentele se fabricau din lemn. Tot din lemn se fabricau și cercurile butoaielor folosite pentru depozitarea apei. Chiar și sistemul de închidere al construcțiilor care adăposteau izvoarele minerale erau fabricate tot din lemn.

Conform tradiției, la Praid și în celelalte sate din Ținutul Sării oamenii nu foloseau sare în mâncare ci apă sărată.

Revoluția industrială a condus la dezvoltarea viguroasă a infrastructurii europene, dar monarhia, în scopul promovării propriilor interese, a introdus un sistem de impozitare care a avut un efect negativ asupra economiei regiunii. Economia din aceea perioadă a fost marcată și de o serie de alte evenimente. Astfel s-a construit linia de cale ferată circulară, dar în elaborarea concepției acesteia nu s-au luat în considerare interesele locale.

Prelucrarea lemnului în Ocna de Sus

Regiunea era furnizoare de materie primă, însă industria prelucrătoare nu putea concura cu produsele austriece ieftine. Turismul a întâmpinat greutăți din cauza lipsei drumurilor și podurilor, dar a început să se dezvolte industria manufacturieră și cea extractivă, inclusiv a gazelor naturale. Ca urmare, s-a extins și salina de la Praid, și dezvoltarea acesteia era susținută de construcția unei gări de căi ferate. În Praid, extracția de sare a fost și este ramura de industrie cea mai importantă, aici fiind singura salină din regiune unde s-a aplicat o metodă de extracție cu totul alta decât celelalte saline din Transilvania. Aici sarea nu se tăia în formă de grinzi, ci în blocuri de sare cu partea de jos rotunjită, astfel el nu se mai fărâma în continuare. Pe suprafața stratului de sare se efectuau tăieturi paralele cu târnăcopul, în aceste tăieturi se făceau găuri, iar apoi cu ajutorul unor pene de lemn despicau sub formă de solzi bucățile de sare. Majoritatea minerilor proveneau din Praid și din Ocna de Jos.

Intrarea în salină, Praid

În mină nu se lucra tot anul, sezonul ținea aproximativ o jumătate de an, în semestrul de iarnă, când toate celelalte munci agricole erau suspendate. Astfel exploatarea sării reprezenta de fapt un fel de completare a muncii din timpul verii. Praid și zona acestuia nu oferă condiții prielnice pentru producția agricolă, astfel cei care nu dețineau destul pământ, erau nevoiți să lucreze în salină. La Praid nu a apărut o ramură a industriei care să-și prelucreze sarea extrasă. Cei care aveau deja 4-5 iugăre de pământ și erau gospodari pricepuți, reușeau să mai pună deoparte și pentru iarnă, astfel nu trebuiau să muncească în mină.

În secolul al XVIII-lea, pe vremea principelui Apafi, producția și veniturile salinei au crescut, și au început să se dezvolte toate ramurile industriei legate de mineritul de sare: frânghierii, fierării, producția de instrumente de iluminat.

După 1989 s-au închis multe întreprinderi de stat, șomajul a crescut, o mare parte a populației locale a dobândit statutul de "pensionar".

Bazele fabricării chibriturilor au fost puse în anul 1858, fondatorul era un întreprinzător cu numele de Hafner, iar fabrica s-a construit sub îndrumarea fraților Reiter.

Lemnul era tăiat într-o moară de fabricat țandări, legat în mănunchiuri, iar apoi tăiat în bucăți, care pe urmă au fost imersate în pastă. Se lucra în condiții primitive, iar angajații erau în mare parte locuitori din Praid și din Sărățeni. Anual fabricau 20-25 milioane de pachete de chibrituri, până când s-a defrișat toată pădurea de brazi din împrejurimi. În anul 1899 deja ar fi trebuit să transporte materia primă din munții Ghiurghiului, de aceea fabrica de la Praid și-a închis porțile și s-a mutat la Cluj, unde aici transportul spre alte piețe era mai ieftin. În anul 1896, familia Niercsy din Budapesta, s-a stabilit la Praid și a fondat o fabrică de spirt. La numai o scurtă perioadă de funcționare, aceasta a luat foc. Totodată au

crescut și prețurile materiilor prime pe piața românească, ca urmare, în 1911, fabrica s-a închis.

Problemele existente în prezent sunt cele caracteristice pentru toată industria românească, utilaje și tehnologii depășite, unități poluatoare cu un consum ridicat de energie, cât și lipsa de management și ale resurselor financiare. Din cauza ineficienței, respectiv din cauza poluării mediului, unitățile industriale în parte au fost nevoite să sisteze producția, astfel a crescut numărul șomerilor și industria a devenit generatorul principal al șomajului.

Mina de sare din Praid¹ este una dintre întreprinderile din industria mineritului. Cel mai adânc orizont subteran se află la o adâncime de 320 m (socotit de la nivelul suprafeței).

În anul 1991 au început lucrările de deschidere a unui sector minier nou (sectorul Telegdy), care se exploatează din anul 1994.

Acest sector, a fost denumit după Telegdy Károly, unul dintre cei mai perseverenți și mai buni directori din istoria Salinei Praid. El a fost acela, care a salvat salina de la închiderea definitivă. Tratatul subteran a început prin anii '60 în Praid.

În 1980, baza de tratament a fost strămutată la o adâncime de 120m de la suprafață. Pe o distanță de 1250m, de la intrare până la baza de tratament, transportul persoanelor se face cu autobuzele salinei, prin galeria de coastă.

În timpul sezonului de vară, numărul persoanelor care vizitează mina și a bolnavilor care se tratează aici, ajunge până la cifra de 2500 – 3000 persoane pe zi. Sălile din subteran sunt dotate cu: sistem de iluminat, terenuri de joacă pentru copii, o capelă ecumenică, bufet, mese de biliard, mese și bănci pe ntru șezut, toate acestea având menirea de a oferi o recreere cât mai confortabilă pentru bolnavi, care conform tratamentului trebuie să petreacă aici zilnic patru ore. Pe timpul petrecut în subteran se recomandă și gimnastică condusă de un cadru specializat, plimbări, și dozarea efortului fizic. La baza de tratament există permanent personal medical de supraveghere.

2. Turism

Potențialul turistic al comunei Praid are la bază atât potențialul peisagistic, biogeografic cât și antropic. **Potențialul peisagistic** este prezent prin frumusețea peisajului localității, prin locurile de excursii preferate de localnici și de turiști. **Potențialul biogeografic** este prezent prin pădurile întinse de foioase sau amestec din zona localității, care sunt de asemenea locurile de excursii al localnicilor și a vizitatorilor care vin în comună. **Potențialul antropic** este prezent prin monumentele istorice și resursele antropice prezentate în capitolele anterioare.

¹ Foto: Parajdi Kálmán-Endre

Având în vedere valorile și resursele locale ale comunei Praid, **potențialul de dezvoltare al localității constă înainte de toate în turism, în special turism balnear și ecoturism.** În salină există o bază de tratament, aerul salinei fiind benefic bolilor respiratorii. Din această cauză, nu numai din țară, dar și din străinătate, mulți turiști - danezi, nemți, austrieci, britanici, etc.- vin să se relaxeze, să se trateze și să viziteze împrejurimile pitorești. Deja scriitorul Balázs Orbán a observat că dintre cele 800 de izvoare sărate din Transilvania 129 izvorăsc în zona Praidului. Apa termală din Praid a fost interceptată în anul 1949 cu sonda structurală 401, la poalele dealului Harom. Această apă termominerală a fost dirijată în bazinul de decantare din vecinătatea forajului.

Aici au fost descoperite de către suferinzii de artrită și boli reumatismale, efectele curative deosebite ale apei, iar numărul vizitatorilor a început să crească vertiginos.

Construirea ștrandului (în locația ei actuală) a fost promovată și realizată în anii '50 de directorul minei, Károly Telegdy. În acest scop apa a fost dirijată, prin conductă, pe o distanță de 2 km aproape de noul zăcământ de sare.

La începutul anilor '90, debitul apei termale a scăzut ceea ce a făcut imposibilă alimentarea băilor sărate cu această apă, astfel acestea au fost alimentate cu apă infiltrată și evacuată din mină.

Ștrandul sărat și băile calde la vană sunt alimentate și în prezent cu apa sărată pompată din ocină.

Ideea construirii unui spital pentru persoanele cu probleme respiratorii s-a format deja în anul 1800, dar realizarea acestei idei s-a concretizat numai în perioada comunismului.

Salina Praid

Tratamentul subteran a început abia în anii '60, deși cerere a existat și ideea s-a concretizat mult mai devreme - atunci când, pornind de la exemplul din Wieliczka, Polonia, s-au pus bazele turismului balneoclimateric la Praid. În salină gradul mare de puritate, umiditatea relativă cât și alte caracteristici ale aerului subteran sunt benefice. În aerul poluat al orașelor mari, particulele plutitoare, adică numărul germenilor depășesc 1000 buc/cm³, iar în salină acest număr variază între 180-270 buc/cm³. În condițiile umidității relativ ridicate, particulele microscopice (aerosol) de praf, microbii, poleni și spori de ciuperci, se precipită pe pereții camerelor. Și sub acțiunea aerului umed se formează o peliculă apoasă care mărește diametrul particulelor. Din această cauză, aerul inspirat, bogat în aceste particule, se depune pe mucoasa căilor respiratorii. Odată cu inspirația, aerul se încălzește, scade umiditatea relativă, și se poate satura din nou cu vaporii de apă, iar expirând aerul saturat în vapori de apă, eliminat din plămâni se produce diluarea secreției traheale – aderente. În aerul minelor și peșterilor, în condensul de vapori

se remarcă prezența relativ mare a ionilor de calciu a căror inspirație produce un efect antiinflamator. Particulele microscopice de sare pătrund cu ocazia inspirației în plămâni, atrag secrețiile tisulare din pereții sistemului branhial, contribuie la îndepărtarea expectorațiilor. Aerul relativ rece din galeriile și camerele salinei are o acțiune stimulatorie asupra „receptorilor tusogeni” din organismul uman. Cantitatea ridicată de bioxid de carbon stimulează centrul de respirație, mărind astfel aerarea plămânului. La fel, și ionizația negativă, cantitatea de ozon foarte redusă și valoarea pH-ului aerului scăzută este foarte benefică astmaticilor. În general, în cavitățile subterane, presiunea aerului este mai mare, de aceea presiunea parțială a oxigenului este cu 2,07% mai mare decât la suprafață. În Salina Praid, activitățile terapeutice au început în anii '60.

Noi obiective de interes turistic în salina Praid sunt **parcul de aventură** și **cinematograful** amenajat pe o parte a galeriei spre ieșire. Parcul de aventură este un sistem de trasee suspendate pe stâlpi din lemn de brad înalte de 14 m, pe care sunt fixate corzi și lanțuri cu diferite obstacole la care se adaugă *via ferrata*, adică o serie de trepte metalice fixate în peretele salinei. Parcul de aventură este primul în Europa prin amplasarea ei într-o salină.

Ștrandul termal

La cca 200 m de salină se află și **ștrandul termal** modernizat recent, cu capacitate simultană de 1000 persoane și cea zilnică de cca. 2000 persoane. Ștrandul are o suprafață de 5616 mp, cu un bazin pentru adulți (1092 mp) și unul pentru copii (253 mp), comunicând între ele și adâncindu-se de la 1,20 la 1,60 metri. Plaja se extinde de-a lungul bazinelor și pe o terasă însumând 2478 mp. Pe teritoriul ștrandului sunt disponibile 540 șezlonguri. Într-o clădire cu etaj sunt amenajate unități pentru deservirea mesei în regim de autoservire, un bar, vestiare, dușuri, magazin și zonă de masaj.

Casa fluturilor

Pe strada Kukullomezo s-a deschis **Casa Fluturilor** vizitabil din mai până în septembrie, între orele 9,00–19,00, aflată în subordinea Societății Geografice Vulticulus. Aici pot fi admirate exemplare de fluturi tropicale vii, oferind experiențe de neuitat atât pentru cei mici, cât și pentru cei mari.

Complexul Balnear

Complexul balnear a fost amplasat în intravilanul localității Praid, fiind o clădire realizată cu subsol parțial, parter și mezanin pe o parcelă de 7500mp. Aria construită a clădirii este de 1866 mp, iar aria desfășurată este de 4407 mp, cu subsolul tehnic inclus. Zona de agrement ocupă partea preponderentă din clădire,

și este compusă din zona vestiarelor diferențiate pe sexe și **bazinele de înot, jacuzzi, saună, baie romană și turcească**. Sunt două bazine de înot, una cu apă dulce și una cu apă termală având dimensiuni de 10*20m, precum și un bazin pentru copii cu dimensiuni de 8*3m. Zona de tratamente ocupă mezaninul și parțial parterul clădirii. La parter sunt **două cabinete medicale și sala de împachetat cu nămol**. La mezanin s-au pozat 14 căzi de baie cu apă termală. S-a proiectat o încăpere pentru **reflexoterapie, care va fi dotat cu un pat de masaj**. S-au proiectat 3 încăperi pentru **electroterapie**. Dotarea acestora va fi cu aparat pentru electroterapie cu două canale. Sala de **împachetări cu parafină** a fost împărțită în 4 asigurând intimitate simultan pentru patru persoane.

Inaugurarea centrului Wellness

În sala de masaj sunt proiectate două mese de masaj între care se montează un paravan despărțitor. Sala de aerosoli este capabil să deservească două persoane simultan. Va fi dotată cu două **aparate de aerosoli cu piston**.

În sala fitness sunt prevăzute aparatură de nivel mediu, pentru asigurarea unei utilizări corespunzătoare traficului preconizat. Benzi de alergare, biciclete eliptice, biciclete magnetice, aparate fitness etc. stau la dispoziția celor interesați.

Trasee turistice și cicloturistice

Din apropierea băilor de agrement pornește și **traseul turistic** marcat cu punct galben care conduce pe Vârful Șiclod (1028 m), având o lungime de 6 km, diferență de nivel de 550 m, timp de mers cca. 2 ore. Această face legătura cu traseul de creastă de odinioară a Dealurilor Târnavei Mici, marcat cu banda galbenă, lung de 26 km. Din satul Ocna de Sus a existat un traseu turistic marcat cu bandă galbenă spre satul Becaș – Valea lui Pavel – satul Fântâna Brazilor – satul Sânced – valea Sânced – lacul de acumulare Zetea, având o lungime de 23 km cu cca. 8 ore de mers, diferență de nivel de 320 m.

Există **trasee marcate de cicloturism** pe linia Praid – Ocna de Sus – Arcio, **Drumul Canionului de Sare**, legându-se de Circuitul Corund la Arcio, iar de la Praid se va îndrepta spre Depresiunea Giurgeu **Drumul vechi al Sării** și **Drumul Sării** spre Sângeorgiu de Mureș prin Sovata–Sărățeni–Vărgata–Călugăreni (61 km).

Alte trasee turistice marcate pe teritoriul administrativ al comunei Praid sunt cele din zona de creastă a Munților Gurghiu, respectiv zona centrală cuprinzând aria **pasului Bucin și conul Saca–Tătarca** (la limită cu teritoriul orașului Sovata, comuna Joseni din Depresiunea Giurgeu), apoi Gurghiul Sudic cu zona pasul Bucin–Culmea Luminată–Vf. Fagul Mic – Poiana Iuharoș (la limită cu comuna Joseni și Vărșag).

Comuna Praid este un punct de interes și pe **traseul de pelerinaj Drumul Mariei**, căci aici se termină etapa **M01/54 Sărățeni – Praid** și de aici pleacă spre depresiunea Gheorgheni prin Munții Gurghiul Sudic etapa **M01/55 Praid –pasul Bucin**, continuat cu M01/56 pasul Bucin – Suseni. Există și o variantă a acestuia

M01/55a Praid – pasul Bucin prin valea Creanga Mică, care urmează să fie marcată cu M verde.

Pârții de schi

În zona Bogdan, la 17 km de Praid la altitudinea de 1200–1300 m există **pârția de schi omologată Bucin-Bogdan**, lungă de 800 m, cu diferență de nivel de 100 m, dotată cu teleschi cu discuri și instalație de produs zăpadă artificială.

Pârția Havas Bucsin cu baza la altitudine de 1200 m, și punctul de plecare de la altitudinea de 1360 m are o lungime de aproape 1200 m și este deservită de un teleschi cu discuri cu capacitate de 270 persoane/oră, precum și cu tunuri de zăpadă (omologată ca pârție albastră adică de dificultate redusă, ușoară). În apropierea pasului Bucin **pârția** albastră **Bucin-Bujdoso** are o lungime de 600 m, diferență de nivel de 100 m, fiind dotată cu teleschi cu bară T și tun de zăpadă artificială.

Cazare

La Praid, **cazarea persoanelor**, celor veniți pentru tratamente subterane se face mai ales la case de oaspeți și pensiuni, care sunt cuprinse într-o rețea amplă. Aceste case rurale, cu un nivel de confort și calitatea serviciilor prestate echivalent cu 1-2 margarete, primesc turiști în orice sezon al anului. În afară de acestea, mai există și vile particulare unde se pot caza chiar și 2 – 3 familii. În complexul turistic hotelier de o stea al comunei Praid pot fi cazate 48 de persoane, iar casele de oaspeți dispun de 2 – 4 camere.

Praid a devenit un loc avantajos pentru dezvoltarea unui sector turistic cu perspective: agroturismul.

Ospitalitatea străveche, resursele naturale de o mare valoare, dar și tradițiile unice au înlesnit evoluția turismului în localitate. Comuna Praid este, cel puțin din perspectiva turismului balnear, un reper destul de important.

Pe baza datelor obținute din evidențele *Institutului Național de Statistică* că la **Praid** apar 6 unități de cazare în 1998, 34 unități în 1999 cu 615 locuri, revenind la doar 9 unități cu 148 locuri în 2000, crescând apoi treptat până la 58 unități cu 621 locuri în anul 2008, și după o scădere a numărului de unități până la 34 unități cu 494 locuri, în 2011, se resimte iarăși a creștere a numărului acestora până la **68** unități cu **897 locuri** în 2012.

Așadar localitatea **Praid** se situează printre cele mai importante așezări cu funcții turistice din județul Harghita, nu numai datorită prezenței salinei, ci și datorită capacităților de cazare și altor servicii. Cu cele 897 locuri de cazare existente Praidul este la locul 4 (10,5%) în clasamentul localităților din județ,

Cele mai reprezentative unități de cazare din **Praid** aflate în evidența Autorității Naționale pentru Turism sunt hotelul Praid de 2 stele (22 camere/48 locuri), hostelul Ani** (18/54), pensiunile turistice Csaturi** (14/37), Napsugar***

(11/34), La Izvor*** (15/30), Ibolya-Imola** (12/28), Iris** (10/27), Casa Piraților*** (10/24), Horvath**, Sobanya***, Malul Pârâului***, Medvehaz***, Praid****, Princess***, Sebelin*** și So-haj*** cu 8-10 camere și 20-23 locuri. Mai sunt 29 unități de 2-3 stele/flori, cu 4-7 camere și 10-19 locuri. Alte 35 de unități clasificate ca pensiuni turistice au 2-3 camere și 2-9 locuri.

În ultimii ani se poate observa o creștere a gradului de ocupare a capacităților de cazare din comuna Praid.

Variația gradului de ocupare a capacităților de cazare între anii 2001-2012 (%)

Sursă: Studiu de potențial turistic și bază de date privind oferta turistică din microregiunea Sovidek-Hegyalja

Structura bazei de cazare în comuna Praid este dominată de așa-zisele *pensiuni agroturistice*, dar trebuie să accentuăm, că această imagine provenită din analiza datelor statistice nu reflectă întocmai realitatea din teren, deoarece numeroase unități clasificate ca pensiuni agroturistice sunt de fapt fie camere de închiriat în casele sătenilor, fie așa-zise case cu cheie, fie unități asemănătoare cu cabane turistice.

Pentru exploatarea eficientă a bazelor de cazare sunt indispensabile oferte de programe turistice locale, microregionale, mai ales dacă avem în vedere fidelizarea clienților, care și-au petrecut deja câteva zile în zona studiată.

O problemă aparte referitoare la posibilitățile de promovare ale serviciilor de cazare și alimentație – mai ales cu cofinanțări europene– este faptul că există unități promovate deja prin paginile de internet ale comunelor sau ale unor firme de intermediere de rezervări, care nu figurează în baza de date mai recentă a Autorității Naționale pentru Turism, dar nici în evidența INS nu apar atâtea unități câte sunt promovate prin diferite canale de comunicare. Acest lucru contravine prevederilor *OG 58/1998 privind organizarea și desfășurarea turismului în România*, cu modificările și completările ulterioare, care prescrie în mod clar că activitățile de primire a turiștilor se poate face doar în unități deținătoare de certificat de clasificare. Pe de altă parte printre obligațiile agenților economici care administrează structuri de primire turistice apare și obligația raportării statistice conform prevederilor metodologiei INS.

Numărul teoretic al înnoptărilor în cazul diferitelor grade de ocupare a capacităților de cazare, la 365 zile (mii înnoptări) în comuna Praid

Sursă: Studiu de potențial turistic și bază de date privind oferta turistică din microregiunea Sovidek-Hegyalja

Structuri de primire turistică cu funcțiune de alimentație turistică

Unitățile de alimentație destinate turiștilor se confruntă și ele cu problema sezonalityi. Dacă nu există o cerere locală destul de ridicată pentru aceste servicii, unitățile pot fi gestionate mai eficient în regim sezonier. În general în zona rurală există câteva pensiuni și moteluri cu spații pentru deservirea mesei sau chiar restaurante în incinta bazei de cazare, cum ar fi pensiunea Sebelin, pensiunea Praid, hotelul Praid, pensiunea Casa Piraților.

În evidența Autorității Naționale pentru Turism apar la Praid 5 restaurante totalizând **368 locuri**: Casa Piraților (trei stele, 100 locuri), Restaurant Csatari (trei stele, 90 locuri), Casa Telegdy (trei stele, 80 locuri), Restaurantul Sebelin (2 stele, 60 locuri) și restaurantul Medvehaz (3 stele, 38 locuri). La acestea se adaugă Pizzeria Praid (2 stele, 32 locuri) și Barul de zi Brizo (1 stea, 48 locuri). Desigur există și alte unități de alimentație neclasificate încă, cum este și noua unitate de tip restaurant subteran în cadrul salinei Praid.

Rețelele de turism rural asigură deservirea mesei pentru turiști în casa gazdelor, meniul fiind pregătit oarecum în acord cu oaspeți sau cu organizatorii excursiilor. Există și modelul de cazare la diferite gazde și luarea meselor la un loc comun, de obicei în incinta unităților deținute de organizatorii rețelelor de turism rural sau exemplul cazare și masă la gazde.

Ofertele de servirea meselor se diferențiază deci în funcție de importanța activității de primirea oaspeților, fie ca activitate principală sau secundară și în funcție de capitalul de relații al întreprinzătorilor cu firme touroperatoare.

Promovarea ofertelor turistice din zonă se realizează prin site-ul <https://www.szekelyszallas.hu/index.php?lang=hu>. Pe lângă acest site funcționează și un birou de informații turistice în localitatea Praid. Biroul funcționează cu ajutorul *Asociației Turistice a Ținutului Sării*.

Infrastructura turistică culturală, sportivă și de agrement

Oferta de cazare este într-o *continuă restructurare*, deoarece activitățile turistice nu constituie activitate economică principală pentru toți deținătorii de

unități de cazare. Pentru stoparea reducerii ofertelor de cazare (în speranța ponderii mai ridicate în ocuparea forței de muncă rurale) sunt necesare eforturi de dezvoltare a infrastructurii de agrement, prin care poate fi crescută atractivitatea microregiunii. Acest lucru presupune atât eforturi de investiții, cât și eforturi de organizare și de promovare. În acest context *centrele de informare turistică* au rol de inițiativă și de colaborare cu întreprinderile mici și mijlocii, organizații nonguvernamentale cu profil turistic, de mediu, culturale și desigur cu autoritățile administrație publice locale și județene.

La rândul lui Consiliul Județean Harghita în anul 2009 a elaborat *Strategia de dezvoltare a turismului județului Harghita*, în care sunt preconizate măsuri de susținere a proiectelor de infrastructură turistică, dar și de acțiuni de promovare. Pentru eficiența strategiilor locale și județene sunt necesare și noi structuri organizatorice (asociații turistice), dar și de personal specializat bine pregătit (agenți de turism, ghizi locali și specializați, animatori).

În zona studiată *Grupul de Acțiune Locală Sovidek-Hegyalja* constituie un cadru organizatoric pentru stimularea parteneriatelor intercomunale-microregionale, prin elaborarea și implementarea *Planului de Dezvoltare Locală*, precum și prin lansarea unor apeluri pentru proiecte de finanțare. La nivel de localități sau chiar integrând mai multe localități există diferite asociații culturale, sociale, profesionale, cum este și *Asociația microregională Sovidek-Hegyalja* sau *Asociația Turistică a Ținutului Sării, Custodia ariilor protejate din zona Corund–Praid* etc. Toate acestea pot contribui la diversificarea ofertei turistice a zonei studiate, printr-o atitudine deschisă spre inovare și adaptare a inovațiilor. Desigur, acest lucru este posibil datorită existenței unei coeziuni socio-economice minimale, care implică recunoașterea eforturilor tuturor actorilor socio-culturali (ONG-uri), economici (IMM-uri) și politici (autorități ai administrației publice locale și județene). Infrastructura turistică nu se dezvoltă de la sine, ci datorită eforturilor de dezvoltare ale actorilor menționați, o problemă acută însă este *lipsa sau insuficiența comunicării dintre acești actori*, ceea ce poate întârzia manifestarea efectelor pozitive ale inițiativelor locale asupra dezvoltării microregionale.

Probleme identificate

- Acțiunile integrate în vederea direcționării inițiativelor private în domeniul turistic încă nu sunt încă destul de dezvoltate;
- Se constată existența unor rețele locale de promovare și furnizare a acestor servicii, cu implicarea activă a populației, dar această rețea necesită dezvoltare;
- Nu există programe turistice sezonale complete și integrate care ar include toate unitățile turistice din zonă;
- Se constată lipsa unui parteneriat stabil între actorii implicați în activități economice din comuna Praid.

3. Agricultură

Așezarea geografică a comunei, categoria terenurilor, fertilitatea acestora și interesul locuitorilor determină o dezvoltare a agriculturii, mai ales în localitățile Ocna de Sus, Ocna de Jos, și Becaș.

Numărul exploatațiilor agricole conform Recensământului Agricol din 2010 era de 1410 și suprafața agricolă utilizată în acest an era de 6017,67 hectare.

După datele pe care le avem, dimensiunea medie a suprafețelor împroprietărite este în jur de 4,27 ha.

Din totalul de 1410 de exploatații agricole 93 au dimensiune mai mică decât 0,1 ha, 457 de exploatații au dimensiunea între 0,1-1 ha. În comuna Praid există 4 exploatații cu peste 100 de hectare, o exploatație între 50-100 ha și 5 exploatații între 20-50 ha. În comuna Praid primul loc ocupă cultura de porumb, urmat de grâu, secară, cartof, legume și mai nou la plante tehnice.

Terenurile din comuna Praid după modul de folosință și după forme de proprietate, 2013

Grupe de proprietari	Arabil	Pășuni	Fânețe	Vii	Livezi	Terenuri agricole total
Proprietate privată total	1560	3313	3732	0	0	8605
Proprietate privată a statului	1552	3312	3706	0	0	8507
Proprietate privată a UAT-urilor	0	0	0	0	0	0
Proprietate a persoanelor juridice	0	0	0	0	0	0
Proprietate a persoanelor fizice	13	578	10	0	0	601
Proprietate cooperatistă	1539	2734	3696	0	0	7969
Terenuri deținute de străini	8	0	26	0	0	34

Sursă: Primăria Praid

Fondul funciar după categorii de folosință (ha)

Modul de folosință	Forme de proprietate	Anul 2013
Arabilă	Total	1560
	Privată	1552
Pășuni	Total	3313
	Privată	3312
Fânețe	Total	3732
	Privată	3706

Sursă: Primăria Praid

Principalele culturi și suprafețele ocupate, 2010

CULTURI	SUPRAFAȚĂ (HA)
Grâu	33,77
Orz	25,87
Porumb	22,48

Alte cereale boabe	3,22
Legume	0,40
Cartofi	122,02
Sfecla de zahăr	0,41
Flori, plante ornamentale	0,05
Plante nutreț	1,68
Culturi permanente	1,49

Sursă: Recensământ agricol, 2010

Fermieri la muncă-Ocna de Sus

Procesul de privatizare a terenurilor agricole, a generat în agricultura comunei Praid două dezavantaje structurale principale:

1. Fragmentarea excesivă a proprietății în agricultură;
2. Suprafețe importante de teren în proprietatea prea multor agricultori care se apropie sau au trecut de vârsta pensionării, în special în cadrul exploatațiilor mai mici.

Se constată, astfel o tendință de îmbătrânire a proprietăților de ferme. Majoritatea din suprafețele deținute de exploatațiile de semi-subzistență sunt conduse de persoane care au depășit vârsta pensionării. Analizând structura de vârstă a managementului în cadrul exploatațiilor agricole individuale mai mari de 1 UDE, se constată că o pondere foarte mare de 65% o reprezintă șefii de exploatații cu vârsta de 55 de ani și peste, comparativ cu ponderea celor cu vârsta între 35 și 55 de ani de 30% și a tinerilor sub 35 de ani de numai 5%.

Creșterea animalelor

În comuna Praid datorită caracteristicilor de relief are o mare tradiție creșterea de bovine, porcine și păsări, precum și creșterea oilor. La creșterea animalelor au fost folosite pășunile și fânețele precum și o parte a terenurilor agricole cultivate cu porumb siloz, plante rădăcinoase, lucernă și trifoi. După anul

1990 au fost înființate mai multe microferme de creștere a porcilor cea mai are având un număr de maxim 50 capete. Agricultură practică pe raza localității Praid are nevoie de mecanizare și dezvoltare rapidă pentru a nu pierde competiția cu cerințele actuale. Bioagricultura nu prea se practică în comună cu toate că începe piața să ceară produse ecologice.

Efectivul de animale în comuna Praid

Specificare (categoriile de animale pe specii)	Număr animale
Bovine	813
Porcine	783
Ovine	4259
Păsări	8787
Albine	836
Cabaline	337
Iepuri	297
Caprine	598

Sursă: Recensământul agricol, 2010

Densitatea *bovinelor*, în comuna Praid este de 9,44 capete/100 hectare teren agricol, mult mai mică decât cel la nivel național (23,2 capete/100 hectare de teren agricol).

Densitatea medie a *ovinelor* este de 49,49 capete/100 ha teren agricol, mai scăzută decât media națională (73 capete/100 ha teren agricol).

Creșterea *porcinelor* are un rol mult mai scăzut, cu o densitate de 9,09 capete/100 ha teren agricol, nesemnificativ față de media pe țară (83 capete/100 ha teren agricol). Acest lucru se explică și prin prețurile mici de desfacere existente, dar și prin scăderea importanței agriculturii în comuna Praid.

În comuna Praid există și 836 familii de albine.

Valorificarea produselor apicole la marginea drumului²

2.5. POPULAȚIA

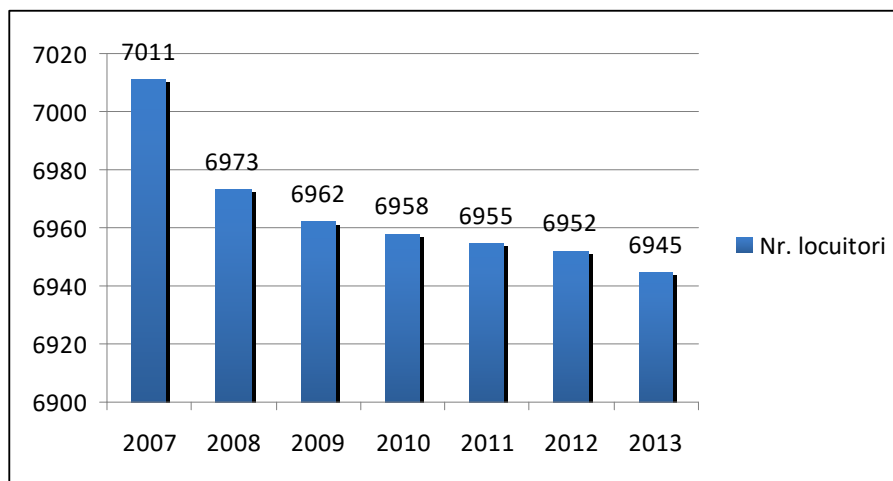
1. Demografie

Conform datelor statistice, în anul 2014, populația comunei Praid număra 6494 de persoane. La analiza caracteristicilor demografice s-au folosit atât datele Institutului Național de Statistică (INS), datele județene cât și datele Primăriei

² Sursă: Parajdi Kálmán-Endre

Praid. Trebuie menționat faptul că aceste date nu coincid totdeauna. Ceea ce privește evoluțiile demografice înregistrate la nivelul comunei Praid din datele INS referitoare la perioada 2007-20134 rezultă o scădere a numărului de locuitori.

Evoluția numărului locuitorilor în comuna Praid 2007-2014 (1 ianuarie)

Sursă: INS

Structura populației după naționalitate

În cursul istoriei componența etnică a populației a cunoscut modificări. Conform Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru, cea mai mare pondere al romilor din județele regiunii Centru este în județul Mureș și Harghita. Acest fenomen se poate observa și în acest teritoriu, unde sunt mulți romi, dar care nu rezultă din recensăminte deoarece mulți dintre ei nu recunosc faptul că fac parte din etnia amintită. Populația de etnie romă este în creștere aproape în toate localitățile din județul Harghita, la fel și în acest teritoriu. Numărul romilor în județul Harghita între anii 1992-2002 a crescut de la 1238 la 1505. Romii, în general nu sunt integrați în societate, au probleme educaționale și trăiesc în situații dezavantajoase. Conform evidențelor, numărul lor este mult mai mare, decât cele din datele recensământului general. Conform datelor de la recensământul din anul 2011, numărul locuitorilor în comuna Praid era 6502 de persoane, structurând pe etnii în felul următor:

Structura demografică după naționalitate, Praid 2011

Total	Români	Maghiari	Romi	Inform. Nedisponibilă
6502	55	5961	172	314

Sursă:Recensământul general, 2011

Structura demografică după naționalitate

În realitate numărul romilor este mai mare în comuna Praid, deoarece multe persoane nu s-au declarat romi, ci maghiari.

Structura demografică după religie

Principalele religii ale populației comunei Praid sunt: religie reformată (66,21%), religie romano-catolică (21,17%), martorii lui Iehova (4,06%), ortodocși (0,7 %) și de altă religie (2,8 %).

Structura demografică după religie, 2011

Sursă: Recensământul general, 2011

2. Indicatori statistici demografici

Populația comunei Praid poate fi caracterizată cu ajutorul indicatorilor statistici demografici.

Structura populației pe grupe de vârstă și tendințele demografice înregistrate în ultimul deceniu relevă un proces de îmbătrânire demografică, ceea ce se poate observa și la nivelul regiunii Centru. În regiunea Centru ponderea populației de peste 65 ani a crescut de la 9,7% în 1990 la 14,1% în 2009 în timp ce ponderea populației tinere (0-14 ani) s-a redus de la 23,7% la 15,4%.

Rata îmbătrânirii demografice (nr. de persoane vârstnice ce revin la 1000 persoane tinere) a crescut, în Regiunea Centru, de la 407‰ în 1990 la 912‰ în

2009, regiunea plasându-se, totuși, sub media națională (987‰), iar raportul de dependență demografică (nr. de persoane tinere și vârstnice ce revin la 1.000 persoane persoane adulte) s-a redus, în aceeași perioadă, de la 502‰ la 418‰.

Structura populației pe categorii de vârstă și sexe în comuna Praid, 2011

Vârsta	Bărbați		Femei	
	nr.	%	nr.	%
0 -19 ani	873	12,55	849	12,20
20 - 64 ani	2192	31,51	2069	29,74
65 ani +	398	5,72	574	8,25

Sursă: Recensământul general, 2011

Raportul de masculinitate (Raportul de masculinitate este raportul dintre numărul bărbaților și cel al femeilor dintr-o populație dată) în comuna Praid în anul 2012 era de **99,16%**.

Repartiția populației pe grupe de vârstă și după sexe, 2011

Număr persoane	Masculin	Feminin	Total	% Masculin	% Feminin
sub 4	179	189	368	5,17	5,41
5-9	227	200	427	6,56	5,73
10-14	236	231	467	6,81	6,62
15-19	231	229	460	6,67	6,56
20-24	294	274	568	8,49	7,85
25-29	308	283	591	8,89	8,10
30-34	295	289	584	8,52	8,28
35-39	299	270	569	8,63	7,73
40-44	269	235	504	7,77	6,73
45-49	159	180	339	4,59	5,15
50-54	207	175	382	5,98	5,01
55-59	199	206	405	5,75	5,90
60-64	162	157	319	4,68	4,50
65-69	133	184	317	3,84	5,27
70-74	106	147	253	3,06	4,21
75-79	91	105	196	2,63	3,01
80-84	44	90	134	1,27	2,58
peste 85	24	48	72	0,69	1,37
	3463	3492	6955	100,00	100,00

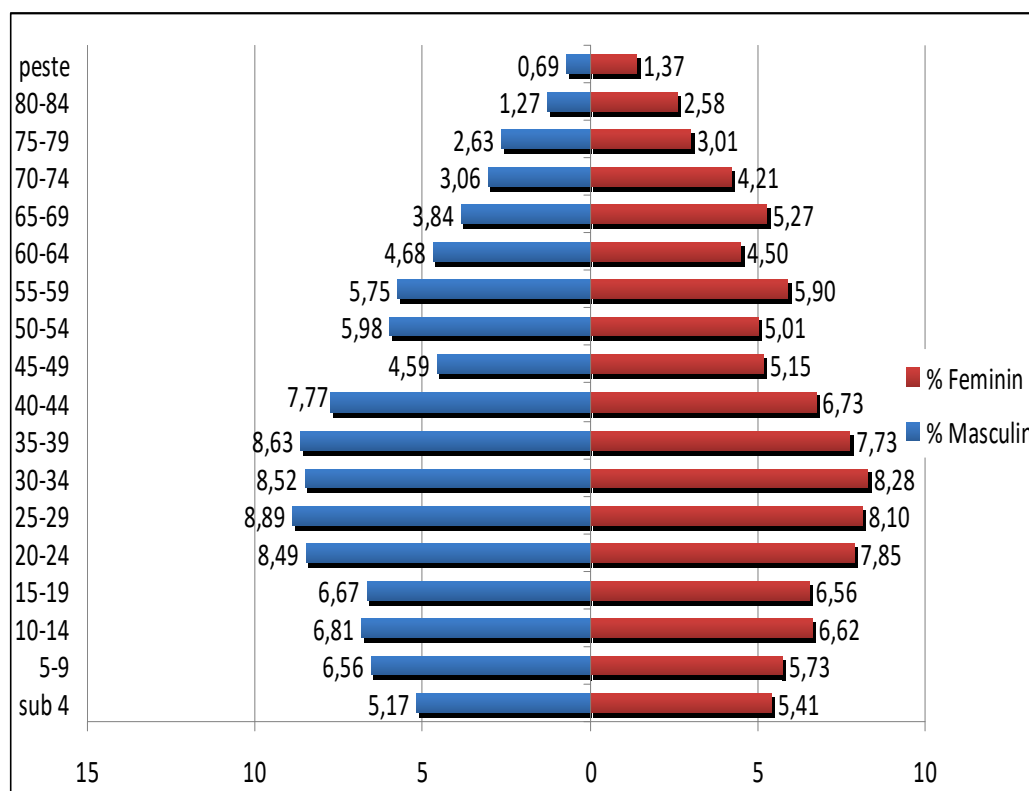
Sursă: Recensământul general, 2011

Rata de dependență demografică (este raportul dintre numărul persoanelor de vârstă „dependentă“ persoane de sub 15 ani și de peste 64 ani) și populația în vârstă de muncă (15-64 ani) exprimat la 1000 de persoane), caracterizează potențialul de activitate al populației și avea o valoare de 473,20‰, în comuna Praid, în anul 2011.

Acest indicator măsoară presiunea exercitată de populația inactivă (tânăra și vârstnică) asupra populației active (populația adultă).

Așadar, în comuna Praid, la 1.000 de persoane cu vârsta cuprinsă între 15-64 de ani revin aproximativ 473 persoane tinere (0-14 ani) și persoane vârstnice (65 ani și peste). Rata de dependență demografică la nivel național înregistra în anul 2011 o valoare de 429,2‰, deci indicatorul este mai mare în comuna Praid. Așadar, la 10 persoane adulte (15-64 ani) corespund aproximativ 4,7 persoane tinere și vârstnice (din care aproximativ 3 persoane au vârsta de până la 15 ani și 1,7 persoane au vârsta de 65 de ani sau peste).

Piramida vârstelor în comuna Praid

Sursă: Recensământul general, 2011

Piramida vârstelor arată grafic structura unei populații pe vârstă și sexe. Barele orizontale reprezintă numărul bărbaților și femeilor pentru fiecare grupă de vârstă.

Piramida vârstelor ne dezvăluie o populație în scădere, generată în primul rând de scăderea rapidă a natalității. De remarcat că femeile sunt majoritare în grupele de vârstă de peste 60 de ani.

Raportul de dependență a tinerilor reprezintă raportul dintre persoanele de vârstă 0-14 ani și persoanele adulte de vârstă cuprinsă între 15 și 64 ani și are o valoare de 267,31 ‰. Conform celor prezentate anterior, la 1.000 de persoane adulte revin aproximativ 267,31 persoane tinere.

Rata de înlocuire a forței de muncă la nivelul comunei Praid are o valoare de 801,95 %. Această valoare înseamnă că 1.000 de persoane adulte (15-64 ani) vor fi înlocuite peste 15 ani cu doar 802 de persoane.

Mișcarea naturală a populației

Rata de natalitate (indică numărul născuților vii la 1000 de locuitori) la nivel de localitate în anul 2011 era de 11,5‰, ceea ce înseamnă că la 1000 de persoane revin 11,5 născuți vii. Privind acest indicator, comuna depășește valoarea de la nivel județean de 9,58‰. (calculare proprii după datele INS).

Rata generală de fertilitate (reprezintă numărul de născuți vii la 1000 de femei de vârstă fertilă (15-45 ani). În comuna Praid acest indicator are valoarea de 50,63‰. Acest indicator înseamnă 50,63 născuți vii la 1000 de femei de vârstă fertilă, adică 0,05 născuți vii pe o femeie fertilă. Acest indicator este mai mare decât cel la nivel județean (40,9‰) și față de cel la nivel național de 36,6 ‰.

Rata brută de mortalitate (numărul de decese ce revin la 1000 de locuitori) în anul 2011 în comuna Praid a fost de 11,7‰, fiind puțin mai mare decât valoarea de la nivel județean de 11‰.

Sporul natural (diferența dintre numărul născuților vii și numărul celor decedați, raportat la 1000 de locuitori) la nivelul județului Harghita în anul 2011 a fost de -0,82‰. În comuna Praid în același an (2011) sporul natural a fost de – 0,28 ‰, urmat de o scădere și mai accentuată în anii următori.

Evoluția numărului de născuți vii și numărului de decedați

Sursă: Recensământul general, 2011

Evoluția numărului de căsătorii și divorțuri, 2007-2013

Sursă: INS

Rata de nupțialitate: Rata de nupțialitate reprezintă numărul căsătoriilor ce revin la 1000 locuitori. Se calculează prin raportarea numărului căsătoriilor încheiate într-un an calendaristic, la populația legală (cu domiciliu permanent) la 1 iulie anul respectiv. Acest indicator în comuna Praid în anul 2011 avea o valoare de 4,4‰ și în anul 2013 avea valoarea de 3,30‰.

Durata medie de viață a crescut în ultimii ani și este de 74,04 ani, care la sexul masculin se contura la 70,34 ani și la sexul feminin la 78,01 ani (surse INS) în regiunea Centru în anul 2011.

Rata de imigrare este numărul de imigranți care ajung la destinație, care revin la 1000 de locuitori din zona de destinație într-un an de referință.

Rata de emigrare reprezintă numărul de emigranți care pleacă din zona de origine care revin la 1000 de locuitori din aceeași zonă într-un an de referință.

Migrația netă reprezintă diferența dintre numărul de imigranți și cel al emigranților unei regiuni.

Rata netă de migrație arată efectul net al imigrației și emigrației asupra populației unei regiuni, exprimat ca o creștere sau o descreștere a populației care revine la 1000 de locuitori ai regiunii (localității) într-un an.

Mișcarea migratorie a populației în comuna Praid

Indicatori	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stabiliri de reședință	20	31	30	32	25	23	31
Plecări cu reședință	145	141	127	106	121	119	129
Stabiliri cu domiciliul	53	58	54	73	63	57	-
Plecări cu domiciliul	85	56	69	63	65	54	-

Sursă: INS

Mișcarea migratorie în comuna Praid

Sursă: INS

Din datele statistice de mai sus se poate observa numărul mare de plecări cu reședință față de stabiliri de reședință. La stabiliri și plecări de domiciliu se poate observa un sold variabil în ultimii ani.

3. Forța de muncă

Rata de activitate la nivel național a înregistrat în perioada 1990-2010 o scădere constantă de la 87% în anul 1992 la doar 64% în anul 2010, pe fondul realizării procesului de restructurare a activității industriale naționale. În schimb, perioada 2005-2010 a fost caracterizată de creșterea ratei de activitate până la un maxim de 66,6% în anul 2008, după care a redevenit pe trendul descendent înregistrat până în anul 2004, ca urmare a crizei economice.

Populația activă în comuna Praid

Localitate	POPULAȚIA ACTIVĂ		
	Total populație	din care: Populație	Șomeri din care:

	activă	ocupată		Șomeri în căutarea unui alt loc de muncă	Șomeri în căutarea primului loc de muncă
Praid	2200	1998	202	145	57

Sursă: Recensământul general, 2011

Populația activă în anul 2011 a fost în comuna Praid de 2200 de persoane. Perioada de tranziție la economia de piață a avut un impact semnificativ asupra ocupării, afectând volumul pieței forței de muncă, structura, eficiența, instituțiile și politicile ei. Dezvoltarea și diversificarea activităților în economie a dus la diversificarea ocupațiilor pe care populația le desfășoară.

Ca să-și poată duce traiul de zi cu zi populația a desfășurat diverse ocupații. Printre cele mai vechi ocupații ale populației comunei Praid au fost extracția sării, cultivarea pământului, creșterea animalelor și comerțul cu produsele obținute. Turismul și dezvoltarea serviciilor au căpătat spațiu în ultimii zeci de ani și în limite destul de largi. Tendința generală atât la nivel național, cât și la nivel regional a fost de scădere continuă a ponderii populației ocupate în agricultură și industrie, în paralel cu creșterea constantă a celei ocupate în domeniul serviciilor.

Repartizarea populației active pe ramurile economiei naționale în comuna Praid

Sectoare ale economiei naționale	Nr. persoane
Agricultura, silvicultura și pescuit	696
Industria extractivă	174
Industria prelucrătoare	376
Prod. și furnizarea de energie el. și termică, gaze, apă caldă	7
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	17
Construcții	148
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	252
Transport și depozitare	51
Hoteluri și restaurante	95
Informații și comunicații	7
Intermedieri financiare și asigurări	6
Activități profesionale, științifice și tehnice	18
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	56
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	54
Învățământ	85
Sănătate și asistența socială	49

Activități de spectacole, culturale și recreative	4
Alte activități de servicii	43
Activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic; activități ale gospodăriilor private	5
Șomeri în căutarea primului loc de muncă	57
Total	2200

Sursă: Recensământul general, 2011

Populația activă în comuna Praid în anul 2011 reprezenta 33,83% din totalul populației. În județul Harghita în același an populația activă era de 44,5% din totalul populației, iar la nivel național era de 46,14%.

Populația inactivă din comuna Praid

Total	Populația inactivă din care:						
	Elevi / Studenți	Pensionari	Casnice	Intreținuți de altă persoană	Intreținuți de stat	Intreținuți din alte surse	Altă situație economică
4302	1013	1082	545	829	349	197	287

Sursă: Recensământul general, 2011

În județul Harghita în anul 2013, principalele sectoare economice după efectivul de salariați au fost: servicii (60,94%), industrie (29,15%), construcții (7,76%), agricultură (2,13%). La nivelul județului Harghita se poate observa o creștere a numărului mediu de salariați în agricultură și în servicii.

Evoluția numărului mediu de salariați în comuna Praid

Sursă:INS

Evoluția numărului mediu al salariaților pe sectoare de activitate în județul Harghita.

(mii persoane)

Activități economice	Regiunea Centru		Județul Harghita	
	Total salariați	% salariați pe activități	Total salariați	% salariați pe activități
TOTAL	567851	100,0	62478	100,0
Agricultură, silvicultură, pescuit	13044	2,29	1738	2,78
Industrie total	207061	36,46	22597	36,16
Construcții	42493	7,48	3612	5,78
Servicii	305253	53,75	34531	55,26

Principalii indicatori din Balanța forței de muncă la sfârșitul anului 2011

	RO	R.Centru	Jud. HARGHITA
Resurse de muncă - mii pers.	14047,7	1667,4	210,6
Populația ocupată civilă - mii pers.	8365,5	1006,8	132,0
Șomeri înregistrați - mii pers.	461,0	65,0	9,2
Populația activă civilă - mii pers.	8826,5	1071,8	141,2
Populația în pregătire prof. și alte categ. de pop. în vârstă de muncă - mii pers.	5221,2	595,6	69,4
Rata de activitate a resurselor de muncă (%)	62,8	64,3	67,0
Rata de ocupare a resurselor de muncă (%)	59,6	60,4	62,7
Rata șomajului înregistrat (%)	5,2	6,1	6,5

Sursă: Institutul Național de Statistică

Structura comparativă a populației ocupate civile în județele regiunii, 2010 (%)

	ROMÂNIA	Regiune a CENTRU	AB	BV	CV	HR	MS	B	S
Agricultură, silvicultură, pescuit	29,1	24,2	30,7	13,4	28,7	33,0	30,1		15,9
Industrie	20,7	26,6	26,9	25,5	28,4	24,6	24,5		30,9
Industrie extractivă	0,8	0,7	0,5	0,3	0,2	0,4	1,3		1,2
Industrie prelucrătoare	17,6	23,7	24,6	22,7	25,8	22,4	20,9		27,6
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	0,9	0,7	0,6	0,9	0,4	0,5	0,9		0,7
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1,5	1,4	1,2	1,6	2,0	1,3	1,3		1,5
Construcții	7,5	6,7	4,3	11,4	4,0	4,7	5,8		6,9
Servicii	42,6	42,5	38,1	49,7	38,9	37,7	39,7		46,2
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	13,6	14,3	13,6	16,4	14,6	13,4	13,4		14,0
Transport și depozitare	5,1	5,6	5,7	6,4	4,1	4,5	5,6		6,1
Hoteluri și restaurante	1,6	2,1	1,3	3,2	2,2	1,9	1,6		2,4
Informații și comunicații	1,6	1,0	0,3	1,8	0,6	1,1	0,6		1,1
Intermedieri financiare și asigurări	1,6	1,0	0,8	1,1	0,9	0,8	0,9		1,4
Tranzacții imobiliare	0,4	0,3	0,2	0,6	0,1	0,1	0,3		0,2
Activități profesionale, științifice	1,9	1,3	1,3	2,0	1,4	1,2	1,0		1,0

și tehnice								
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	2,4	2,3	1,1	3,0	1,2	1,6	1,4	4,3
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	2,4	2,2	2,4	2,4	2,5	2,1	2,1	2,1
Învățământ	4,7	5,0	4,4	4,9	5,5	5,5	5,0	5,2
Sănătate și asistență socială	4,8	4,8	4,7	4,7	4,2	4,0	5,4	5,2
Activități de spectacole, culturale și recreative	0,8	0,7	0,4	0,9	0,9	0,5	0,8	0,9
Alte activități de servicii	1,8	1,8	1,8	2,3	0,7	1,1	1,8	2,3
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Șomajul

În comuna Praid în ultimii ani a scăzut numărul șomerilor înregistrați. La începutul anului 2014 în comuna Praid erau înregistrați 407 de șomeri, dintre care 220 bărbați și 187 femei. Conform datelor Agenției Naționale de Ocupare a Forței de Muncă, în luna ianuarie 2014 în județul Harghita, rata șomajului a fost de 7,23%. În comuna Praid în anul de referință (2011), rata șomajului a fost de 9,18%.

Evoluția numărului de șomeri în comuna Praid

Sursă: INS

Veniturile populației

În luna decembrie 2013, **câștigul salarial mediu net** la nivelul județului Harghita, avea o valoare de 1.442 lei/persoană (322,59 euro/pers.³), cu 87 de lei mai ridicat față de luna anterioară, însă cu 72 de lei mai scăzut față de luna din finalul anului 2012. În tabelul de mai jos putem observa valorile PIB/locuitor și indicii de disparitate ale județului Harghita față de nivelul regional și față de nivelul național.

Valoarea PIB/locuitor, indici de disparitate

³ Calculat conform cursului valutar BNR, martie 2014

	PIB (în mil. lei prețuri curente)	PIB/locuitor (în lei prețuri curente)	Indici de disparitate (%)	
			Față de nivelul regional (Regiunea = 100)	Față de nivelul național (România =100)
România	501139,4	23341,4	:	:
Reg. Centru	57100,9	22618,8	:	96,9
Alba	8391,6	22452,1	99,3	96,2
Brașov	16443,0	27522,5	121,7	117,9
	PIB	PIB/locuitor	Indici de disparitate (%) regional	Indici de disparitate (%) național
Covasna	4030,3	18096,6	80,0	77,5
Harghita	5975,1	18405,4	81,4	78,9
Harghita.	10854,0	18687,5	82,6	80,1
Sibiu	11406,9	26831,3	118,6	115,0

Sursă: PLAI Harghita.,2009

Câștigul salarial nominal mediu net lunar în județul Harghita în anul 2012 a fost de 1315 lei, puțin mai mic comparativ cu regiunea Centru (1330 RON/lună). Cele mai înalte venituri înregistrează angajații din domeniul producției și furnizării energiei electrice, energie termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, 3.221 RON/lună, și angajații în domeniul intermedierei financiare, 2.628 RON/lună. Cele mai mici venituri le revin angajaților din hoteluri și restaurante, 782 RON/lună și angajaților în domeniul activităților de comerț cu ridicata și cu amănuntul, 826 RON/lună⁴.

Centralizatorul datelor statistice cu privire la demografie, 2011

⁴ Datele Institutului Național de Statistică, <https://statistici.INSSE.ro/shop/>

Indicatori	u.m.	Praid	Harghita	România
Densitatea populației	Loc/km ²	36,11	48,8	89,40
Structura pe sexe				
a. masculine	%	49,79	49,37	48,65
b. feminin	%	50,21	50,62	51,35
Structura pe grupe de vârstă				
a. 0-14 ani	%	18,14	16,32	15,85
b. 16-64 ani	%	67,84	68,86	68,01
c. 65 ani și peste	%	22,71	14,81	16,14
Rata de dependență demografică	‰	473,20	452,19	429,2
Raportul de dependență a tinerilor	‰	267,31	237,01	234,48
Rata de înlocuire a forței de muncă	‰	801,95	711,04	703,46
Rata natalității	‰	11,5	9,58	10,5
Rata mortalității	‰	11,7	10,42	9,2

Sursă: Calcule proprii după datele INS

Concluzii referitoare la demografie și forța de muncă

- Se poate observa scăderea numărului locuitorilor și adâncirea procesului de îmbătrânire. Rata natalității este mai mică decât la nivel județean sau național, iar sporul natural a fost negativ în ultimii ani în comuna Praid.
- Rata de înlocuire a forței de muncă este mai mare decât cel la nivel județean sau național.
- Numărul șomerilor este mic și arată o tendință descrescătoare, dar există șomeri neînregistrați la nivelul comunei.
- Există forță de muncă în comună, însă calificările forței de muncă disponibile nu corespund cu cerințele pieței muncii.
- Veniturile locuitorilor sunt mici, există un număr mare de gospodării care trăiesc în sărăcie.

2.6. CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT

Praidul este străbătut de două drumuri naționale, DN13A, respectiv DN13B, și este capăt de linie ferată pe ruta Teiuș – Bălăușeri – Sovata – Praid. Lungimea totală de drumuri în comuna Praid este de 39 km, dintre care 35% este asfaltat.

Circulația rutieră

- Odorheiu Secuiesc – Miercurea Ciuc - DN 13 A
- Praid - Gheorgheni - DN 13 B
- Ocna de Sus - Șiclod - DC 49

Artera principală - Ocna de Sus

Artera principală care străbate axial localitatea Praid pe direcția Tg. Mureș-Sovata este drumul DN13A și are o lungime de 30 km și este în procent de 100% asfaltat. Totalitatea drumurilor din comuna Praid ocupă suprafața de 167 hectare.

Investiții rutiere în comuna Praid

Tipul investiției	Tipul drumului	Lungimea (km)	Ultima amenajare/tipul	Stadiu de finalizare
Modernizare DC 49	comunal	6	asfaltate	terminat
Modernizare DC 45	comunal	0,6	asfaltate	terminat

Circu

lația feroviară

Circulația feroviară se desfășoară în partea de vest a localității Praid pe linie simplă de capăt în direcția Praid-Blaj. În țesutul localității Praid calea ferată traversează la nivel DN 13 A prin amenajare cu barieră.

2.7. ZONIFICAREA FUNCȚIONALĂ A INTRAVILANULUI

2.7.1. Zone de producție

Delimitări:

PRAID

- Societatea Națională a Sării S.A. SALROM PRAID ocupă o zonă importantă în mijlocul localității Praid. Prin eficientizarea procesului de lucru: extragere, prelucrare și transport, precum și în urma regândirii urbanistice a platformei industriale s-a eliberat o parte însemnată din incinta societății. Astfel această zonă eliberată este propusă pentru reconversie în zonă de instruiții și servicii turistice.

- zona industrială nord, lângă cimitir – rezultată în urma reconversiei clădirilor fostului C.A.P. și a extindării acestora, conținând ateliere de prelucrare a lemnului și depozite – cu mici posibilități de dezvoltare, numai pentru corecția parcelei cadastrale;

- zona industrială de depozitare formată lângă zona de infrastructură feroviară – fără posibilități de dezvoltare,

OCNA DE SUS

- zona industrială de est – rezultată în urma reconversiei clădirilor fostului C.A.P. și a extindării acestora, conținând ateliere de prelucrare a lemnului și depozite – cu posibilități de dezvoltare,

- activități de prelucrare a lemnului izolat în zona rezidențială-mixtă – fără posibilitate de dezvoltare;

OCNA DE JOS

- activități de prelucrare a lemnului izolat în zona rezidențială-mixtă – fără posibilitate de dezvoltare;

2.7.2. Zona de locuit:

Numărul total de locuințe în comuna Praid în anul 2007 era de 2899 (datele Institutului Național de Statistică), mărindu-se cu un număr de 80 până în anul 2013. În comuna Praid există 2260 de gospodării. Numărul mediu de persoane într-o gospodărie era 2,75 în anul 2011. Locuințele private beneficiază de acces la diferite servicii publice.

An	Nr. de locuințe
2007	2899
2008	2910
2009	2931
2010	2949
2011	2946
2012	2978
2013	2979

Ocna de Jos

Dintre serviciile publice putem aminti asigurarea apei potabile și accesul la rețeaua de canalizare (în centrul de comună), conectarea la rețeaua telefonică, conectarea la rețeaua electrică. Dinamica asigurării gospodăriilor cu

servicii publice este în creștere, dar această sporire este diferită ca ritm cu referire la diferite servicii menționate.

Evoluția fondului locativ între 2007-2013
Sursă: INS

An	Case construite	Demolări	Extindere, mansardare
2010	13	8	5
2011	17	3	1
2012	15	2	2
2013	16	3	1
2014	19	4	1

2013

Evoluția suprafeței locuibile

Sursă: INS

Forme de proprietate	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013
	UM: M.p. arie desfășurată			
Total	105558	114046	117600	117966
Proprietate privată	104223	113657	116008	116374
Proprietate publică	1335	389	1592	1592

Case în Ocna de Jos

În comuna Praid există multe case de locuit tradiționale, păstrând particularitățile și specificul caracteristic acestei zone. În localitățile Ocna de Sus și Ocna de Jos tipul așezării este așezare adunată cu mai multe străzi.

Case în Ocna de Sus

Amplasarea caselor față de aliniament este neregulată. În construcții lemnul era materialul cel mai utilizat. Casele se construiau pe o fundație de piatră pe care așezau pereții din grinzi sau între grinzi lemne sculptate. Pereții din lemn au fost tencuiți cu lut și paie. Acoperișul era tot din lemn acoperit cu paie sau șindrilă la început, azi cu țigle. Predecesorul caselor cu pridvor a fost cel cu bermă. În față era o streășină lată iar din aceasta cu timpul s-a format pridvorul caselor. Casele aveau două sau mai rar trei camere din care foloseau doar una. Hambarul era din lemn, rar din cărămidă, construit de-a latul curții perpendicular cu șura. Hambarul avea intrarea din partea curții. Acesta era cea mai importantă construcție din curte, cel mai des și cel mai mare. Acestea erau cu fundația din piatră. De obicei pe lângă hambarul și șura era și un hambar pentru căruță și una pentru lemn.

Localitatea Becaș, s-a format în jurul unui nucleu de câteva case, nu are o vatră conturată, reprezintă o așezare tip cătun, cu o structură risipită.

PRAID turism

Forme de turism:

Turismul balnear reprezintă principala formă de turism practică în stațiune.

Factori naturali terapeutici:

- ape minerale clorurosodice concentrate din lacurile sărate,
- microclimatul salinei,
- bioclimatul stimulativ puternic ozonat.

Indicații de tratament:

-tratarea următoarelor afecțiuni: astm, bronșită cronică, sinuzite, afecțiuni respiratorii;

-tratament de 16-18 zile prin ședere în salină câte 4-5 ore/zi, anual sau din doi în doi ani în funcție de gravitatea bolii.

Alte forme de turism

-turism de odihnă și recreere,

-turism rural,

-turism de tranzit și de sfârșit de săptămână,

-turism de reuniuni, conferințe, seminarii. Întâlniri de afaceri,

-turism de evenimente, manifestări tradiționale – Festivalul Sarmalelor.

Structuri de tratament

-bază de tratament

-ștrand amenajat cu apă sărată.

Agrement

Salina

-sălile din subteranul salinei sunt dotate cu sistem de iluminat, terenuri de joacă pentru copii, mese de biliard, mese și bănci,

-agrementul și tratamentul din mină se desfășoară cu asistență medicală,

-punctul culminant în parcurgerea spațiului subteran este biserica ecumenică

Baia hidrotermală – ștrand cu apă sărată

Sală fitness, jacuzii, saună la una din pensiunile turistice, dotări la care au acces toți turiștii din stațiune, nu doar cei cazați în cadrul acestuia,

Trasee turistice în Munții Gurghiu,

Pârția Sky Bogdan, cu teleschi mic.

2.7.3.- Zona de instituții și servicii publice

Fiecare localitate din cadrul comunei are un centru conturat, majoritatea dotărilor social-culturale, administrative și comerciale sunt amplasate lângă drumurile principale sau în apropierea acestora.

Dintre dotările mai importante menționăm pe categorii următoarele:

- Sedii politico-administrative și servicii publice

Consiliul Local Praid, poliția, pompierii, ocolul sivic;

- Cultură – cămin cultural și cinematograf – 4 unități: Praid, Becaș, Ocna de Jos, Ocna de Sus
- sănătate și asistență socială: dispensar medical, stomatologie, farmacie, spital pentru pneumologie și interne cu 40 paturi – în centrul de comună – dispensar în Ocna de Sus și Ocna de Jos
- învățământ - școli primare clasele I - IV în localitățile: Praid Salina, Becaș.
 - școli generale clasele I - VIII în localitățile Praid – Áprily Lajos, Ocna de Sus – Székely Mózes, Ocna de Jos – Sükösd Ferenc
 - grădinițe cu program redus în localitățile: Praid Salina, Ocna de Sus, Ocna de Jos, Becaș
 - grădiniță cu program prelungit în localitatea Praid
- instituții financiar-bancare: C.E.C.
- comerț, prestări servicii, turism: hoteluri, piața agro-alimentară, cooperativa de consum, baia hidro-termală, ștrand hidrotermal, magazine, terenuri de sport, parcuri, cimitir
- administratori de utilități: energie electrică, apă și canalizare, poștă, telecomunicații, uzina de apă, gospodăria de apă, captare apă sărată
- transport – gara CFR, stație de autobuze, secție de întreținere drumuri
- culte – biserica reformată Praid, Ocna de Sus, Ocna de Jos, biserica romano-catolică Praid, biserica ortodoxă Praid, capelă romano-catolică Ocna de Jos, Sala Regatului Martorilor lui Iehova la Praid.

1. Servicii de sănătate

Serviciile medicale de consultare și de trimitere se desfășoară mai ales în centrul de comună. Patru medici de familie își desfășoară activitatea în Praid, și un medic în localitatea Ocna de Jos, revenind aproximativ 1300 persoane/medic. Acest indicator este mare față de media națională (în România există 2,5 medici la o mie de locuitori, media UE este de 3,4 doctori la o mie de locuitori).

Medici de familie în comuna Praid

Sursă: <http://www.cnas.ro/map/idCounty/32/idLocation/1543>

În comună există 5 farmacii cu 7 angajați. Dintre cele 5 farmacii, 3 funcționează în localitatea Praid și câte o farmacie funcționează în Ocna de Sus și în Ocna de Jos.

Farmacii în comuna Praid

Sursă: <http://www.cnas.ro/map/idCounty/32/idLocation/1543>

În cadrul axei prioritare 3 de diversificare a economiei rurale, și a măsurii 312 de sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi, s-a dotat un cabinet dentar cu echipamente în valoare de 37559 euro, în comuna Praid. Prin investiția realizată de către beneficiar s-a urmărit dotarea cu echipamente performante a unui cabinet stomatologic în vederea creșterii calității serviciilor oferite și diversificarea acestora pentru a răspunde nevoilor populației din zona ce apelează la acest cabinet dentar.

Prin proiect s-au achiziționat următoarele echipamente: Unit dentar, echipament pentru implant dentar, trusă chirurgicală stomatologică.

Proiectul răspunde pe de o parte furnizorului de servicii medicale care își va moderniza astfel cabinetul medical în vederea asigurării mai multor facilități de intervenție și tratament stomatologic, iar pe de altă parte răspunde nevoilor de îngrijire medicală ale populației locale. Totodată, prin proiect s-au creat două noi locuri de muncă. Bugetul total al proiectului a fost de 37.559 euro.

În comuna Praid există **Centru de permanență**, care funcționează 24 ore și oferă servicii locuitorilor comunei. **Centrele de permanență** sunt forme de organizare a activității medicale în sistemul sanitar, fixe sau mobile, fără personalitate juridică, care funcționează în afara programului de activitate al cabinetului de medicina de familie stabilit și prevăzut în contractul de furnizare de servicii medicale în asistența medicală primară încheiat cu casa de asigurări de sănătate, care sunt organizate în condițiile prevăzute de lege și care asigură continuitatea asistenței medicale primare.

Asistenții medicali necesari pentru activitatea centrelor de permanență sunt asigurați de medicii de familie asociați, conform unui grafic stabilit de comun acord.

Dispensarul medical, Praid 2015

2. Servicii de asistență socială

În comuna Praid există serviciu public de asistență socială organizat la nivel local. Direcția de Asistență Socială are rolul de a identifica și de a soluționa problemele sociale ale comunității, din domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor cu dizabilități, cu venituri mici, precum și a altor persoane aflate în situație de risc.

Primăria comunei Praid are contract pentru servicii sociale cu **Caritas Alba-Iulia**. De servicii de asistență socială anual beneficiază în total aproximativ de persoane. Serviciile oferite sunt:

- Servicii de bază: ajutor pentru igienă corporală, îmbrăcare și dezbrăcare, hrănire și hidratare, transfer și mobilizare, deplasare în interior, comunicare;

- Servicii de suport: ajutor pentru prepararea hranei sau livrarea acesteia, efectuarea de cumpărături, activități de menaj, însoțirea în mijloacele de transport, facilitarea deplasării în exterior, companie, activități de administrare și gestionare, activități de petrecere a timpului liber;

- Servicii de îngrijiri medicale: monitorizarea parametrilor fiziologici, manevre terapeutice de tipul injecțiilor, pansamentelor, cateterisme, tratamentul stomelor și fistulelor, prevenirea și tratamentul escarelor de decubit, prevenirea complicațiilor venoase, pulmonare și osteo-musculo-articulare aferente imobilizării etc; (Sursă: <http://www.caritas-ab.ro/>).

În afara serviciului de bază Caritas organizează și programe de instruire și de conștientizare.

În acest demers se înscrie și expunerea anuală despre viața sănătoasă și prevenirea cancerului ținut de specialiști din domeniu.

Începând cu data de 17.03.2009 **Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Harghita** a implementat proiectul „**Dezvoltarea rețelei serviciilor sociale comunitare pentru copil și familie în județul Harghita**”, selectat pentru finanțare în cadrul Programului de Interes Național PIN 2/2009, lansat de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului. Derularea proiectului a fost aprobată prin Hotărârea nr.19/2009 a Consiliului Județean Harghita.

Obiectivele proiectului constau în sprijinirea copiilor și a părinților pentru depășirea situațiilor care ar putea determina separarea copilului de familia sa, prin:

- angajarea și pregătirea de personal cu competențe în domeniul asistenței sociale pentru copil și familie în cadrul a 6 Consilii locale din județ, în comunele : Plăieșii de Jos, Dealu, Săcel, Praid, Tulgeș și Lunca de Jos ;

- pregătirea personalului cu atribuții în domeniul asistenței sociale pentru copil și familie în cadrul a 40 de consilii locale din județ, selectate din unitățile administrativ teritoriale din care provin un număr mare de copii în sistemul de protecție județean ;

- crearea structurilor comunitare consultative, ca formă de sprijin în activitatea de asistență socială și protecția copilului la nivelul a 4 consilii locale, în localitățile în care aceste structuri nu au fost înființate, în comunele : Dealu, Praid, Plăieșii de Jos și Săcel ;

- formarea membrilor a 10 structuri comunitare consultative, a unui număr de minim 30 de persoane;

- crearea unui compartiment specializat la nivelul DGASPC Harghita pentru coordonarea activităților de asistență socială și protecție a drepturilor copilului la nivelul municipiilor, orașelor și comunelor.

- sprijinirea unui număr de minim 100 de copii, care vor beneficia de servicii în vederea prevenirii separării de părinți

Proiectul contribuie la realizarea obiectivelor de reformare a sistemului de servicii și instituții destinate îngrijirii, protecției și promovării drepturilor tuturor copiilor și la asigurarea funcționării adecvate a acestui sistem la nivel județean, în

vederea îmbunătățirii indicatorilor de performanță a serviciilor furnizate la nivel local de către autoritățile locale și a serviciilor asigurate de către DGASPC.

Fundația "Sf. Francisc" desfășoară activități în domeniul asistenței sociale în comuna Praid. Fundația își desfășoară activitatea din anul 1993 și această activitate constă în:

- identificarea copiilor aflați în situații de risc social;
- oferirea în cadrul instituțiilor a condițiilor unei vieți normale (asigurarea hranei, cazării și a unei educații în spirit creștin) în grupe de familii sociale și în internate;
- ajutorarea familiilor din care provin copiii pentru facilitarea reîncadrării lor în familia naturală;
- sprijinirea tinerilor absovenți de liceu sau de studii superioare în integrarea lor în societate

Beneficiarii sunt selecționați la cererea părinților, rudelor. În instituțiile de asistență socială beneficiarii sunt cuprinși între vârsta de 3 și 18 ani. Beneficiarii sunt selectați după cererea părinților luând în considerare gradul de risc sau nevoile sociale. Se asigură copiilor: rechizite școlare, îmbrăcăminte și încălțăminte, masă de trei ori pe zi. Principiile de educație sunt bazate pe educație creștină, urmărind ca fiecare copil să devină un adult cu spirit de conștiințiozitate și credință. Cele două cămine în care se desfășoară activitatea fundației în comuna Praid sunt:

- Centrul de zi „Sf.Varvara” - Comuna Praid, str. Principală, nr. 422
- Centru de zi „Speranța” – sat Ocna de Sus, str. Principală , nr. 464.

În excursie cu copiii de la centrul din Ocna de Sus

3. Învățământ

Sistemul educațional actual al comunei Praid se constituie din trei cicluri de învățământ: preșcolar, primar și gimnazial. Grădinițele funcționează cu program normal, există o grupă cu program prelungit.

(<http://www.hargitamegye.ro/judetul-harghita/cultura-si-educatie/scoala-general-a-aprily-lajos-praid.html>)

Caracteristici ai sistemului de învățământ, comuna Praid (școala generală și grădiniță)

Nr. elevi/copii	Nr.cadre did.	Calific. cadre did.	Nr. săli	Nr. calculat.	Biblioteca	Laboratare	Sală sport
617/189	62	62	46	43	1	3	2

Sursă: Primăria Praid

Nu există teren de sport în nici școală.

Fig. nr.26. Evoluția numărului de copii , 2007-2013

Sursă:INS

Din aceste grafice se poate observa o stabilitate a numărului de elevi în ultimii ani.

Între anii 2007-2011 populația școlară a scăzut puțin, dar procesul de scădere s-a oprit după anul 2011. Din datele Institutului Național de Statistică reiese că în ultimii ani a crescut numărul sălilor de clasă. În ultimii ani a crescut puțin și numărul calculatoarelor.

Numărul cadrelor didactice a rămas în ultimii ani aproape neschimbat.

Fig. nr.27.Evoluția numărului de cadre didactice, 2007-2013

Școala Generală cu clasele I-VIII „Székely Mózes” Ocna de Sus

Din lipsă de date nu se poate preciza când s-a înființat prima școală din Ocna de Sus, dar în arhiva bisericii reformate apare notat, ca în 1644 a predat un "om al școlii". În 19 noiembrie 1994 locuitorii satului împreună cu vizitatorii și invitații lor au sărbătorit aniversarea de 350 ani de la înființarea școlii, evenimentul fiind marcat de inaugurarea unei plăci memorative și de un program cultural din partea elevilor.

Numele școlii, SZÉKELY MÓZES, a fost ales după singurul voievod din Ardeal de origine secuieci care și-a petrecut o parte din copilăria sa în acest sat. El se ocupa de comercializarea sării și mai târziu a îndeplinit și rolul paznicului de sare a regiunii. Datorită lui, Ardealul și-a putut păstra independența în anii 1600. Școala Generală din Ocna de Sus este formată din grădiniță, nivel primar, gimnazial și liceal. Școala este înfrățită din toamna anului 2005 cu Școala Generală Sajnovics János din Tordas- Ungaria.

Școala Generală cu clasele I-VIII „SÜKÖSD FERENCZ” Ocna de Jos

Școala este prima dată amintită în anul 1783, dar funcționa încă înainte de data respectivă împreună cu școala din Ocna de Sus. Pe vremea respectivă cele două localități formau o comună.

După incendiul din 1892 clădirea a servit ca locuință pentru cei afectați de incendiu.

Cei mai mulți elevi le-a avut în perioada 1942-1944, când efectivul a depășit 300 de elevi.

Clădirea a fost reabilitată și modernizată cu încălzire centrală și rețea de apă între anii 2003-2006. Școala în anul 1990 a preluat numele pictorului SÜKÖSD FERENCZ, care s-a născut și a copilărit în Ocna de Jos. Mai târziu s-a stabilit în Tg – Mureș.

Pregătirea copiilor este asigurată de educatoare, învățători și profesori. Activitatea educativă se desfășoară în 5 clădiri - 14 săli de curs, 1 cabinet de științele naturii, 1 laborator de informatică, 1 sală de sport. De asemenea le stau la dispoziția elevilor 20 de băi, bucătării și dormitoare funcționabile.

Școala Generală "Áprily Lajos", Praid

Primul document scris despre Școala Generală Áprily Lajos se datează încă din anul 1709. Era o școală confesională reformată care funcționa până în anul 1927 cu excepția intervalului de timp 1887-1919. La începutul anilor 1940 a fost înființată școala confesională catolică, care funcționa până la secularizare. În anul 1880 se punește școala comunală care va fi preluată în anul 1897 de către stat. Astfel în comuna Praid din anii 1880-1927 în trei, între anii 1927-1948 în două, apoi din anul 1948 într-o singură școală se desfășoară activitățile educative.

În octombrie 1990 școala a preluat numele poetului Áprily Lajos. Activitățile educative în zilele noastre se desfășoară în trei clădiri. Clădirea principală a fost construită în anul 1889, renovată ulterior și momentan în clădire există 7 săli de curs. Clădirea secundară a fost renovată și modernizată în anul 1962, atunci a avut loc și etajarea clădirii. Această clădire are opt săli de curs, care ulterior, în anii 2001-2003 cu ajutorul unor fonduri provenite din străinătate, au fost din nou renovate. S-au efectuat lucrări de înlocuirea acoperișului, izolarea termică a clădirii și a avut loc introducerea rețelei de apă în interiorul clădirii. În anul 2006 clădirea a fost dotată cu încălzire centrală. De aceste facilități au beneficiat sălile care functionau încă din anul 1996, precum și sala de informatică, secretariatul, contabilitatea și direcțiunea. A treia clădire a școlii a fost construită în anul 2002 cu ajutorul unor fonduri provenite de la Banca Mondială.

S-au pus la dispoziția elevilor patru săli de curs cu grupuri sanitare și o sală profesorală. De asemenea la dispoziția elevilor stă o sală de sport, un atelier școlar și un laborator de fizică-chimie.

Educația celor 120 de copii din grădiniță este oferită de educatoare într-o clădire nouă, care a fost dată în primire în anul 2006 și se ridică la standardele și normele europene.

Punctul forte al școlii este echipa de dascăli cu o vastă experiență în domeniul educativ. Deasemenea în această școală există cea mai mare sală de sport din județul Harghita, care oferă posibilități celor cărora le place sportul. Cele 13 calculatoare conectate permanent la rețeaua de internet oferă multe posibilități în activitatea educativă școlară și extrașcolară.

Școala este înfrățită cu o școală din Ungaria din localitatea Visegrád. Împreună cu elevii și cadrele didactice din această școală se organizează în fiecare an activități culturale și sportive bogate. Activitățile culturale și taberele organizate în cele două țări sunt niște oportunități pentru cei interesați de istorie, folclor, geografie și nu în ultimul rând de dezvoltarea relațiilor între tineri.

În comuna Praid există un număr mare de caz de abandon școlar, fenomen ce se poate observa mai ales în rândul comunității de etnie romă.

4. Cultură și sport

În comuna Praid există în fiecare localitate un cămin cultural, care are funcție comunitară complexă. Asigură accesul locuitorilor la programe culturale și asigură organizarea evenimentelor ospitaliere: nunți, botezuri, înmormântări, reuniuni, serbări, aniversări, etc.

Casa de cultură din Praid

În casa de cultură din localitatea Praid putem vedea o frumoasă expoziție etnografică, cu aproape 2000 de obiecte expuse. Holul casei de cultură găzduiește

expoziția permanentă a lui Páll Lajos, pictor din Corund. Cele 27 de tablouri expuse prezintă viața oamenilor din "Ținutul Sării".

(http://www.mutargy.com/katalogus/18/konyv_papirregiseg/13/parajd_hangya_szovetkezet_kulturhaz_cooperative/324469/).

Casa memorială "Aprily Lajos" a fost inaugurată în anul 1991 în amintirea vestitului poet ardelean Áprily Lajos (1887 – 1967), născut la Cluj Napoca, care a copilărit pe aceste meleaguri, în Praid. Expoziția prezintă obiecte personale și manuscrise ale poetului. În localitatea Ocna de Jos funcționează și un muzeu etnografic.

Casa memorială Aprily Lajos

Muzeul etnografic din Ocna de Jos

În comuna Praid există trupă de actori amatori, ansamblu de dans popular, cor vocal, fanfara.

2.7.4. Dotări de agrement și sport

Datorită cadrului natural deosebit de frumos în care se află comuna Praid, aproape în totalitatea sa este o zonă de agrement.

Se învecinează cu stațiunea balneo-climaterică Sovata și izvorul Árcsó (comuna Corund), iar în teritoriul comunei izvoarele sărate, zona de recreere la km 5 – 5,50 și 7 - 8.

Cel mai important punct de atracție pentru locuitorii comunei dar și pentru turiști este baia hidrotermală și speleoterapia în vecinătatea masivului de sare de care este strâns legat factorul balnear – cel mai important- apa cloruro-sodică slab sulfatată-calcică, hipertermală, hiperconcentrată.

Casele de vacanță formate în două grupări mai mari, din apropierea km-ului 5 – 5,50 și 7 - 8 lângă DN 13 B constituie un important loc de atracție pentru locuitorii Praidului la sfârșit de săptămână. Nu există nici un fel de dotare și se poate constata lipsa totală a echipării edilitare.

Baza sportivă de importanță locală se găsește în centrul localității Praid și este dotat cu sală de sport și un teren de sport în aer liber.

- Mai există spații verzi aferente altor categorii de funcțiuni și anume:
- locuințe – în zonele cu curți mari și foarte mari, unde coeficientul de utilizare al terenului și procentul de ocupare este foarte mic,
 - străzi- plantații de aliniament,
 - cimitire.

2.7.5. Monumente:

Monumente istorice clasate conform listei din 2010

Extravilan:

1. **HR-I-s-B-12691** Turn de pază roman de la Ocna de Sus – sat Ocna de Sus, comuna Praid – „Dâmbul Kodáros” – epoca romană,
2. **HR-I-s-B-12700** Situl arheologic de la Praid – „Cetatea Rapsonné”,
HR-I-s-B-12700.01 Cetatea Rapsóné – sat Praid, comuna Praid - „Cetatea Rapsoné” – sec. XIII Epoca medievală timpurie,
HR-I-s-B-12700.02 Fortificație – sat Praid, comuna Praid - „Cetatea Rapsoné” – Latcne.

Intravilan:

3. **HR-II-m-B-12885** Casa de lemn (Fábián Vince), cu cuptor de ceramică smălțuită – sat Ocna de Sus nr. 144, comuna Praid – înc. Sec. XIX,
4. **HR-II-a-A-12886** Ansamblul bisericii reformate – sat Ocna de Sus nr. 261-4262, comuna Praid – sec. XIV-XIX,
HR-II-m-A-12886.01 Biserica reformată – sat Ocna de Sus nr. 261-262, comuna Praid – sec. XIV-XIX,
HR-II-m-A-12886.02 Zid de incintă – sat Ocna de Sus nr. 261-262, comuna Praid – 1780,
5. **HR-II-a-B-12934** Ansamblul bisericii reformate – sat Praid nr. 1036, comuna Praid – sec. XVIII - XX,
HR-II-a-B-12934.01 Biserica reformată – sat Praid nr. 1036, comuna Praid – 1790,
HR-II-a-B-12934.02 Poartă de lemn – sat Praid nr. 1036, comuna Praid – 1944,
6. **HR-II-m-B-12935** Fosta cancelarie a minei de sare – sat Praid str. Republicii nr. 269, comuna Praid – înc. sec. XIX.

Identificarea monumentelor

Casa de lemn (Fábián Vince), cu cuptor de ceramică smălțuită – Ocna de Sus

Biserica reformată – Ocna de Sus

Biserica reformată – Praid

Fosta cancelarie a minei de sare - Praid

Biserica reformată din Ocna de Sus

A fost construită pe un deal lângă drumul județean 13A (pe partea stângă a drumului). Biserica și-a căpătat forma actuală în anul 1803, când s-a făcut reconstrucția vechii biserici din secolul al 14-lea.

Biserica reformată din Ocna de Sus

Turnul bisericii are înălțimea de 23 m, ceasul a fost montat în turn în anul 1823. Biserica are două clopote (1908, 1931). Zidul de incintă care împrejmuește biserica se datează din 1780.

Biserica reformată din Praid

Construită în secolul al XV-lea, reconstruită între 1790 -1796. Biserica reformată se găsește pe partea stângă a drumului județean care duce la Gheorgheni. Are două clopote și o orgă.

În memoria celor căzuți în cele două războaie mondiale -"Kincses Kodaros"-Ocna de Sus

Monumentul eroilor-Ocna de Jos

Situri arheologice reperate

În urma obținerii reperelor siturilor arheologice de la Direcția de Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național al Județului Harghita în anul 2010 am poziționat acestea pe planșa Teritoriu administrativ A1.

Sunt interzise lucrările de săpături în zonele reperate. La eliberarea de certificate de urbanism din zonele reperate sau vecinătatea acestora se va solicita avizul direcției de cultură județene.

Repertoriul arheologic al comunei Praid

Praid	<ul style="list-style-type: none">• topor - din piatră, probabil identic cu acela despre care se susținea că s-a găsit la locul numit "Dosul Văii" - Pe malul pârâului "Mesteacăn" (Nyires, Nyirpataka)• topor - din piatră în formă de inimă; datare repertoriu: perioada de tranziție la epoca bronzului; cultura: Coțofeni;- Pe culmea "Trei Dealuri" (Háromhegy)• topor - din piatră, în formă de inimă, dar perforat incomplet; datare repertoriu: perioada de tranziție la epoca bronzului; cultura: Coțofeni;- Pe vârful "Sf. Ladislau" (Szent László)• urnă - Urnă ornamentată.; datare repertoriu: epoca bronzului;- La "Câmpul Capelei" (Kápolnamező), sub o lespede de piatră• inel - din bronz; datare repertoriu: epoca bronzului-• cetate - Cetate cu zid de mortar. La vest de ea se aflau urmele unui de șanț de pământ.; datare repertoriu: epoca medievală- Între pâraiele "Oaia Mică" (Kisjuhod) și "Ulmiște" (Szilas)• cetate - Cetate cu zid de mortar. La vest de ea se aflau urmele unui de șanț de pământ.; datare repertoriu: epoca medievală- Între pâraiele "Oaia Mică" (Kisjuhod) și "Ulmiște" (Szilas)
-------	---

Sursa: *REPERTORIUL ARHEOLOGIC AL ROMÂNIEI* a Institutului de Arheologie „Vasile Părvan“ (<http://www.cimec.ro/scripts/arh/rar-index/sel.asp>)

În ceea ce privește valorificarea moștenirii culturale sau arhitecturale locale se constată următoarele deficiențe:

- Resursele antropice de interes turistic nu sunt suficient semnalizate și promovate;
- Până în moment se constată lipsa fondurilor pentru investiții de reabilitare și restaurare a monumentelor istorice sau a obiectivelor arhitecturale de interes turistic;
- Nu se derulează activități semnificative de promovare a meșteșugurilor tradiționale, a obiceiurilor și tradițiilor sau a altor valori locale;
- Sunt puține studii privind moștenirea culturală, naturală sau arhitecturală locală;

2.8. ZONE CU RISCURI NATURALE

Zonele de risc natural sunt arealele delimitate geografic, în interiorul cărora există un potențial de producere a unor fenomene naturale distructive, care pot afecta populația, activitățile umane, mediul natural și cel construit și pot produce pagube și victime umane, respectiv, cutremure de pământ, inundații și alunecări de teren.

Reducerea pagubelor materiale și umane constituie obiectivul managementului situațiilor de urgență.

Extras din PATJ Harghita:

Localități afectate de hazardurile naturale cuprinse în legea 575/2001 precum și cauzele producerii pagubelor la hazardurile naturale – alunecări de teren - Praidul apare cu tip de alunecare mediu, primară și fără reactivări.

Inundațiile ca urmare a ploilor torențiale se manifestă în zonele neamenajate ale afluenților cursurilor de apă și alte torenților, albiile minore neavând capacitate pentru debite mari. La acestea se adaugă podurile și podețele subdimensionate care determină blocarea cursurilor de apă. Propagarea undei de viitură pe pâraie cum ar fi Mădăraș, Fișag, Belcina, Toplița, Târnavele, se face în timp foarte scurt datorită înlăturării vegetației forestiere prin defrișări. În zonele depresionare cu pante mici se semnalează fenomenul de viitură tip pluriundă datorită suprapunerii mai multor unde de viitură.

Localități afectate de hazardurile naturale cuprinse în legea 575, cauzele producerii pagubelor la hazardurile naturale – inundații - Praidul apare cu inundații pe cursuri de apă.

Incadrarea este menționată la modul general.

Zonele cu risc au fost identificate S.C. GEO-TECH S.R.L. prin lucrarea Studiu geotehnic și hidrogeologic pentru PUG PRAID și specialiștii din cadrul Primăriei Comunei Praid.

1. Risc mediu de producere a inundațiilor torențiale există în două zone pe teritoriul comunei:

- o fâșie de teren aferent Târnavei Mici sare DN 13A, în extravilan, în vecinătatea limitei intravilanului propus, spre Sovata;
- o fâșie de teren pe ambele maluri ale pârâului Corund, în extravilan, între localitățile Praid, Ocna de Sus și Ocna de Jos.

2. Suprafețe de terenuri reprezentând potențiale alunecări de teren:

FORMAȚIUNEA CU SARE

Din punct de vedere geotehnic în cadrul formațiunii cu sare se pot delimita următoarele subzone:

ZONA PERIMETRALĂ A CORPULUI DE SARE

În cadrul acestei zone, în funcție de morfologie, se pot delimita două categorii de terenuri:

- a) zona cu risc mediu-ridicat de declanșare a alunecărilor de teren (terenuri în pantă accentuată, care înconjoară corpul diapir de sare dinspre vest, nord și est;
- b) zona cu risc mediu de declanșare a alunecărilor de teren - terenuri cvaziorizontale sau în pantă lină, ale căror condiții geotehnice sunt influențate deasemeni de prezența sării spre adâncimi.

Zona cu risc mediu-ridicat de declanșare a alunecărilor de teren (terenuri în pantă accentuată)

Depozitele deluviale în această zonă sunt formate din argile, argile prăfoase ± pietriș, argile nisipoase ± pietriș, prezentând capacitate portantă modestă sau medie, fiind cantonate în general peste breția sării, care are o capacitate portantă redusă.

Condițiile geologice complicate, condițiile geotehnice dificile precum și panta accentuată în această zonă impun luarea unei serii de măsuri la proiectarea infrastructurii clădirilor.

Se admit construcții ușoare, cu fundații întărite cu tălpi armate, încrucișate. Este fundamentală asigurarea stabilității versantului. Taluzurile platformelor se vor susține cu ziduri de sprijin prevăzute cu barbacane, încastrate în terenul stabil pentru evitarea eroziunii și prevenirea producerii unor alunecări.

Pentru amplasarea unor construcții grele sunt obligatorii cercetări prin foraje adânci, investigații geofizice în scopul elucidării condițiilor geologice/geotehnice pentru fiecare amplasament în parte. Se va realiza și studiu de stabilitate al versantului luând în calcul încărcarea transmisă de clădire/clădirile proiectate asupra terenului. Se vor evita săpăturile adânci la baza versantului.

Se va acorda o atenție deosebită evacuării și drenării apelor meteorice pe tot timpul exploatării construcțiilor.

Apele freatice, cantonate la adâncimi variabile, fiind sărate, este necesar utilizarea unor betoane speciale la execuția fundațiilor în cazul în care acestea sunt amplasate sub nivelul freaticului.

Zona cu risc mediu de declanșare a alunecărilor de teren (terenuri în pantă lină sau cvaziorizontale)

Datele geotehnice referitoare la aceste terenuri sunt sumare. Terenul de fundare este constituit preponderent din argile, argile nisipoase ± pietriș, pietrișuri în matrice argiloasă-nisipoasă, cu capacitate portantă medie. Condițiile geotehnice sunt complicate din cauza existenței corpului de sare spre adâncimi, respectiv a apelor de suprafață și subterane sărate, fiind necesare studii geotehnice detaliate pentru fiecare obiectiv în parte.

ZONA CORPULUI DE SARE

Aceste terenuri se suprapun parțial peste Rezervația Naturală Dealul Sării. Cuprind o zonă de platformă dezvoltată la nord de pârâul Corund (5.4.2. a), cu risc mare și foarte mare de declanșare a alunecărilor de teren, respectiv zona de carst salin, cu alunecări declanșate (5.4.2.b): doline, lapiezuri, ponoare, râpe, stânci, creste etc., dezvoltate la sud de zona de platformă, precum și în canionul pârâului Corund și la sud de acesta.

- O altă zonă cu risc de alunecare se află lângă zona caselor de vacanțe grupate la km 6, aparținând de localitatea Bucin, în extravilan. În zona identificată se instituie interdicție de construire definitivă.

PRĂBUȘIRI DE TEREN

- Deasupra perimetrului minier al Salinei Praid.

În zona identificată se instituie interdicție de construire definitivă.

2.9. ECHIPAREA EDILITARĂ

2.9.1. Alimentarea cu apă și canalizare:

Apă potabilă

Aprovizionarea cu apă potabilă reprezintă un indice important în aprecierea calității vieții și asigurării unui mod sănătos de viață. Lungimea rețelei de apă este de 39,4 km. Alimentarea cu apă a comunei se face în sistem centralizat. Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile în comuna Praid este de 2180 mc/zi. Cantitatea medie de apă distribuită consumatorilor era de 241 mc⁵ în anul 2013, din care 220 mc era folosită pentru uz casnic. Aproximativ 75% dintre locuitori din Praid sunt racordați la rețeaua de apă.

În localitățile Ocna de Sus și Ocna de Jos alimentarea cu apă potabilă prin rețea nu este asigurată, apa din rețeaua locală fiind nepotabilă. Soluționarea problemei este în curs de realizare, până atunci apa potabilă va fi asigurată prin soluții proprii (fântâni).

Canalizare menajeră

În localitatea Praid există sistem centralizat de canalizare menajeră în proporție de 75%. Stația de epurare a apelor uzate se află între râul Tîrnava Mică și pârâul Corund. Mai funcționează și evacuare apelor uzate în decantoare mici.

În localitățile Ocna de Sus, Ocna de Jos canalizarea menajeră va fi evacuată în bazin vidanjabil etanș, corespunzător normelor în vigoare până la realizarea rețelei locale de canalizare.

Canalizare pluvială: Apele pluviale sunt colectate prin șanțurile drumurilor.

Caracteristici ai infrastructurii în localitățile comunei Praid

Localitate	Infrastructura				Canalizare menajeră (km) /Nr. gospodării
	Rețea de apă (km)/ Nr. gospodării	Rețea de gaz (km)/ Nr.gospodării	Telefon (nr. abonament) fix	T.V, radio/ internet	

⁵ Apa potabilă distribuită consumatorilor exprimă cantitatea totală de apă potabilă livrată efectiv tuturor consumatorilor, populației și agenților economici pentru nevoi productive și neproductive (casnice, băi publice, clădiri social-culturale și administrative, hoteluri, stropitul străzilor, spații verzi, etc.) prin rețele de distribuție sau direct prin conductele de aducțiune.

Praid	17,42 km				15,64 km
Ocna de Jos	11,20 km				-----
Ocna de Sus	10,80 km				-----
Becaș	-----	-----	-----	-----	-----
Total comună	39,42 km				15,64 km

Sursă: Primăria Praid

Prin lucrarea Studiu de impact asupra sănătății populației privind reducerea zonei de protecție sanitară a stației de ape reziduale menajere din Praid județul Harghita; elaborat de Institutul Național de Sănătate Publică, Centrul Regional de Sănătate Publică Târgu Mureș; întocmit în anul 2011, s-a reglementat **zona de protecție în jurul stației de epurare la distanța de 100 m**, cu condiții:

- Asigurarea desfășurării procesului de epurare conform memoriului tehnic (evitarea degajării de gaze, evitarea trecerii de fermentație anaerobă, menținerea aerării la nivel optim),
- Menținerea la nivel optim a unor condiții tehnice de funcționare fără degajări (etanșeitățile recirculării prin pompare a nămolului și a procesului de separare a nămolului în exces, etc...),
- Pentru prevenirea mirosului neplăcut și realizarea unei fermentări în profunzime a materialului grosier reținut și a nămolului este recomandat să se folosească o dată la două săptămâni biopreparate sub formă de pudră furnizate de firma „Resetilov un CO”,
- Incinta stației de epurare la limita de proprietate se va îngrădi cu gard impact (tablă metalică, beton) cu înălțime de 2 m,
- În incinta stației de epurare lângă limita de proprietate se va implanta o zonă verde cu lățimea de 2 m, format din arbori,
- Se vor monitoriza parametrii de poluare al aerului din jurul stației de epurare, în caz de depășire a CMA a unor parametrii se vor lua măsuri de remediere.

Modificarea prevederilor documentației tehnice prezentate sau nerespectarea recomandărilor generale și specifice pentru eliminarea potențialelor surse de risc sau de disconfort pentru populație conduce la anularea prezentului studiu de impact.

Recomandăm DSP jud. Harghita acordarea Autorizației de funcționare a Stației de epurare din Comuna Praid cu zonă de protecție sanitară redusă la 100 m.

2.9.2. Alimentarea cu energie termică (încălzire):

În comuna Praid încălzirea clădirilor se face cu lemne de foc sau produse rezultate din prelucrarea lemnului. Locuitorii comunei nu solicită alimentare cu gaz.

Ca și soluții alternative și complementare se folosesc și panourile solare.

La Complexul Wellness centrala termică funcționează cu agent termic combustibil lichid.

2.9.3. Alimentarea cu energie electrică:

Comuna Praid este în prezent aproape complet electrificată. Alimentarea cu energie electrică este asigurată prin intermediul companiei Enel; în ce privește procentul bransamentelor la energia electrică, acesta este de 80%. Alimentarea cu energie electrică se face din Sistemul Energetic Național prin liniile electrice de înaltă tensiune LEA 110 KV.

Distribuția energiei electrice de la posturile de transformare la consumatori se face prin rețeaua de joasă tensiune prin linii aeriene pe stâlpi de beton. Traseul rețelei de joasă tensiune urmărește rețeaua stradală a localității și cuprinde în întregime zona construită.

Iluminatul public

Localitatea este alimentată cu energie electrică din Sistemul Energetic Național prin intermediul unei rețele de distribuție de tensiune medie. Rețeaua de medie și joasă tensiune este aeriană. În ultimii ani au fost realizate lucrări de întreținere, reparații, extindere și modernizare a rețelei electrice/iluminatului public. În condițiile dezvoltării imobiliare a comunei din ultimii ani numărul de autorizații de bransare la curent electric a cunoscut o creștere. În toată această perioadă modernizarea a constat în înlocuirea corpurilor de iluminat defecte și a rețelelor dezafectate. Aceste servicii legate de iluminatul public sunt oferite de firma SC MTZ GROUP S.R.L, cu care Primăria comunei Praid are contract pe durată determinată.

2.9.4. Tehnologia informației și telecomunicațiilor

Pe plan regional, numărul abonaților de telefonie fixă a crescut continuu până în 2004, iar din 2005 se observă o tendință de scădere. Dezvoltarea telecomunicațiilor se consideră pozitivă, iar apariția pe piață a noilor operatori de telefonie fixă a rezultat formarea unei situații de concurs, care a accelerat modernizarea telecomunicațiilor. Rolul jucat de noii operatori de telefonie este important și din motivul că, datorită acestora, s-a dezvoltat rețeaua de Internet. Dacă în anul 2003 serviciile de internet au fost relativ scumpe și depășeau prețurile practicate în UE, astăzi acesta a devenit ușor accesibil nu numai tehnic, ci și financiar.

Accesul la servicii de telecomunicații de calitate (telefonie fixă și telefonie mobilă) s-a sporit considerabil în ultimii 5 ani, prestatorii oferind servicii noi și diversificate (se referă la telefonia mobilă) pentru populație.

În domeniul telecomunicațiilor în comuna Praid funcționează operatori cum ar fi Romtelecom, Orange, Vodafone, Digicom și UPC. Acești operatori oferă pe lângă servicii de telefonie, transmisie date, internet și televiziune digitală. Rețelele telefonice sunt în curs de extindere și modernizare, se înlocuiesc traseele uzate cu sisteme moderne și se asigură preluarea din centralele analogice în cele digitale. În comuna Praid poate fi accesată televiziunea regională Sovidek TV.

Serviciile poștale sunt asigurate de oficiul poștal al Direcției Regionale de Poștă Harghita. aflat la Praid Sucursala Direcției de Poșta Română Odorheiu-Secuiesc..

În scop de **informare a cetățenilor** servește situl Primăriei comunei Praid: <http://primariapraid-parajd.ro/>. Situl este bilingv, locuitorii se pot informa în limba română sau în limba maghiară.

Publicațiile periodice propun cititorilor diferite tipuri de informații, inclusiv de interes public, făcând mediatizarea Legilor și Hotărârilor locale precum și activitățile Primăriei.

2.10. PROBLEME DE MEDIU

2.10.1 Factori de poluare:

1. Calitatea aerului

În județul Harghita calitatea aerului înconjurător este influențată într-o măsură moderată de emisiile din activitățile economico-sociale. Sursele antropice de emisie în atmosferă cu potențial semnificativ sunt amplasate în municipiul Miercurea Ciuc, în timp ce în zone, precum Odorheiu- Secuiesc sursele de emisie antropice nu produc poluare semnificativă.

O scurtă caracterizare a surselor fixe se prezintă astfel:

A.Surse industriale: industria chimică, industria de prelucrare a lemnului, producerea materialelor de construcție;

- industria energetică;
- stocarea și distribuția carburanților;
- utilizarea solvenților.

În general, combustibilul utilizat este gazul natural (peste 98 %). Sursele de emisie în atmosferă din agricultură sunt reduse dar nu de neglijat. Depozitele de deșeuri reprezintă surse moderate de emisie a poluanților în atmosferă.

B. Surse mobile:

- traficul rutier care se desfășoară în principal pe DN13A (E60), DN 13B și care traversează localitățile urbane și rurale ale județului Harghita.
- traficul feroviar.

Emisii de substanțe ce pot provoca acidifierea în atmosferă, ca de exemplu, dioxidul de sulf (SO₂) sau oxizii de azot (NO_x), în special rezultați de la arderea combustibililor fosili, pot persista în aer câteva zile și astfel pot fi transportați la sute de kilometri, unde devin prin conversie chimică, acizi (sulfuric sau nitric). Acest proces interferă cu ecosistemele, conducând la cunoscuta problemă a „acidifierii”. Începând cu anul de raportare 2012 colectarea datelor pentru realizarea raportului „Calitatea aerului în județul Harghita” se menține într-o tendință ușoară de îmbunătățire. Începând cu anul 2006 s-au redus substanțial emisiile provenite din procesele industriale iar numărul de incidente de poluare este în scădere. Cu toate acestea, traficul rutier în creștere cauzează încă probleme locale de calitate a aerului. În județul Harghita. nu sunt probleme de poluare a aerului care să impună instituirea de măsuri speciale de gestionare a calității aerului pentru încadrarea în standardele de calitate conform legislației în vigoare. Legislația națională privind calitatea aerului identifică substanțele care au nevoie de control, din cauza efectelor acestora asupra oamenilor și a mediului, aceste substanțe sunt oxizi de azot, ozonul, monoxidul de carbon, bioxidul de sulf, benzenul și alți compuși organici volatili, particulele în suspensie (fracțiunea PM 10 și fracțiunea PM 2,5), plumb, cadmiu, mercur, arsen, nichel.

Presiuni asupra stării de calitate a aerului

Activitatea industrială are un impact semnificativ asupra mediului prin emisiile de poluanți în aer, apă, sol prin generarea de deșeuri, prin consumul nerațional de energie. Industria este ramura cu ponderea cea mai mare în economia județului. După evenimentele din anul 1989, procesul de tranziție caracteristic economiei județului s-a resimțit și în sectorul industrial, care a trecut de la un sistem puternic centralizat la promovarea liberei inițiative.

Procesul de privatizare a tuturor unităților de producție industrială care s-a desfășurat în anii '90, a fost însoțit de reducerea volumului producției și a capacităților de producție, precum și de dispariția unor ramuri industriale. Totuși, județul Harghita. dispune de un potențial de dezvoltare ridicat, determinat de așezarea geografică centrală și de condițiile naturale variate și prielnice unei ample dezvoltări economice.

Industria se caracterizează în comuna Praid printr-o varietate destul de mare a ramurilor producătoare, cu specializări în:

- agricultură
- extracția sării

- industria de exploatare și prelucrare a lemnului
- produse de panificație

Activitatea industrială are un impact semnificativ asupra mediului prin emisiile de poluanți în aer, apă, sol prin generarea de deșeuri, prin consumul nerațional de energie. Industria este ramura cu ponderea cea mai mare în economia județului. După evenimentele din anul 1989, procesul de tranziție caracteristic economiei județului s-a resimțit și în sectorul industrial, care a trecut de la un sistem puternic centralizat la promovarea liberei inițiative.

Calitatea izvoarelor captate este urmărită de Direcția de Sănătate Publică Harghita.

2. Calitatea apei

În comuna Praid calitatea apei este de nivel mediu, rezultatele analizelor arată valori sub cele maxime admise ale poluanților. Calitatea apei este mai ales afectată de activitatea de creștere a animalelor.

3. Calitatea solului

Calitatea solului în comuna Praid este afectată de activitățile de creștere a animalelor, mai ales în cazurile în care locuitorii nu respectă legislația în vigoare. Totodată lipsa canalizării se poate considera o sursă de poluare a solului.

Suprafețe care reprezintă potențiale alunecări de teren:

- Zona de protecție a Salinei Praid
- Lângă zona caselor de vacanță, grupate la km 6, aparținând de localitatea Bucin, în extravilan și o parte în intravilan (trup 2)

4. Poluare acustică

Analizând ultimele rapoarte ale Agenției Naționale pentru Protecția Mediului, nu s-a constatat depășiri ale nivelului de zgomot.

5. Modificări climatice

Lipsa unor soluții alternative de asigurare a încălzirii locuințelor, a iluminatului public, precum și menținerea activității industriale fără implementarea de măsuri privind reducerea poluării vor face ca emisiile de gaze cu efect de seră să se mențină la nivelul actual sau să crească.

6. Biodiversitate, patrimoniu cultural

Trebuie să existe la nivelul comunei Praid o viziune strategică de ansamblu care va permite extinderea activităților antropice neafectând diversitatea biologică și funcționalitatea acestor sisteme. În condițiile neimplementării măsurilor

propuse, defrișările ilegale, braconajul, pășunatul intensiv, turismul neorganizat vor continua să contribuie la degradarea ecosistemelor, distrugerea habitatelor și chiar dispariția unor specii de flora și fauna.

7. Sănătatea populației

Trebuie menținute eforturile actuale pentru dotarea edilitară a localităților, de sistare continuă a activităților neconforme de gestiune a deșeurilor și de reducere a poluării din industrie, ceea ce va permite o reducere a riscurilor asupra sănătății umane.

Se constată lipsa unei rampe intermediare pentru animale moarte.

8. Riscuri naturale

Conform Legii privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național- Zone de risc natural, comuna Praid este pe lista UAT-urilor cu risc de inundații pe torenți și există în comună un nivel mediu de alunecare de teren, primară.

9. Conservarea/utilizarea eficientă a resurselor naturale

Asigurarea surselor energetice va continua să se facă preponderent din resurse neregenerabile. Trebuie să existe la nivelul comunei Praid o politică privind economisirea și conservarea energiei și utilizarea resurselor regenerabile.

10. Peisajul și moștenirea culturală

Trebuie să existe o viziune strategică de dezvoltare care va contribui la eliminarea degradării peisajului rural și a zonelor de interes cultural, peisagistic sau de agrement, la eliminarea abandonării terenurilor agricole, a defrișărilor necontrolate.

2.10.2. Gestiunea deșeurilor

Prestator de servicii: S.C RDE HARGHITA S.R.L

Transport, depozitare: S.C RDE HARGHITA S.R.L, modul de colectare: neselectivă

Deșeurile menajere sunt colectate și transportate de firmă autorizată pe bază de contract. Depozitul de deșeuri neconform și-a încheiat activitatea în anul 2009.

În comuna Praid există probleme legate de deșeuri, unii locuitori depozitează deșeuri în locuri nepermise.

Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor, întocmit și adoptat de Consiliul Județean Harghita include proiectul "Sistem integrat de management al deșeurilor în județul Harghita".

Obiectivele acestui proiect sunt:

- creșterea raportului populației care are acces la gestionarea calitativă a deșeurilor la un preț acceptabil;
- reducerea cantității deșeurilor depozitate;
- creșterea cantitativă a deșeurilor reciclate, recondiționate;
- realizarea unui sistem eficient de gestionare a deșeurilor;
- realizarea unei stații de transfer a deșeurilor.

Investiția se referă la realizarea unui sistem de management integrat al deșeurilor, realizarea unui centru de management al deșeurilor compus dintr-un depozit de deșuri, o instalație de compostare, instalație de sortare, precum și realizarea a 2 stații de transfer și achiziționarea echipamentelor. Aceeași investiție are în vedere și reecologizarea depozitelor neconforme care fac obiectul HG 349/2005 privind depozitarea deșeurilor. În baza acestui act normativ în județul Harghita au fost închise și reecologizate un număr de 58 depozite pentru deșuri menajere din zona rurală totalizând 42,73 ha și 61820 to, precum și sistarea activității la cele 8 depozite orășenești cu o suprafață totală de 30,7 ha și conținând 838000 to. Acest proiect cuprinde:

I. Realizarea Centrului de Management Integrat al Deșeurilor (inclusive depozitul de deșuri nepericuloase, stație de compostare), situat pe teritoriul administrativ al comunei Remetea, (CMID Remetea), pentru care s-a emis acordul de mediu nr. 3/28.12.2012, și Hotărârea Consiliul Local al Comunei Remetea cu nr. 19/2010

- 2 Stații de Transfer – la Corund și la Miercurea - Ciuc

- 6 Centre de colectare selectivă a deșeurilor reciclabile: Miercurea Ciuc, Vlăhița, Cristuru- Secuiesc, Toplița, Bălan, Gheorgheni

II. Lucrări de închidere depozite neconforme clasa „b” urbane.

III. Lucrări de reabilitare prin salubritatea zonelor care au fost utilizate pentru depozitare deșuri municipale după transportul acestora în alte depozite de deșuri.

2.10.3. Arii naturale protejate

Rețeaua "Natura 2000" reprezintă principalul instrumentul al Uniunii Europene pentru conservarea naturii în statele membre. Natura 2000 reprezintă o rețea de zone desemnate de pe teritoriul Uniunii Europene în cadrul căreia sunt conservate specii și habitate vulnerabile la nivelul întregului continent.

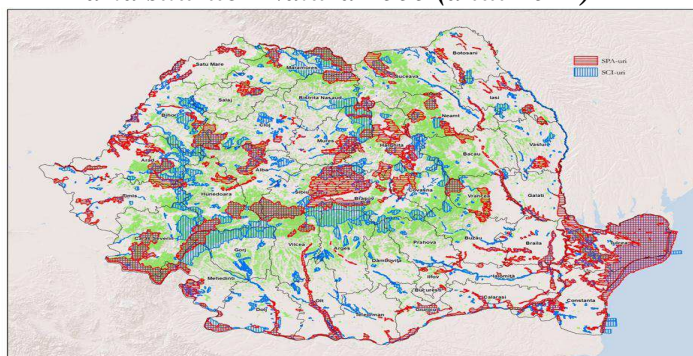
Programul Natura 2000 are la bază două Directive ale Uniunii Europene denumite generic Directiva Păsări și Directiva Habitate, directive transpuse în legislația națională prin OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Lista siturilor Natura 2000 cuprinde ariile de protecție specială avifaunistică (SPA) și siturile de importanță comunitară (SCI) ce aparțin rețelei ecologice Natura 2000 în România, încadrate în cele cinci ecoregiuni (bioregiuni) existente pe teritoriul țării: alpină, continentală, panonică, pontică și stepică. Situri de Importanță Comunitară (SCI) constituite conform *Directivei Habitate* a Uniunii Europene sunt parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Arii de Protecție Specială Avifaunistică (SPA) constituite conform *Directivei Păsări* a Uniunii Europene sunt parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Obiectivul principal al rețelei Europene de zone protejate NATURA 2000 - desemnate pe baza Directivei Păsări respectiv Directivei Habitate - este ca aceste zone să asigure pe termen lung „statutul de conservare favorabilă” a speciilor pentru fiecare sit în parte care a fost desemnat. România va trebui să raporteze periodic către Comunitatea Europeană cu privire la îndeplinirea acestui obiectiv. Singurul indicator obiectiv și cantitativ cu privire la statutul unei specii într-o anumită zonă este mărimea populației respectiv schimbarea mărimii populațiilor. Este deci esențial ca impactul unor investiții asupra acelor specii pentru care zona a fost desemnată ca sit Natura 2000, să fie evaluat complet prin metode științifice. În majoritatea cazurilor impactul poate fi minimalizat sau sensibil micșorat prin selectarea atentă și implementarea corectă a metodelor de diminuare a impactului. Primele situri Natura 2000 au fost desemnate pe parcursul anului 2007 (au fost desemnate **273 de situri de importanță comunitară (SCI)** aprobate prin Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr.1964/2007 și **108 arii de protecție specială avifaunistică (SPA)**, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.1284/2007.

Harta siturilor Natura 2000 (anul 2011)

Urmare a seminariilor biogeografice din 2008, Comisia Europeană a decis ca România să includă anumite specii și habitate de interes comunitar în formularele standard ale siturilor Natura 2000 existente și să desemneze noi situri Natura 2000, fapt ce s-a realizat pe parcursul anului 2011, **numărul siturilor de importanță comunitară (SCI) ajungând la 408**. De asemenea a fost necesară desemnarea de noi **arii de protecție specială avifaunistică, numărul acestora ajungând la 149**.

Pentru a avea o rețea ecologică eficientă, siturile Natura 2000 trebuie să beneficieze de un management corespunzător. În acest sens, au fost atribuite în administrare 42 de situri Natura 2000 (dintre care 28 se suprapun total sau parțial cu parcurile naturale și cu parcurile naționale) și 299 au fost atribuite în custodie. De asemenea, au fost aprobate în cadrul Axei 4- un număr de 219 de proiecte care au ca scop elaborarea planului de management pentru situri Natura 2000.

Județul Harghita. deține valori ale capitalului natural deosebit de importante, prin care contribuie la asigurarea coerenței rețelei ecologice europene Natura 2000 pe teritoriul țării.

Managementul acestor arii naturale protejate sunt incluse în cadrul managementul siturilor și au administratori sau custozi. Pe teritoriul comunei Praid există aria protejată **Muntele de Sare Praid, arie protejată geologică (66 hectare)**.

Muntele de Sare de la Praid este una dintre cele mai spectaculoase zone din Transilvania. Suprafața de 66 hectare a rezervației naturale se află la sud-vest de stațiunea turistică Praid și se suprapune peste domul de sare Muntele de Sare(576m).

Muntele de Sare a ajuns să fie un dom separat datorită pârâului Corund și a activității umane. Aici putem găsi doline în sare, chei în sare, spălări de versant în sare, izvoare de apă sărată, etc. Defileul de sare se află în partea de sud-vest a rezervației, format de pârâul Corund, care a retezat muntele de sare, treptat adâncindu-se lăsând în urmă pereți abrupti de sare, stânci de sare albe, spectaculoase. De demult, în chei, se făcea exploatare la suprafață. Încă se mai pot observa urmele galeriei Elisabeta, de-a lungul căreia s-au format peșteri mici în sare, curgeri de sare și noroioase.

Adâncimea acestui sâmbure de sare este de 3 kilometri, având o formă elipsoidală, a cărei diametru este de 1,2 și 1,4 kilometri. Raritatea zonei sporește datorită speciilor de plante care cresc pe soluri sărate.

Custodia împreună cu Asociația Turistică a Ținutului Sării a dezvoltat un traseu tematic de o lungime de 1km, cu panouri informative la 7 obiecte turistice. Rezervația poate fi accesată din 2 direcții:

⁶ CNND: Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă

1. Pe drumul Minei, la cca 800 m de intrarea în Salină, la intrarea Banner, indicatoare și hartă.
2. La ieșirea din Praid către Corund, în parcare semnalizată cu banner și indicatoare, pornește un drum de căruță de cca. 400 m.

Cele 7 puncte de interes ale traseului sunt:

1. Prima stație este Ocna Iosif, care se află pe teritoriul minei vechi și este parțial prăbușită. Aici au fost primele exploatare de sare în 1762. Ocna are o adâncime de 80 m și are formă de clopot. În timpurile vechi sarea a fost ridicată la suprafață în piele de bivol, cu ajutorul crivacului, o structură trasă de patru perechi de cai.

2. De la ocna, trecând printr-o pădure de conifere ajungem la punctul doi, unde izvoarele sărate, permanente și temporare întind apa formând astfel un "câmp sărat". Datorită evaporării și precipitării de sare se formează diferite cristale sau cruste de sare în preajma bălților.

3. La punctul trei se poate vedea: izvorul sărat cu cel mai mare debit de apă din Canion, conopidele de sare și lapiezurile create prin interacțiunea precipitațiilor cu sarea ieșită la suprafață.

4. De aici poteca urcă până la marginea, apoi coboară pe fundul dolinei de sare, o pâlnie naturală ce oferă poate cea mai spectaculoasă priveliște, punctul cel mai înalt al sămburelui de sare. După revenirea la punctul 3 poteca continuă pe marginea pârâului.

5. Lapiezurile se pot admira în mărimi impresionante. Localnicii folosesc aceste stânci pe post de puncte de prognoză meteorologică, pentru că stâncile albe devin cenușii când curenții de aer umed se aproprie.

6. Înainte de sosirea la punctul 6 se trece pârâul pe bolovani sau pe podeț. Apoi se ajunge la baia tradițională cu nămol terapeutic sărat, care a fost reînnoit cu ajutorul comunității locale. Se poate citi pe peretele vestiarului rețeta tradițională de îmbăiere cu nămol. Localnicii folosesc nămolul de origine minerală de secole pentru remediu împotriva bolilor de piele, reumatice și ginecologice.

7. În drum spre ultimul obiectiv traseul traversează iar pârâul pe un poduleț suspendat. Ajungând la punctul șapte, vizitatorul poate să admire o creastă de sare ce închide un șir de doline. De la punctul 7 în 5 minute se ajunge la DN13A la intrarea în Praid, dinspre Corund.

[\(http://www.korpa.ro/ro/rezervatii/muntele-si-canionul-de-sare/\)](http://www.korpa.ro/ro/rezervatii/muntele-si-canionul-de-sare/)

1. Situl ROSCI0019 CĂLIMANI – GURGHIU

Situl Călimani-Gurghiu acoperă cea mai mare parte a celor două masive vulcanice - Munții Călimani și Munții Gurghiului.

Județul Harghita: Bilbor (4%), Joseni (5%), **Praid (2%)**, Remetea (<1%), Subcetate (<1%), Toplița (4%). **Județul Mureș:** Brâncovenești (<1%), Chiheru de Jos (67%), Deda (38%), Eremitu (21%), Gurghiu(15%), Hodac (<1%), Ibănești (72%), Lunca Bradului (99%), Rușii-Munți (<1%), Răstolița (>99%), Sovata (71%), Stânceni (89%), Vătava (25%). **Județul Bistrița-Năsăud:** Bistrița Bârgăului(<1%). **Județul Suceava:** Dorna Candrenilor(8%), Panaci(<1%), Poiana Stampei (27%), Șaru Dornei (9%).

Existența pădurilor naturale compacte pe mari întinderi (peste 100000 ha) a contribuit la conservarea unei diversități biologice remarcabile și reprezentative pentru munții vulcanici din Carpați. Arealul nu a fost alterat semnificativ de activitatea antropică și și-a păstrat diversitatea naturală a habitatelor și a speciilor. Regiunea reprezintă centrul genetic pentru una dintre cele mai importante populații de carnivore mari (urs, lup și râs), având o concentrare semnificativă de specii de floră și faună protejate la nivel național, european și internațional. Procentul habitatelor de interes european depășește 95% din suprafața sitului.

Sunt prezente 13 habitate, dintre care patru prioritare, nouă specii de mamifere, două de reptile, cinci de pești (inclusiv Iostrița), șase specii de nevertebrate și opt specii de plante de interes comunitar. Morfologia reliefului alături de caracteristicile bio-pedo-climatice specifice favorizează menținerea unei biodiversități deosebit de valoroase. De asemenea, situl se suprapune cu câteva rezervații naturale desemnate la nivel regional sau național printre care se pot aminti Parcul National Călimani, Rezervațiile naturale Lacul Iezer, Molidul de rezonanță Lăpușna, Defileul Deda-Toplița, Jnepenișul cu Pinus Cembra-Călimani și Monumentul Naturii Doisprezece Apostoli.

<http://dev.adworks.ro/natura/situri/132/Climani---Gurghiu.html>

2. Situl ROSCI0297 DEALURILE TÂRNAVEI MICI – BICHEȘ

Județul Mureș: Bereni (31%), Chibed (96%), Eremitu (29%), Fântânele (9%), Ghindari (94%), Gălești (3%), Miercurea Nirajului (13%), Măgherani (88%), Neaua (95%), Sovata (10%), Sângeorgiu de Pădure (27%), Sărățeni (95%)

Județul Harghita: Atid (26%), **Praid (6%)**

Sit de importanță majoră pentru carnivorele mari rezidente, Canis lupus, Ursus arctos și Lynx lynx (acesta din urmă se regăsește doar în partea estică a

sitului). Sit de importanță deosebită pentru specia *Ursus arctos*, întrucât cuprinde atât zone de concentrare de sfârșit de vară-toamnă (zone de hrănire), cât și zone de iernare (concentrații de bârloage – se cunoaște cel puțin o astfel de concentrație, cu peste 15 bârloage). Sit important desemnat pentru habitatele forestiere 91V0 (Dacian Beech forests (Symphyto-Fagion)), 9130 (Asperulo-Fagetum beech forests) și 91Y0 (Dacian oak & hornbeam forests). Sit de importanță ridicată pentru speciile de lilieci listate. De importanță ridicată și pentru speciile de amfibieni *Bombina* și *Triturus*. Cuprinde importante coridoare de deplasare pentru speciile de carnivore mari, și în special pentru *Ursus arctos* – aceste coridoare se regăsesc pe toată suprafața sitului (și anume pe dealurile de pe ambele părți ale râului Târnava Mică, respectiv în zona Bicheș) și sunt utilizate atât de indivizii „locali”, cât și de urșii care vin dinspre masivul Gurghiu și se îndreaptă către zonele de concentrare aflate la altitudine joasă.

Județul Harghita deține valori ale capitalului natural deosebit de importante, prin care contribuie la asigurarea coerenței rețelei ecologice europene Natura 2000 pe teritoriul țării.

Cele 35 de arii naturale protejate au fost delimitate înainte, ca acestea, împreună cu alte regiuni, să intre în rețeaua teritoriilor protejate prin Natura 2000, care momentan înseamnă 34% din suprafața totală a județului.

Planul de dezvoltare turistică a județului Harghita are ca scop popularizarea ecoturismului precum și îmbunătățirea condițiilor de vizitare a teritoriilor protejate (prin crearea unor trasee eco-didactice, puncte de informare sau centre de vizitare). În realizarea scopurilor propuse, ca un ajutor vine și proiectul – “ECOURI – Ecouri în turism: Echilibru și conservare pentru ocrotirea unicității în rezervații și integrare în turism”. Scopul proiectului ECOURI este să contribuie la răspândirea unei forme de turism conștient. (<http://www.greenharghita.ro/index.php/ro/prezentare/>)

Importanța rețelei Natura 2000 în județul Harghita constă în faptul că prin aceste situri se asigură protejarea celor mai importante specii din flora și fauna sălbatică a județului.

Siturile Natura 2000 reprezintă adevărate zone de management durabil, în care activitățile umane trebuie desfășurate astfel încât să nu dăuneze capitalului natural. Impactul uman ca factor negativ apare în pe mod deosebit în practicarea agriculturii pe parcele mari, exploatării forestiere și construcțiile necontrolate, care pentru zona noastră nu este caracteristic. Peisajul are un aspect mozaicat, cu păduri de foioase, pajiști semi-naturale și terenuri agricole extensive. În această zonă a rămas relativ mare suprafața împădurită și pășunile, nefiind transformate în terenuri arabile. Ecosistemul original a rămas în mare parte neschimbat, nu au fost folosite chimicale în cantități dăunătoare.

Din punct de vedere social, rețeaua Natura 2000 are o funcție recreativ-turistică, care poate fi exploatată de comunitățile locale prin dezvoltarea turismului. Mediul natural ferit de diferite contaminări are importanță deosebită în protejarea sănătății și în reabilitarea sănătății populației.

Un alt beneficiu pe care îl poate aduce rețeaua Natura 2000 este legat de posibilitatea de a accesa fonduri europene, atât pentru protejarea și menținerea habitatelor și speciilor din situri, cât și pentru dezvoltare economică.

Folosind oportunitățile oferite de situl Natura 2000 produsele locale se pot promova și valorifica ca produse ecologice, la valoare ridicată. Importanță deosebită are apicultura în această privință, care are perspective mari de dezvoltare în zonă.

În Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală există o linie de finanțare pentru plățile de agro-mediu dedicată agricultorilor care mențin și utilizează tehnici agricole benefice pentru siturile Natura 2000.

Totodată, în cazul în care există anumite restricții la utilizarea terenurilor, UE oferă compensații utilizatorilor sau proprietarilor de terenuri în situri Natura 2000.

3. Situl ROSPA0028 – Dealurile Târnavelor și Valea Nirajelor

Situl Natura2000 Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului se află în Regiunea de Dezvoltare Centru. Este situat în partea estică și sud-estică a județului Mureș și o parte din vestul județului Harghita. Se întinde de-a lungul râurilor Niraj și Târnavă Mică (N 46.28'12, E 24.50'29) și se extinde pe o suprafață de 86.073 ha. Altitudinile sunt situate între 304 m și 1.090 m.

Aria a fost propusă ca sit Natura 2000 în special în vederea conservării a unor specii de păsări din zone colinare. Este unul dintre cele mai importante situri din centrul țării, care dispune de populații semnificative a multor specii prioritare pentru Directiva Paăsări. Dorim să menționăm faptul că în sit se regăsesc 39 de specii de păsări de importanță comunitară (cele mai importante sunt: *Aquila pomarina*, *Pernis apivorus*, *Crex crex*, *Caprimulgus europaeus*, *Dendrocopos medius*, *Lullula arborea*). În afara de acestea în sit sunt prezente și alte specii de importanță comunitară (mamifere, amfibieni, plante, etc.).

Totodată situl este menționat și prin prisma prezenței păsărilor migratoare, menționându-se 16 astfel de specii.

Coordonate geografice: longitudine estică: 24° 50' 29" și latitudine nordică: 46° 28' 12".

4. Situl ROSPA0033 – Depresiunea și Munții Giurgeului

Suprafața sitului 87.892 ha. Regiunile administrative: Județul Harghita 76.1%, Județul Mureș 23.9 %.

Situl Depresiunea și Munții Giurgeului cuprinde depresiunea Giurgeului în întregime și o parte din pădurile de molid înconjurătoare, piemontane. Depresiunea cuprinde mai multe tipuri de habitate caracteristice, pe lunca râului Mureș. Majoritatea terenurilor sunt utilizate ca pășuni, fânețe, dar și pentru culturi agricole.

Situl Depresiunea și Munții Giurgeului include ariile naturale protejate Piemontul Nyires de la Borzont, Mlaștina Cea Mare Remetea, Mlaștina După Luncă din Voșlobeni, și Peștera Șugo, protejate prin Hotărârea Consilului Județean Harghita nr. 162/2005. și Legea nr. 5./2000.

Terenurile incluse în sit sunt în proprietate privată aproape 100%. SPA-ul era desemnat pe baza HG 1284/2007, apoi era modificat pe baza HG 971/2011.

2.11. DISFUNȚIONALITĂȚI

În urma analizei situației existente se remarcă următoarele disfuncționalități:

- lipsa traseului ocolitor, suprapunerea circulației de tranzit cu cea locală,
- suprapunerea fluxului turiștilor pe traseul drumului național,
- insuficiența parcarilor, mai ales în zonele centrale,
- În localitatea Praid pe o porțiune însemnată de teren, aparținând Societății Naționale a Sării S.A. SALROM PRAID, eliberată de fluxul tehnologic, se rezolvă parcare pentru ștrandul în aer liber, cu caracter provizoriu. Pentru viitor zona provizorie este propusă pentru reconversie în zonă de instrituții și servicii turistice.
- lipsa spațiilor verzi și de agrement, publice,
- lipsa spațiilor de joacă pentru copii,
- lipsă sală polivalentă pentru evenimente și conferințe,
- lipsă stație de salvare,
- lipsa parțială a rețelelor edilitare,
- lipsă rețele de curent electric la Bucin,
- ridicarea continuă a nivelului cotei drumurilor național în cursul timpului în urma reparațiilor provoacă dezechilibru cu clădirile vechi aferente,
- lipsa rampei intermediare pentru animale moarte,
- disconfort provocat de practicarea sporturilor cu motoare în zona montană,
- daune provocate de animale sălbatice.

2.12. NECESITĂȚI ȘI OPȚIUNI ALE POPULAȚIEI

Conform opțiunii populației s-au cuprins în intravilanul localității terenurile virane de la marginile existente, oportune pentru dezvoltare, în vederea eliberării autorizațiilor de construire.

Se solicită crearea, funcționarea unor unități lipsă, prin grija autorității locale și a agenților economici, care ajută la dezvoltarea localității și la crearea de noi locuri de muncă:

- Sală polivalentă pentru evenimente și conferințe, cu propunere de amplasare în zona Centrului Wellness Praid,
- Spațiu verde cu rol de agrement, domeniu public,
- Stație de salvare – lângă cabinetele medicale existente,
- Sală de sport la Ocna de Jos,
- Puncte de colectare lapte la Ocna de Sus, Ocna de Jos și Becaș,
- Stație de alimentare cu carburanți la Praid,
- Grădiniță la Ocna de Sus și Ocna de Jos,
- Continuarea construirii locuințelor colective pentru tineri (ANL) la Praid, către Sovata,
- Înființare abator autorizat, eventual în extravilan pe bază de PUZ,
- Extinderea Centrului Wellness cu ștrand deschis și spații de cazare și spații comerciale,
- Înființare unitate de prelucrare fructe de pădure,
- Înființare agroturism la Becaș, Ocna de Sus și Ocna de Jos.

Reabilitări, modernizări, protecții, infrastructură:

- Reabilitarea Școlii generale Áprily Lajos – patrimoniu construit valoros,
- Modernizarea și dezvoltarea Canionului de sare,
- Modernizarea și dotarea piaței agroalimentare existente la intersecția străzilor Tanorok și Görgényalja,
- Modernizare pod peste pârâul Corund (pentru deservirea caselor de vacanță) în localitatea Praid,
- Continuarea modernizării drumurilor,
- Echipare cu rețele de apă potabilă și canalizare menajeră a localităților Ocna de Sus și Ocna de Jos,
- Amplasare microstații de epurare în zona de cătuni Becaș,
- Electrificare zona Bucin.
- Continuarea modernizării stațiilor de autobuz,
- Asigurare transport turiști,
- Extinderea traseelor pentru turiști și ciclism,
- Lucrări de prevenire și protecție împotriva inundațiilor,

- Înființare rampă intermediară pentru animale moarte.

3. PROPUNERI DE DEZVOLTARE URBANISTICĂ

3.1. STUDII DE FUNDAMENTARE

3.1.1. Studiu istoric privind monumentele istorice din comuna Praid

3.1.2. Evaluarea riscului și a impactului asupra stării de sănătate a populației pentru “Stație de epurare a apelor uzate menajere” elaborat de Institutul de Sănătate Publică București; întocmit recent;

3.1.3. Analiza SWOT

3.1.1. Studiu istoric

Studiu istoric privind monumentele istorice din comuna Praid

Întocmit de: Mihály János, istoric

C.J.pt.C.P.C.T. al CJHR

Anexa 1.

3.1.2. Stația de epurare apă

Prin lucrarea Studiu de impact asupra sănătății populației privind reducerea zonei de protecție sanitară a stației de ape reziduale menajere din Praid județul Harghita; elaborat de Institutul Național de Sănătate Publică, Centrul Regional de Sănătate Publică Târgu Mureș; întocmit în anul 2011, s-a reglementat **zona de protecție în jurul stației de epurare la distanța de 100 m**, cu condiții:

- Asigurarea desfășurării procesului de epurare conform memoriului tehnic (evitarea degajării de gaze, evitarea trecerii de fermentație anaerobă, menținerea aerării la nivel optim),

- Menținerea la nivel optim a unor condiții tehnice de funcționare fără degajări (etanșeitarea recirculării prin pompare a nămolului și a procesului de separare a nămolului în exces, etc...),

- Pentru prevenirea mirosului neplăcut și realizarea unei fermentări în profunzime a materialului grosier reținut și a nămolului este recomandat să se folosească o dată la două săptămâni biopreparate sub formă de pudră furnizate de firma „Resetilov un CO”,

- Incinta stației de epurare la limita de proprietate se va îngrădi cu gard impact (tablă metalică, beton) cu înălțime de 2 m,

- În incinta stației de epurare lângă limita de proprietate se va implanta o zonă verde cu lățimea de 2 m, format din arbori,
- Se vor monitoriza parametrii de poluare al aerului din jurul stației de epurare, în caz de depășire a CMA a unor parametrii se vor lua măsuri de remediere.

Modificarea prevederilor documentației tehnice prezentate sau nerespectarea recomandărilor generale și specifice pentru eliminarea potențialelor surse de risc sau de disconfort pentru populație conduce la anularea prezentului studiu de impact.

Recomandăm DSP jud. Harghita acordarea Autorizației de funcționare a Stației de epurare din Comuna Praid cu zonă de protecție sanitară redusă la 100 m. Extras în Anexa 2.

3.1.3. Analiza SWOT - Anexa 3.

3.2. EVOLUȚIE POSIBILĂ PRIORITĂȚI – DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚII ECONOMICE

Viziunea comunei Praid a fost formulată de membrii comunității locale ca urmare a întâlnirilor, workshopurilor derulate, astfel:

Comuna Praid va deveni o comună cu dezvoltare sustenabilă în domeniul turistic prin păstrarea tradițiilor și prin valorificarea potențialelor din fiecare localitate.

Dezvoltarea economiei reprezintă principalul element al dezvoltării unei comunități, fundamentul dezvoltării globale. Practic, activitățile sociale și culturale trebuie susținute din punct de vedere financiar de activitatea economică. Abordarea viitoare a dezvoltării durabile a economiei locale va trebui să țină cont de avantajele ce derivă din amplasarea comunei relativ la căile de comunicație și transport.

De aceea, se va sprijini **dezvoltarea turismului prin exploatarea potențialului turistic**, extinderea gamei de produse tradiționale (pălincă, obiecte artizanale, etc.) și servicii oferite la nivel local astfel încât aceste avantaje să fie valorificate corespunzător.

Se pune accent pe **dezvoltarea rețelelor de marketing** în domeniul turismului, susținerea desfacerii produselor agricole și orientarea-valorificarea potențialului de comercializare al produselor alimentare tradiționale.

Se va oferi sprijin pentru creșterea competitivității prin stimularea asocierii producătorilor. Fructificarea avantajelor ce derivă din amplasarea comunei față de căile de comunicație și transport, precum și potențialul de valorificare a terenurilor disponibile trebuie să ducă pe termen lung la o creștere a numărului de investiții.

Contactul permanent al administrației publice cu mediul privat, crearea unor centre de informații, introducerea mijloacelor electronice în comunicare, transparentizarea administrației locale sunt factori care pot spori încrederea investitorilor și pot genera noi locuri de muncă.

Se poate prognoza o dezvoltare prin:

- extinderea și diversificarea industriei de prelucrare a lemnului,
- extinderea activității de turism/agroturism,
- culegerea și împachetarea plantelor medicinale, ciupercilor, fructelor de pădure,
- procesarea alimentelor din produse bio cultivate în comună, sau în urma creșterii animalelor în gospodăria proprie, precum și cele provenite din vânat;

Evoluția este ajutată de cooperarea în regiune prin: Asociația "Celor Zece - Tizek Szövetség"

3.3. OPTIMIZAREA RELAȚIILOR ÎN TERITORIU

Teritoriul administrativ al comunei Praid se învecinează cu:

-nord	-comuna Joseni,
-est	-comuna Vârșag,
-sud	-comuna Corund,
-sud-vest	-comuna Atid,
-vest	-județul Mureș.

Între localitatea Praid și orașul Sovata (din județul Mureș) există o interdependență, ceea ce se poate constata din legăturile economice, turistice, culturale, și comerciale existente.

Sovata este una dintre cele mai renumite orașe cu stațiuni balneoclimaterice din România. Se află la o distanță de 10 km de la Praid și la 60 km de reședința județului Mureș, municipiul Târgu-Mureș.

Orașul Sovata este așezat în întregime pe un masiv de sare, iar în jurul stațiunii pe o rază de 30 km se întind păduri seculare de brad, molid, stejar între care apar colțuri pleșuve de sare.

Orașul Sovata este atestată ca și Stațiune turistică de interes național, iar localitatea Praid ca și Stațiune turistică de interes local, legătura cea mai importantă fiind turismul balneoclimateric.

Există o interdependență a localității Becaș (aparținând comunei Praid) cu localitățile risipite din comuna Corund. În aceste zone se poate dezvolta agroturismul.

3.4. DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR

Economie

- Este nevoie de dezvoltarea agroturismului, ca alternativă pentru reorientarea unora dintre gospodării și de obținere a veniturilor suplimentare.
- Este nevoie de idei, acțiuni și proiecte inovative în domeniul turistic, în vederea diversificării activităților în acest segment.

- Este nevoie de elaborarea unor programe turistice sezoniere complete, unice, integrate și comune pentru toate unitățile turistice din zonă, este nevoie de formarea unui parteneriat între actorii implicați din microregiune.
- Este nevoie de coordonarea la nivel microregional a activităților de marketing și promovare în vederea integrării tuturor operatorilor, obiectivelor, a programelor și a lanțurilor de valori existente în zona comunei Praid, precum și în vederea realizării unui „brand turistic” unic și integrat la nivelul microregiunii.

Agricultura

- Programe de formare în domeniul agriculturii și a prelucrării alimentelor;
- Identificarea oportunităților de finanțare în domeniul agriculturii;
- Creșterea competitivității produselor agricole;
- Dezvoltarea agroturismului;
- Inițierea asocierii fermierilor.

3.5. EVOLUȚIA POPULAȚIEI

Direcții posibile de acțiune

- Corelarea competențelor formate de școli cu cerințele pieței muncii.
- Revigorarea mediului de afaceri prin susținerea activităților economice de către autoritățile locale.
- Organizarea împreună cu sfera civică a unor programe de formare pentru antreprenori sau pentru potențialii antreprenori din comună.

3.6. ORGANIZAREA CIRCULAȚIEI

Propunerile și reglementările de circulație constau din:

- Stabilirea unui plan comun cu Consiliul Județean Harghita pentru realizarea proiectelor referitoare la:
- Instituirea interdicției de construire pe amplasamentul traseului proiectat al autostrăzii Târgu Mureș - Iași, care afectează teritoriul administrativ al comunei Praid;

Traseul autostrăzii este reglementată prin PATN și PATJ.

Autostrada proiectată traversează DN 13 B, la poziția km 2+950 m, în apropiere de intravilanul localității Praid (spre Bucin), după care ocolește localitatea Praid în direcția nord, către orașul Sovata.

Se instituie interdicție de construire cu raza de 100 m pentru două noduri de circulație:

- DN 13 B - pasaj denivelat

În cazul intersecțiilor de tipul B (pasaj denivelat), autostrada trebuie să rămână la nivelul terenului, pentru a se asigura fluenta traseului autostrăzii și a se evita volume mari de lucrări;

- DN 13 A - intersecție la același nivel

Se instituie interdicție de construire pe o fâșie de 50 m pentru traseul proiectat al autostrăzii pe tot teritoriul administrativ al comunei Praid.

Se recomandă realizarea unui traseu ocolitor al localității Praid, pentru DN 13 A, pentru a reduce presiunea traficului în zona centrală, dar și pentru o accesibilitate mai fluentă către autostrada Târgu Mureș-lași, proiectată, din direcția Odorheiu Secuiesc și Miercurea Ciuc.

După realizarea autostrăzii Târgu Mureș-lași și a traseului ocolitor proiectat, unde se va desfășura circulația de tranzit, rețelele actuale vor asigura o circulație interioară comodă.

Extras din: Ghid Tehnic Drum Rural

Zonele de protecție sunt suprafețe de teren situate de o parte și de alta a zonelor de siguranță, necesare protecției și dezvoltării viitoare a drumului.

Pentru dezvoltarea capacității de circulație a drumurilor publice în traversarea localităților rurale, distanțele între gardurile sau construcțiile situate de o parte și de alta a drumurilor va fi de:

- min. 26 m pentru DN,
- min. 20 m pentru DC.

Propuneri pentru străzile existente:

Modernizarea străzilor, prin: amenajări de profil conform STAS 10144/90, continuarea aplicării de îmbrăcămînți rutiere adecvate, amenajarea intersecțiilor conform normelor de proiectare, rezolvarea circulației pietonale prin: asigurarea continuității trotuarelor existente, amenajarea de trotuare pe toate străzile, amenajarea de treceri pentru pietoni, continuarea modernizării stațiilor pentru transportul în comun, și amenajarea de parcaje în zonele de interes turistic, social și comercial.

O altă problemă o constituie rezervarea spațiilor necesare dezvoltării rețelei edilitare, cu interdicții temporare sau chiar definitive de construire, astfel încât aceste terenuri să rămână libere pentru a fi utilizate în diferite scopuri funcționale (zonă de protecție și siguranță, spațiu verde, platforme și parcaje etc.). Traseele deficitare ca elemente geometrice (intersecțiile foarte strânse), care se prevăd a fi îmbunătățite, trebuie să apară în măsurile restrictive pentru a se evita apariția de construcții noi prost amplasate, care să împiedice optimizarea situației. Profilurile

caracteristice propuse, în conformitate cu STAS 10144/90 și cu Normele tehnice privind proiectarea și realizarea străzilor în localitățile rurale, sunt reprezentate în planșă: - pentru străzile principale: parte carosabilă cuprinsă între 7.00 – 5.50 m (2 benzi de circulație), acostamente de 0.5 m, șanțuri de 0.5 m pentru scurgerea apelor pluviale, și trotuare de minim 1.00 m pe ambele părți, - pentru străzile secundare profilul propus este cel cu 4.00 m parte carosabilă, și trotuar de minim 1.00 m, cel puțin pe o parte a străzii. Șanțurile existente de-o parte și de cealaltă a străzilor se vor decolmata periodic, asigurându-se scurgerea apelor meteorice. Spațiile de parcare se vor asigura în concordanță cu prevederile regulamentului general de urbanism, pentru unități de utilitate publică în terenurile proprii, în afara domeniului public, iar pentru locuințe în cadrul loturilor personale.

Se va menține trama stradală existentă, respectiv drumul județean și ramificațiile din aceasta. În zonele noi incluse în intravilan se vor crea străzi noi, cu posibilitate de legare și integrare în trama existentă.

Pentru asigurarea lărgirii profilului transversal al drumurilor naționale se propune retragerea construcțiilor la min. 13 m din axa drumului, în zonele propuse pentru introducere în intravilan.

Această ampriză va micșora deranjul traficului de tranzit asupra vieții de toate zilele ale localității.

Podurile, podețele, conductele (lucrările de traversare a cursurilor de apă) se vor realiza numai cu asigurarea condițiilor de scurgere a apelor mari – cu avizul A.N. Apele Române,

Drumurile de câmp se vor pietruși și vor asigura rigole pentru apele pluviale.

În urma reparării, modernizării străzilor se va menține se va menține cota de înălțime actuală.

3.7. INTRAVILAN PROPUȘ , ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ, BILANȚ TERITORIAL

PUG urmărește în special asigurarea condițiilor de natură spațial-urbanistică necesare rezolvării disfuncționalităților teritoriale din cadrul comunei Praid prin definirea relațiilor (relații de interdependență în domeniul economic, al infrastructurii, asigurărilor cu spații verzi și de agrement, asigurărilor cu produse agro-alimentare etc.).

S-au conturat obiectivele turistice majore, care depășesc interesul local.

În viziunea actuală localitatea Praid și o parte din Ocna de Jos (către Praid) reprezintă o stațiune turistică.

Ocna de Sus și Ocna de Jos reprezintă localități tradiționale din Ținutul Sării. Localitatea Becaș este o zonă de cătuni unde se poate dezvolta agroturismul. Localitatea Bucin reprezintă o zonă de case de vacanțe, pentru turismul de sfârșit de săptămână.

Se menține zonificarea propusă în Planul Urbanistic General actual, cu unele modificări, având în vedere că unele zone funcționale propuse nu au fost construite sau a început să se contureze o altă funcțiune.

Se propune rectificarea limitei intravilanului, cu scoaterea unor zone în care nu s-au realizat construcții, și intrucerea unor noi zone la margine de intravilan pe terenuri oportune dezvoltării, cu posibilitate de înglobare în țesutul local existent.

Limita intravilanelor se trasează de regulă la limita parcelelor cadastrale sau la limita unor repere existente în teritoriu: pârauri, drumuri de câmp, schimbarea declivității terenului, perdea vegetație, etc...

Totodată se introduc în intravilan cătunurile care figurau în registre agricole și în actele contabile și de impozitare ca și curți grădini, ele nu erau identificate și reprezentate în părți desenate și nu erau calculate în suprafața intravilanului localităților. Baza topografică nouă permite identificarea acestora, fapt pentru care crește suprafața intravilanelor cu terenuri, parcele deja construite.

Astfel extinderea intravilanului se datorează atât cuprinderii cătunelor existente sau a parcelelor pe care există deja clădiri cât și extinderii pe terenuri libere.

Bilanțul existent aprobat în PUG 1999

Suprafața teritoriului administrativ	18003,00 ha	100 %
Suprafața intravilanelor localităților	637,00 ha	3,54 %
Suprafețe agricole - arabil	8318,00 ha	46,20 %
Păduri	8651,00 ha	48,05 %
Ape	142,00 ha	0,79 %
Drumuri	167,00 ha	0,93 %
Teren neproductiv	88,00 ha	0,49 %

Bilanț existent reactualizat pe baza determinării topografice

Suprafața teritoriului administrativ	18046,00 ha	100 %
Suprafața intravilanelor localităților	898,04 ha	4,98%
Suprafețe agricole - arabil	801,92 ha	4,44 %
Suprafețe agricole – fânețe	3732,00 ha	20,68 %
Pășuni	3313,00 ha	18,36 %
Păduri	8893,00 ha	49,28 %
Ape	132,81 ha	0,74 %
Drumuri	157,78 ha	0,87 %

Teren neproductiv	117,45 ha	0,65 %
-------------------	-----------	--------

Bilanț propus

Suprafața teritoriului administrativ	18046,00 ha	100 %
Suprafața intravilanelor localităților	745,57 ha	4,13 %
Suprafețe agricole - arabil	891,22 ha	4,94 %
Suprafețe agricole – fânețe	3732,00 ha	20,68 %
Pășuni	3313,00 ha	18,36 %
Păduri	8893,00 ha	49,28 %
Ape	139,12 ha	0,77 %
Drumuri	164,09 ha	0,91 %
Teren neproductiv	168,00 ha	0,93 %

Tabel centralizator pentru intravilanale localităților comunei Praid

Localitate	Intravilan existent (ha)	Intravilan propus (ha)
PRAID	151,11 (fără Bucin)	335,27
OCNA DE SUS	148,00	142,09
OCNA DE JOS	146,45	143,94
BECAȘ	123,00	37,5
BUCIN	68,44	64,97
BOGDAN	-	21,80
Total	637,00	745,57

3.8. MĂSURI ÎN ZONELE CU RISCURI NATURALE

Alunecări de teren:

Suprafețe care reprezintă potențiale alunecări de teren:

- Zona de protecție a Salinei Praid
- Lângă zona caselor de vacanță, grupate la km 6, aparținând de localitatea Bucin, în extravilan și o parte în intravilan (trup 2)

În aceste zone se interzice realizarea construcțiilor sau introducerea terenului în intravilan pe bază de P.U.Z.-uri și se interzic defrișările, excavațiile la baza versantului.

Inundabilitate:

Se propune regularizarea malurilor râului Târnava Mică pe tot teritoriul comunei.

În localitățile Praid și Bucin la amplasarea construcțiilor se vor menține distanțele de protecție de 15 m de la malurile râului Târnava Mică, în localitățile Ocna de Sus și Ocna de Jos se vor menține distanțele de protecție de 5 m de la malurile pârâurilor care pot provoca inundații în cazul unor ploii torențiale.

Monitorizarea permanentă a proceselor de alunecare teren cu risc foarte mare și mare de declanșare/alunecări active și efectuarea lucrărilor de stabilizare a versanților, împăduriri cu esențe de rădăcină adâncă (eventual plantații cu livez, vii, dacă permit condițiile microclimatice); amplasarea de semne de avertizare și bariere artificiale în calea de desfășurare a acestor procese;

Elaborarea de expertize geotehnice și stabilizarea versanților pe terenurile cu risc mediu/mediu-scăzut de alunecare de teren: se interzic defrișările, excavațiile la baza versanților, se recomandă construcții din materiale ușoare cu regim de înălțime max. D+P+M, POT max. = 15 % și plantarea zonelor afectate cu esențecu rădăcină adâncă;

Regularizarea albiilor cursurilor de apă, realizarea canalizării apelor pluviale, conform volumului de apă de pe versanți, amenajarea de drenuri, decompactarea solului și lucrări pedoameliorative, plantarea terenurilor cu specii arboricole (plop și arin) pe terenurile cu inundații torențiale;

Se vor promova min. 2 campanii de salubritate a cursurilor de apă/an;

Lucrările de decolmatare a albiilor se vor executa din 5 în 5 ani;

Efectuarea lucrărilor de desecare (drenuri, întreținerea celor existente, decompactarea solului îndiguri și lucrări pedoameliorative) pe terenurile cu risc de inundare prin ridicarea nivelului pânzei freatice; se recomandă construcții fără subsol și plantarea terenurilor cu specii arboricole absorbante (plop și arin);

Dezvoltarea și utilizarea surselor de energie regenerabilă, inclusiv a biocombustibililor din agricultură și creșterea nivelului de conformitate cu standardele comunitare a fermelor de animale (prin reducerea emisiilor de amoniac);

Dezvoltarea rețelei de perdele forstiere cu specii autohtone zonei, până la 20% din teritoriul administrativ;

Înființarea pădurilor tinere, cu viteză mai mare de creștere, care absorb cantități mai mari de CO₂ în comparație cu pădurile îmbătrânite.

Fenomenele de alunecări și surpări de mal pot fi stopate prin lucrări de consolidare mal. Aceste consolidări vor fi efectuate pe porțiuni cu accidentări.

Se interzice introducerea terenurilor în intravilan pe bază de P.U.Z.-uri în zona inundabilă a văii aflată între localitățile Ocna de Sus și Ocna de Jos.

3.9. DEZVOLTAREA ECHIPĂRII TEHNICO-EDILITARE

Pentru viitor se propune continuarea racordării populației la rețelele de alimentare cu apă potabilă controlată și tratată iar canalizarea menajeră să fie evacuată în conducte publice și transportate la stația de epurare existentă.

Localitatea Praid are rețele de alimentare cu apă potabilă controlată și rețea de canalizare menajeră cu conducerea acesteia la stația de epurare.

Localitățile Ocna de Sus și Ocna de Jos sunt alimentate cu apă potabilă din izvoare colectate (surse vechi) și rețele de apă realizate de către locuitori. În aceste localități nu există rețea de canalizare. Apele uzate sunt deversate în fose septice sau bazine vidanjabile.

Autoritatea locală a inițiat două proiecte de finanțare pentru realizarea rețelelor publice pentru apă potabilă și canalizare menajeră.

Propunem realizarea de microstații de epurare ape uzate pentru zona cu cătuni din satul Becaș.

Populația nu solicită introducerea gazului ca agent termic în comună.

În prezent localitățile comunei Praid sunt alimentate cu energie electrică integral, în afară de zona Bucin. Se propune extinderea rețelei electrice de la Praid spre zona Bucin, până la zona Centrului de schi și agrement Bogan.

În zonele fără alimentare centralizată, respectiv la grupările de case de vacanță se pot monta generatoare de curent electric.

Amplasarea de generatoare de curent folosind forțele naturii este o idee propagată și propusă în țările UE, ajungând la obținerea mult mai ieftină a energiei. Aici se poate folosi forța apei, vântului și a radiației solare, în urma adoptării unor tehnologii omologate.

Scurgerea apelor de ploaie se face prin șanțurile drumurilor. Nu există sistem de canalizare pluvială, și nici nu se pune problema realizării uneia centralizat, configurația localităților neimpunând aceasta.

3.10. PROTECȚIA MEDIULUI

Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu

Trebuie să existe la nivelul comunei un program de informare și sensibilizare a populației va face în continuare ca aceasta să fie în egală măsură expusă direct riscurilor legate de poluare, dar și să reprezinte un factor important de presiune asupra mediului înconjurător.

Stația de captare apă

Conform HOTĂRÂRII nr. 930 din 11 august 2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică, pentru captările din cursurile de apă, zona de protecție sanitară cu regim sever va fi determinată după caracteristicile locale ale albiei. Dimensiunile minime ale acesteia vor fi de:

- a) 100 m, pe direcția amonte de priză.
- b) 25 m, pe direcția aval de ultimele lucrări componente ale prizei;
- c) 25 m lateral, de o parte și de alta a prizei.

Foraje de adâncime de apă termală:

În cazul forajelor care exploatează acvifere de adâncime sub presiune și care sunt executate astfel încât să realizeze condițiile de izolare a stratului captat față de suprafața terenului și față de stratele acvifere superioare vulnerabile la poluare, se instituie numai zona de protecție sanitară cu regim sever, care va fi circulară, cu centrul pe poziția forajului și raza de 10 m; în acest caz zona de protecție sanitară cu regim de restricție coincide cu zona de protecție sanitară cu regim sever, iar perimetrul de protecție hidrogeologică, situat în zona de alimentare a acviferului, se instituie simultan pentru toate captările care exploatează aceeași structură acviferă regională. Zonele de alimentare ale structurilor acvifere regionale se declară zone protejate prin ordin al conducătorului autorității publice centrale din domeniul apelor, stabilindu-se totodată și măsurile de protecție necesare.

Stație de tratare a apei

Dimensionarea zonei de protecție sanitară cu regim sever pentru stațiile de pompare, instalațiile de îmbunătățire a calității apei - deznisipatoare, decantoare, filtre, stații de dezinfecție și altele asemenea -, stațiile de îmbuteliere a apelor minerale, rezervoarele îngropate, aducțiunile și rețelele de distribuție se va face cu respectarea următoarelor limite minime:

- a) stații de pompare, 10 m de la zidurile exterioare ale clădirilor;
- b) instalații de tratare, 20 m de la zidurile exterioare ale instalației;
- c) rezervoare îngropate, 20 m de la zidurile exterioare ale clădirilor;
- d) aducțiuni, 10 m de la generatoarele exterioare ale acestora;
- e) alte conducte din rețelele de distribuție, 3 m

Stația de epurare apă

Prin lucrarea Studiu de impact asupra sănătății populației privind reducerea zonei de protecție sanitară a stației de ape reziduale menajere din Praid județul Harghita; elaborat de Institutul Național de Sănătate Publică, Centrul Regional de Sănătate Publică Târgu Mureș; întocmit în anul 2011, s-a reglementat **zona de protecție în jurul stației de epurare la distanța de 100 m.**

Rampă intermediară pentru colectarea animalelor moarte - proiectată

Se va amenaja o rampă intermediară pentru colectarea animalelor moarte conform Ordonanței Guvernului nr. 47/2005 în extravilan, în partea nordică a localității Praid, cu accesibilitate din DN 13 B și drum de câmp existent. Se instituie interdicție temporară de construire, pe durata existenței rampei, într-un cerc cu raza de 200m.

Fântâni publice

Pentru fântâni publice care captează apa din stratul freatic, zona de protecție sanitară va avea dimensiunile minime de 50 m în amonte și 20 m în aval, pe direcția de curgere a apei subterane.

Bazine vidanjabile etanșe, impermeabilizate

Bazinele vidanjabile etanșe impermeabilizate, se vor amplasa la distanță minimă de 3 m față de conductele rețelei de apă potabilă, 10 m față de locuințele vecine, 20-50 m față de sursele locale de apă potabilă (fântâni, izvoare captate).

Cursuri de apă

- câte 15 m de la albia minoră pe ambele maluri ale cursurilor de apă cadastrale (cu lungime mai mare de 5 km) – râul Târnavă Mică,
- câte 5 m de la albia minoră pe ambele maluri ale cursurilor de apă necadastrale (cu lungime sub 5 km) – pârauri;

Cimitire

Se va respecta distanța impusă de 50 m a cimititelor față de locuințe, prin O.M.S. nr. 119/2014, acolo unde nu este canalizare menajeră, publică.

Colectarea deșeurilor

Se propune extinderea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor în mai multe locații.

3.11. REGLEMENTĂRI URBANISTICE

Se propune menținerea zonelor cu țesut rural tradițional, sau a cătunelor cu reglementări privind păstrarea identității acestora, iar în zonele noi propuse pentru

extinderi se formulează alte reglementări care au scopul octrotirea peisajului harghitean și a zonei sării, astfel:

ZONE CONSTITUITE

Cc - Unitate teritorială de zonă de centru de comună/sat

Cu două subzone:

Cisp – Unitate teritorială de zonă centrală cu instituții și servicii publice

Cipm – Unitate teritorială de zonă de centru istoric – zonă de protecție a monumentelor istorice clasate

Zona centrală reprezintă aria de maximă reprezentativitate administrativă și istorică pentru localitățile comunei. Ele mențin în mare măsură elementele de identitate istorică și culturală, cuprinzând autorități, biserici, școli, grădinițe, centre culturale, centre de sănătate, etc...

În localitatea **Praid** zona centrală este împărțită în **Cisp și Cipm**.

În localitatea **Ocna de Sus** toată zona centrală este inclus în **Cipm**.

În localitatea **Ocna de Jos** zona centrală este **Cisp**.

Clădirile existente reprezentative sau cu valori ambientale se mențin fără transformări în afara revenirii la forma originală sau cu transformări interioare având ca obiect ridicarea confortului sau, după caz, se restaurează.

Clădirile fără valori reprezentative sau ambientale pot fi extinse sau înlocuite cu alte construcții, sub rezerva conformării la regulile care susțin continuitatea și coerența spațială-urbanistică, general aplicabile în zonă.

Pentru intervențiile din zonele de protecție a monumentelor istorice clasate **Cipm** se va obține avizul Direcției județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Harghita.

Diferențiere pe localități: - suprafața minimă a lotului construibil

a. casă de locuit, casă de locuit cu structuri de cazare, casă de vacanță/casă de oaspeți (cu capacitate de până la 4 camere/nivel)

- Praid: 400 mp,

- Ocna de Sus, Ocna de Jos: 700 mp,

b. pensiune, motel: 2.500 mp,

c. hotel: 4000 mp.

Pentru stabilirea condițiilor urbanistice-arhitecturale de inserție a unor structuri turistice (pensiune, motel, hotel) se va solicita și aproba PUD sau PUZ.

În localitatea Praid, în interiorul zonei centrale se află și două grupări de locuințe colective, blocuri P+3, a căror parcelar diferă de cea tradițională. În cazul

extinderii construirii de locuințe colective se pot autoriza clădiri care se încadrează în caracteristicile urbanistice existente ale acestor grupări.

- POT maxim 40 %.

La grupările de locuințe colective: POT max 60%

În cazul parcelelor cu indicatorii depășiți nu se autorizează extinderi de construcții.

- CUT: până la 1,2

La grupările de locuințe colective: POT max 60%

Regim de înălțime: max. P+3.

Regimul de înălțime poate să difere în funcție de destinația clădirii, astfel:

-clădiri cu funcții de interes public, locuințe colective: max. P+3,

-clădiri de locuit individuale S(D)+P+E (M).

Pentru clădirile publice cu P+2, P+3 se va realiza studiu de inserție.

Unități teritoriale de zonă de locuit cu funcțiuni complementare

Ltrc - Unitate teritorială de locuire cu regim redus de înălțime dispuse pe un parcelar tradițional de tip rural compact

Zona este caracterizată de locuințe unifamiliale cu anexe și suprafețe agricole, pe parcelar omogen de tip rural, dezvoltat în profunzime, și de tipologiile tradiționale de ocupare a terenului.

Reprezintă zonele tradiționale compacte, satul istoric, cu multe case deja reconstruite din Praid, Ocna de Sus și Ocna de Jos precum și zone mai noi cu tramă stradală rectangulară, pe un parcelar nou, majoritatea cu locuințe cu regim parter, parter și un etaj, care au fost realizate în ultimii 50 de ani.

Utilizări admise cu condiționări:

- Se admit funcțiuni comerciale, servicii complementare și activități manufacturiere, cu condiția ca suprafața construită a acestora să nu depășească 100 mp.

- Structuri de cazare destinate turismului, cu o capacitate de până la 4 camere/nivel ;

- Activități manufacturiere prin care se înțeleg mici ateliere artizanale din cadrul gospodăriilor, dacă folosesc utilaje cu nivel de zgomot scăzut și dacă parcela are configurație suficientă pentru manipulare cu autocamioane de capacitate mică. Parcarea, depozitarea și încărcarea-descărcarea se vor realiza în curte, nu în stradă.

- Autorizațiile de funcționare se vor aproba numai pentru Intreprinderi Individuale, Asociații Familiare sau S.R.L, până la 5 angajați;

- Se permite schimbarea destinației locuințelor doar parțial în activități definite mai sus, cu păstrarea componentei rezidențiale.

Autorizarea executării parcelărilor/reparcelărilor, în baza prezentului regulament, este permisă numai dacă pentru fiecare lot în parte se respectă cumulativ următoarele condiții:

- se va păstra parcelarul construit, istoric,

În cazul parcelărilor existente cu dezmembrări necontrolate se vor reconfigura parcelele astfel:

- front la stradă de minimum 12 m pentru clădiri izolate,
- suprafața minimă a parcelei construibile este de 400 mp,
- adâncime mai mare sau cel puțin egală cu lățimea parcelei.

- POT maxim 25 %.

- CUT: până la 0,9.

Ltrr - Unitate teritorială de locuire cu regim redus de înălțime dispuse pe un parcelar tradițional de tip rural răsfirat

Localitatea Becaș este compusă din cătuni existente tradiționale. Ea face parte din așezările de tip cătun, cu o structură risipită, asemenea unor localități din comunele Corund, Zetea și Vârșag. Localitatea Becaș este compusă dintr-un trup central și gospodării tradiționale izolate în jur.

Utilizări admise cu condiționări:

Intervențiile vor urmări conservarea aspectului, morfologiei generale a peisajului, a configurației spațiale a parcelarului și a gospodăriilor, a aspectului arhitectural al clădirilor, ridicarea gradului de finisare, restaurarea, conservarea și deparazitarea fondului construit existent.

- Se recomandă păstrarea dimensiunilor și formelor actuale ale parcelelor.

- Se admit operațiuni de parcelare, cu condiția ca parcelele rezultate să aibă o suprafață minimă de 1000 mp și front la stradă de min. 12 m.

La clădirile tradiționale cu valoare arhitecturală mansardarea se va executa în spațiul existent al podului, cu păstrarea imaginii frontului tradițional, fără logii și balcoane, lucarne sau ferestre tip mansardă la stradă.

În cazul de față nu există aliniament, datorită dezvoltării izolate a gospodăriilor. Se va respecta ocuparea terenului și organizarea interioară tradițională gospodăriei.

Clădirile noi, sau în cazul extinderilor, nu este permis o arie construită mai mare de 150 mp. De asemenea nu este permis:

- construcții alipite unul de celălalt, sau înșiruite,
- construirea de noi clădiri în afara curților interioare a gospodăriei, în grădinile sau livezile din partea posterioară a parcelei.

- POT maxim 20 %.

- Regim de înălțime max. P+M

Regimul de înălțime nu poate depăși una dintre următoarele configurații: S(D)+P+M (semnificațiile prescurtărilor: S - subsol, D – demisol, P – parter, M – mansardă). S(D) în funcție de înscrierea clădirii în pantă.

- CUT: până la 0,4.

Mlt - Unitate teritorială de zonă mixtă: locuire permanentă și structuri de cazare turistice

Acest tip de unitate teritorială este prezent mai ales în localitatea Praid, dar și în Ocna de Jos în partea dinspre Praid.

Structurile de cazare apar mai ales sub forma unor extinderi la casele de locuit.

Utilizări admise cu condiționări:

- Se admit funcțiuni comerciale, servicii profesionale și activități manufacturiere, cu condiția ca suprafața construită a acestora să nu depășească 100 mp.

- Structuri de cazare destinate turismului, cu o capacitate de până la 4 camere/nivel ;

- Activități manufacturiere prin care se înțeleg mici ateliere artizanale din cadrul gospodăriilor, dacă folosesc utilaje cu nivel de zgomot scăzut și dacă parcela are configurație suficientă pentru manipulare cu autocamioane de capacitate mică. Parcarea, depozitarea și încărcarea-descărcarea se vor realiza în curte, nu în stradă.

- Autorizațiile de funcționare se vor aproba numai pentru Intreprinderi Individuale, Asociații Familiare sau S.R.L, până la 5 angajați;

- Se permite schimbarea destinației locuințelor doar parțial în activități definite mai sus, cu păstrarea componentei rezidențiale.

Autorizarea executării parcelărilor, în baza prezentului regulament, este permisă numai dacă pentru fiecare lot în parte se respectă cumulativ următoarele condiții:

- front la stradă de minimum 12 m pentru clădiri izolate;
- suprafața minimă a parcelei:
 - a. casă de locuit: 500 mp
 - b. casă de locuit cu structuri de cazare (cu capacitate de până la 4 camere/nivel): 700 mp,
 - b. pensiune, motel: 2.500 mp,
 - c. hotel: 4.000 mp.

Pentru stabilirea condițiilor inserției urbanistice ale unor structuri turistice (pensiune, motel, hotel) se va solicita și aproba PUD sau PUZ.

Parcelele cu suprafețe mai mici, pentru a deveni construibile, este necesar să se comaseze cu una dintre parcelele adiacente.

Localitatea Praid, Ocna De Jos:

- POT maxim 30 %.
- Regim de înălțime max. P+E(M)

Regimul de înălțime nu poate depăși una dintre următoarele configurații: S(D)+P+M (semnificațiile prescurtărilor: S - subsol, D – demisol, P – parter, M – mansardă). S(D) în funcție de înscrierea clădirii în pantă.

Localitatea Praid, Ocna De Jos:

- CUT: până la 0,9.

În cazul parcelelor cu indicatorii depășiți nu se autorizează extinderi de construcții.

Ist - Unitate teritorială de zonă pentru instituții și servicii turistice

Reprezintă patru zone cu obiectivele turistice majore, bine definite ale localității Praid:

- Zona Centrului Wellness Praid,
- Zona ștradelui în aer liber, cu clădire de servicii și alimentație publică,
- Salina Praid, cu zona biroului de informații pentru accesul-transportul turiștilor în salină.
- Zona pârtiei de schi Bucin-Bogdan.

Înălțimea maximă admisă a clădirilor:

Diferențiat:

a. pensiune, motel: maxim P+E+M. Se admite subsol sau demisol, în funcție de înscrierea în teren.

b. hotel: maxim P+3E . Se admite subsol sau demisol, în funcție de înscrierea în teren.

c. casă de vacanță/casă de oaspeți: maxim S(D)+P+E (M).

d. locuințe de serviciu: maxim S(D)+P+E (M).

Înălțimea maximă admisă se măsoară de la partea cea mai joasă a terenului pe care se va amplasa clădirea până la cornișa acoperișului.

POT maxim 50 %.

CUT: până la 2.

Cv - Unitate teritorială de zonă cu case de vacanță

Reprezintă 3 trupuri insulare ale localității Bucin.

Pentru realizarea clădirilor noi, suprafața minimă a parcelelor va fi de:

- 500 mp pentru case de vacanță,

- 1.000- 2500 mp pentru clădiri turistice/agroturistice- diferențiere pe tipuri de funcțiuni,

- POT maxim 40 %.

- CUT: până la 0,9

Regim de înălțime max. P+2+M

Gc - Unitate teritorială de zonă de gospodărie comunală

Zona G reunește toate funcțiunile care aparțin gospodăriei comunale și asigură servirea populației cu transport în comun, cimitire și salubritate.

- P.O.T. max. 50 %

- C.U.T. max. 0,2

Id - Unitate teritorială de activități economice cu caracter industrial și de depozitare

Descriere: industria sării, zone existente cu ateliere de prelucrare a lemnului, depozite, transport, etc.

- POT maxim 60 %, sau se va stabili prin PUZ în conformitatea cu domeniul de activitate și flux.

- CUT maxim 1,0 sau se va stabili prin PUZ în conformitatea cu domeniul de activitate și flux.

Ed - Unitate teritorială de zonă de construcții aferente lucrărilor edilitare

Zona Ed reunește toate funcțiunile care aparțin echipamentelor edilitare (surse de apă, stații de epurare, stații de pompare, stații de transformare).

POT max. 50 %, sau conform normelor tehnice în vigoare
CUT max. 1,0 sau conform normelor tehnice în vigoare

Ve - Unitate teritorială de zonă verde cu rol de agrement și sport

Zona cuprinde spații verzi de sport și agrement:

- parcuri publice, terenuri de sport, terenuri de joacă pentru copii, zone verzi din vecinătatea bisericilor, școlilor sau a dotărilor turistice precum cele necesare funcționării unor obiective;

- POT max.10%

- CUT maxim 0,2.

- Regim de înălțime: P, P+1.

ZONE DE RESTRUCTURARE

R1st Unitate teritorială de restructurare din zonă industrială în zonă de instituții și servicii turistice

Se propune reconversie funcțională pentru zonele:

- zona societății SALROM: parțială - din zonă industrială în zonă de instituții și servicii turistice.
- zona Centrului Wellness: din zonă de locuit insalubră în zonă de instituții și servicii turistice.

Prin reconversia parțială se reduce zona industrială și prin atribuirea noii destinații se va încheia o zonă turistică și de agrement care va interacționa pe de o parte cu strandul și cu accesul în Salină, pe de altă parte cu Centrul Wellness.

Pentru asigurarea constructibilității acestei zone se va elabora și aproba un PUZ unitar pentru UTR.

Regimul de înălțime poate să difere în funcție de destinația clădirii, astfel:

a. pensiune, motel: maxim P+2 E(M). Se admite subsol sau demisol, în funcție de înscrierea în teren.

b. hotel: maxim P+4E. Se admite subsol sau demisol, în funcție de înscrierea în teren.

Înălțimea maximă admisă se măsoară de la partea cea mai joasă a terenului pe care se va amplasa clădirea până la cornișa acoperișului.

Pentru clădirile proiectate se va realiza un studiu special de integrare în sit/siluetă, perspective valoroase/.

Se admite un POT maxim 50 %.

Se admite un CUT maxim 2,5.

ZONE DE URBANIZARE

Pentru noile zone construibile cu interdicții de construire până la aprobare PUZ – se va studia întregul UTR – cel puțin la nivel de PUZ director;

Pentru zonele neconstruite din intravilanul actual precum din zone noi propuse pentru introducere în intravilan, dar fără interdicții, se va solicita aprobare PUZ, în următoarele cazuri:

1. În cazul parcelării în mai mult de 3 parcele, cu menținerea condițiilor de constructibilitate,
2. În situația construirii pe o parcelă fără existența unui front preexistent, în care clădirile de pe parcelele adiacente au același regim de înălțime cu cel solicitat,
3. În cazul parcelelor fără acces la drum public sau servitute de trecere.

Parcelele cu suprafețe mai mici, pentru a deveni construibile, este necesar să se comaseze cu una dintre parcelele adiacente.

Parcelele vor avea acces la drum public sau privat.

Eliberarea Autorizațiilor de construire poate fi condiționată de stabilirea în prealabil a lucrărilor de dotări edilitare de investitorii interesați.

ULnrc - Unitate teritorială de urbanizare pentru locuințe cu regim redus de înălțime dispuse pe un parcelar nou de tip rural compact

Reprezintă terenuri libere incluse în intravilan prin prezentul PUG, care prin poziția geografică sunt optime pentru construire, au accesibilitate și se pot încadra în structura localității.

Asemenea zone sunt în Ocna de Sus în partea nord-vestică, vestică și sud-vestică și în Ocna de Jos în partea sud-estică.

Se vor respecta înălțimile existente de maxim P, P+M, P+E, max. S(D)+P+E(M) preluând cotele clădirilor învecinate - S sau D în funcție de înscrierea clădirii în pantă.

POT maxim 30 %.

CUT: până la 0,9

UMlt - Unitate teritorială de urbanizare de zonă mixtă: locuire permanentă și structuri de cazare turistice

Acest tip de unitate teritorială este prezent în localitatea Praid, în extinderea intravilanului existent.

Regimul de înălțime poate să difere în funcție de destinația clădirii, astfel:

- clădiri de locuit max.S(D)+P+E (M).

- clădiri cu funcțiuni turistice: max. P+2,

Pentru clădirile publice cu P+2 se va realiza studiu de inserție.

POT maxim 30 %.

CUT: până la 1,2.

U1st - Unitate teritorială de urbanizare pentru instituții și servicii turistice

Reprezintă două zone cu obiectivele turistice majore, bine definite ale localității Praid:

- Zona Centrului Wellness Praid,

- Zona pârtiei de schi Bucin-Bogdan.

Înălțimea maximă admisă a clădirilor

Diferențiat:

a. pensiune, motel: maxim P+E+M. Se admite subsol sau demisol, în funcție de înscrierea în teren.

b. hotel: maxim P+3E . Se admite subsol sau demisol, în funcție de înscrierea în teren.

c. casă de vacanță/casă de oaspeți: maxim S(D)+P+E (M).

d. locuințe de serviciu: maxim S(D)+P+E (M).

Înălțimea maximă admisă se măsoară de la partea cea mai joasă a terenului pe care se va amplasa clădirea până la cornișa acoperișului.

- POT maxim: 50%

- CUT: până la 2.

U1d - Unitate teritorială de urbanizare pentru activități economice cu caracter industrial și de depozitare

Descriere: zone propuse pentru dezvoltarea industriei ușoare, în extinderea celor existente deja: ateliere de prelucrare a lemnului, depozitare, servicii, transport, etc.

OCNA DE SUS

- extinderea zonei industriale de est, conținând ateliere de prelucrare a lemnului și depozite

OCNA DE JOS

- unificarea a două parcele industriale izolate, conținând activități de prelucrare a lemnului izolate în zona rezidențială-mixtă și extinderea acestora în scopul formării unei zone industriale încheiate.

- Regim de înălțime: max. P+1.

Se vor respecta înălțimi de max. 12 m.

Înălțimile se măsoară de la cota cea mai mică de întâlnire dintre teren și clădire.

- POT maxim 60 %, sau se va stabili prin PUZ în conformitate cu domeniul de activitate și flux.

- CUT maxim 1,0 sau se va stabili prin PUZ în conformitate cu domeniul de activitate și flux.

UVe - Unitate teritorială de urbanizare pentru zonă verde cu rol de agrement, sport și protecție ecologică

Zona cuprinde spații verzi de agrement, sport și protecție ecologică:

a.) zona verde din partea sudică a localității Praid, din vecinătatea Muntelui de sare, cu posibilitatea de integrare funcțională cu Canionul de Sare,

b.) teren de sport propus din Ocna de Sus,

c.) zone de protecție verzi: cursuri de apă, perdele verzi de protecție în jurul zonelor industriale, depozitare și gospodărie comunală (stația de epurare din Praid), perdele verzi de protecție aferente căilor de comunicație,

Zonele verzi de protecție a apelor și cu rol de coridor ecologic sunt instituite pe baza Legii 107/1996 Legea apelor, actualizată, privind instituirea zonelor de protecție în lungul cursurilor de apă și a lacurilor.

Zona ocupată de ape este neconstuibilă și supusă protecției față de activitățile antropice care pot aduce prejudicii cursurilor de apă.

Zona ocupată de ape cuprinde:

- Cursuri de apă cadastrale (cu lungimea cursului de peste 5 km) care intră sub incidența legii apelor;

- Cursuri de apă nedacastrale (cu lungimea cursului sub 5 km), care intră sub incidența legii apelor;

d.) zone verzi necesare funcționării unor obiective publice.

Zonele propuse pentru zone verzi cu rol de agrement și sport contribuie la bilanțul spațiilor verzi ale comunei, prevăzute de O.U. 114/2007.

Zona cuprinde: spații verzi, perdele de protecție, activități sportive, etc...

- Înălțimea maximă admisă a clădirilor nu va depăși P+1 niveluri.

POT maxim 10%

CUT maxim 0,2.

3.12. OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ

Identificarea tipului de proprietate asupra terenurilor:

Terenuri proprietate publică al statului:

Muntele de Sare de la Praid este una dintre cele mai spectaculoase zone din Transilvania. Suprafața de 66 hectare a rezervației naturale se află la sud-vest de stațiunea turistică Praid și se suprapune peste domul de sare Muntele de Sare(576m).

Drumuri naționale:

- Odorheiu Secuiesc – Miercurea Ciuc - DN 13 A
- Praid - Gheorgheni - DN 13 B

Zona infrastructurii feroviare linie simplă de capăt în direcția Praid-Blaj.

Lucrări hidrotehnice alcătuite din lucrări de recalibrare a albiei, regularizare și indiguire.

Terenuri proprietate publică de interes local:

- Drumurile comunale și străzile, - Ocna de Sus - Șiclod- DC 49
- Instituțiile publice: casa de cultură, poliția, grădinițele, școlile, remiza P.S.I., sala de sport, etc...
- Piețele, zonele de agrement și sport, -
- Rețelele de apă și canalizare, stația de tratarea apei și epurare a apelor uzate,
- Păduri

Proprietate privată:

- Terenuri proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice:
- biserici, locuințe, magazine, ateliere, restaurante, unități industriale, stație de alimentare cu carburanți, depozite,
 - pășuni, fânețe,
 - păduri (Composesorat Praid).

Determinarea circulației juridice a terenurilor în vederea realizării unor noi obiective de utilitate publică: - terenuri necesare supralărgirii drumurilor în vederea modernizării acestora, - terenuri necesare realizării străzilor noi, sau extinderii celor existente, - terenuri necesare echipării tehnico-edilitare.

4. CONCLUZII

Se poate prognoza dezvoltarea zonelor pentru instituții și servicii turistice, caracteristice stațiunii turistice de interes local la Praid, Bucin și zona Bogdan.

Realizarea autostrăzii Iași - Tg. Mureș, a traseului ocolitor a localității Praid vor descongiona traficul din localitatea Praid, asigurând condiții optime de circulație în localitate, atât pentru turiști, cât și pentru localnici.

Se vor menține imaginea și funcționarea satelor tradiționale Ocna de Sus, Ocna de Jos și Becaș cu dezvoltarea agro-turismului și realizarea obiectivelor de procesare carne lapte, etc.. produse tradiționale.

Problemele specifice comunei Praid necesită grija specială a administrației locale pentru dezvoltarea infrastructurii – prin care să fie determinată spre dezvoltare întreaga viață economică, socială și turistică a localităților.

Eliberarea autorizațiilor de construire poate fi condiționată de stabilirea în prealabil a lucrărilor de dotări edilitare de investitorii interesați.

În zone rurale tradiționale se va menține ritmul imaginii clădirilor, volumetriile existente, forma și panta acoperișurilor, tipologia organizării gospodăriilor, urmând analogiile clădirilor, gospodăriilor și fronturilor stradale autentice, specifice. La clădirile ce se vor realiza în zone noi se propune menținerea aspectului arhitectural cât mai aspectuos, și propagarea stilului tradițional al ținutului.

5. ANEXE

5.1. STUDIU ISTORIC și coordonatele siturilor arheologice reperate

5.2. ANALIZA SWOT